

Veien til verden i 75 år

Les den spennende historien om Stavanger lufthavn, Sola og hør lufthavnsjef Leif Anker Lorentzen fortelle om framtidens aerotropolis og planene for flyplassen de neste 50 årene.

[Side 4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16 og 17](#)

Landslag for oljeforskning

Det skal satses mer på oljeforskning i Norge. Nå jobber Greater Stavanger, Universitetet i Stavanger (UiS) og IRIS for å etablere et nytt nasjonalt forskningssenter for økt utvinning fra eksisterende felt – et landslag for oljeforskning. Og de vil ha med seg NTNU og SINTEF på laget.

■ Side 18-20

Framtidens universitetsby

20.000 studenter, 2000 forskere og et yrende internasjonalt studentliv med fakulteter, boliger og andre fasiliteter samlet på ett sted. Universitetet i Stavanger har klare ambisjoner for fremtiden og presenterer sin visjon for universitetet og Campus Ullandhaug.

■ Side 22-24

Næring, liv og røre

Diskusjonen om Stavanger sentrum og torget raser som aldri før. Kristin Gustavsen og Karl Jan Søyland er enige om to ting: Den nye sentrumsplanen må ha næring som et av sine viktigste fokusområder, og så må det bli mer liv og røre på Torget.

■ Side 32-33

	36	Oddsene var ikke store for at Stanley Wirak (Ap) skulle ta over ordførerstolen i Sandnes Rådhus etter valget. Da den politiske konstellasjonen mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet var et faktum, dukket riksmediene opp i byen.	44	- Schöne Frau, kommen Sie bitte hier! Magnus Skretting i Sterling White Halibut laget mye liv på standen og sjarmerte alle besøkende på den norske standen under den store mat- og reiselivsmessen Grüne Woche. Han serverte råmarinert kveite med eplemost fra Ryfylke.
54	Fra lokalene i Travbaneveien 1 kan Frøiland Bygg-administrasjonen skimte både travende hester som en avveksling i prosjekteringen av bygg, og oljevirkshetens mange aktører som er lokalisert innen synsvidde. Det kan man kalle strategisk beliggenhet for en bedrift i byggebransjen.	58	Rolls-Royce på Forus ønsker å bidra til utviklingen både på nye og gamle felt på norsk sokkel. - Brønnintervensjon er et nisjeområde som vi i fremtiden vil satse sterkt på å utvikle, sier General Manager Helge Hustoft.	

Rosenkilden følger redaktørplakaten. Ansvarlig redaktør: Harald Minge. I redaksjonen: Egil Hollund, Erik Lindboe, Egil Rugland, Frode Berge, Trude Refvem Hembre og Felix Laate. Utgivelse/produksjon/layout: Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Telefon: 51 51 08 80. Telefaks: 51 51 08 81. E-post: post@stavanger-chamber.no. www.rosenkilden.no. Opplag: 14.000. Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS. Fotografer: Eirik Anda/BITMAP. Årgang:19. Redaksjonen avsluttet: 25. januar 2012.

INNHold

AEROTROPOLIS OG ANDRE BYER	3	OPTIMISME OG FRAMTIDSTRO PÅ SOLAMØTET	42
75 ÅR I REGIONENS TJENESTE	4	NORSK REKORD PÅ MAT- OG REISELIVSMESSEN I BERLIN	44
FEM OM SOLA	8	SKAL LYKKES SOM ARRANGØRREGION	49
DAGSKONFERANSE OM LUFTFART	9	STAVANGER I SENTRUM	51
FRA MOTSTAND OG KRIG TIL SAMFUNNSSTØTTE	10	VELKOMMEN TIL REGIONEN VÅR!	53
VIL ETABLERE NASJONALT OLJEFORSKNINGSSENTER	19	FRØILAND BYGG – NYKOMMER MED SOLID FOTFESTE	54
2040 - EN FRAMTIDSVISJON	22	EN ROLLS-ROYCE PÅ FORUS	58
BOLIGMANGEL KAN STOPPE VEKSTEN	24	ÅRETS FØRSTE SPE-MØTE I STAVANGER	60
SLIK NÅR DU MARKEDET I BRASIL	27	EIERNES AMBISJONER	
Å VESTLAND, VESTLAND	28	VIKTIGERE ENN EIERNES ADRESSE	61
NETTVERKET FØRTE TIL NYTT SELSKAP	30	KRISEN ØKER MOBILITETEN I EUROPA	63
– HER VIL VI HA MER LIV!	32	ROSENKILDEHUSET	
RYGG MASKIN BLE ÅRETS RANDABERGBEDRIFT	35	FRA KLUBBHUS TIL STORSTUE FOR NÆRINGSLIVET I STAVANGER-REGIONEN	65
WIRAK I SANDNES	36	OM TV OG TOG...	66
EGERSUND HAVN I NY FASE	40		

Aerotropolis og andre byer

LEDER 2—3

75-årsjubilanten Stavanger Lufthavn, Sola møter de neste 75 årene med å lansere framtidens flyplass. Det handler ikke lenger bare om fly, men om rollen som regional næringsutvikler – og som en del av løsningen for å takle våre felles vekstutfordringer. Merk dere forresten begrepet Aerotropolis.

Først: Det er gledelig å kunne gratulere en så vital medlemsbedrift med jubileumsåret. I dette nummeret av Rosenkilden har vi også viet jubilanten og hjørnesteinsbedriften mye spalteplass. Vi trykker en historisk artikkel, ført i pennen av Aftenblad-journalist Jan-Petter Helgesen, men i tillegg presenterer vi de nye planene. I 2011 passerte Sola for første gang fire millioner passasjerer i året, og siden 2004 er flyplassen utviklet for over to milliarder kroner. På grunn av veksten forventes nye betydelige investeringer, og det er i den forbindelse Aerotropolis lanseres av lufthavnsjef Leif Anker Lorentzen. Begrepet er lånt fra forskeren Dr. John D. Kasarda, og beskriver en ny type flyplasser med sterkt utvidede funksjoner. Som et knutepunkt – et næringsområde som tiltrekker seg bedrifter, og med en infrastruktur som nærmest kan ligne på en by, men som langt fra er det. Og som ikke befinner seg så mange steinkast unna et annet knutepunkt – nemlig Risavika havn.

Som lufthavnsjefen sier: Det er umulig å se byutviklingen og lufthavnutvikling separat. Og dermed sender han ballen over til politikerne i regionens kommuner som står foran store utfordringer når det gjelder planlegging av infrastruktur og bolig- og næringsområder. Noen av dem møtes nå i et boligforum – sammen med næringslivet hvor denne type diskusjoner hører hjemme. Og ikke minst: Hvordan skape den sømløse og grenseløse regionen?

Januar har vært måneden for å diskutere vekstsmertene i regionen. Flyplassen er nevnt, en annen aktør som vil preges av befolkningsveksten er Universitetssjukehuset. Regionsforstørringen som materialiserer seg på grunn av infrastrukturprosjekter som Rogfast og

Transportkorridor Vest, fører til at både sykehuset og flyplassen plutselig vil betjene en langt større befolkning. Men forskjellen på disse to institusjonene er at flyplassen har areal, mens sykehuset ikke har det og sannsynligvis må flytte.

Ugo Tonazzi sa følgende om optimisten: "En optimist er et menneske som uten penger i lommen bestiller østers, i håp om å kunne betale regningen med perlene han finner". Petroleumsforeningens årlige seminar i Sandefjord var en usedvanlig forestilling hvor optimismen var overveldende, men til forskjell fra Tonazzis karakter er mange av "perlene" i Nordsjøen allerede funnet. Faktumet er imidlertid at også på dette området er 75-årsjubilanten sentral. Allerede nå er det en omfattende helikoptertrafikk fra Sola og ut i Nordsjøen, men de nye funnene Aldous og Avaldsnes betyr en betydelig økning. En annen faktor er veksten i nordområdene. Den nye delelinjen har gitt Norge 87.000 kvadratkilometer ekstra. Forbindelsen mellom landets olje- og gasshovedstad og Nord-Norge må styrkes, og da er det maktpåliggende med en direkte rute fra Stavanger til Tromsø. Utviklingen på Sola er en stadig viktigere del av den strategiske løsningen. Nevnes kan også behovet for å nå de ulike verdenshjørnene på en enklest mulig måte.

Optimismen var også sterkt tilstede på Solamøtet, riktignok med islett av enkelte advarsler. Bevæpnet med et ferskt konjunkturbarometer, slo NHO Rogaland-sjef Hallvard Ween an tonen. Alle bransjer forventer vekst, og alle trenger mer arbeidskraft. John Bernander framførte øvelsen om tvangssammenslåing av kommuner, og fikk en respons helt i tråd med det forventede – avhengig av kommune og politisk ståsted. Men til sist handler det som vi alle vet om hvordan regionen løser utfordringene i felleskap. Svaret på dette kom

Harald Minge

Administrerende direktør i Næringsforeningen

”En optimist er et menneske som uten penger i lommen bestiller østers, i håp om å kunne betale regningen med perlene han finner.

godt fram under Solamøtet, og som vanlig var Rogalandsbenken på plass. Innspillene de fikk under de to dagene på Sola ble tydeligvis tolket noe ulikt. Geir Pollestad på sin side tok flyet tilbake til Oslo med følgende mediebudskap: Veksten i Rogaland må dempes! Akkurat det var nok ikke intensjonen med årets Solamøte ...

Det er fristende å vise til forskningsrapporten som BI-professor Torger Reve presenterte 18. januar om hvilke norske næringer som er mest lønnsomme. På førsteplass kom ikke uventet olje- og gass, mens finans lå på en solid 2. plass. På en 4. plass kom gledelig nok fornybar energi. Alle disse tre næringene har som alle vet en svært sterk tilstedeværelse i vår region, og vi tror ikke det er i noens interesse – verken nasjonalt eller regionalt – å bygge dette ned. La oss heller snakke denne regionen opp!

STAVANGER LUFTHAVN, SOLA ER 75 ÅR:

An aerial photograph of Stavanger Lufthavn, Sola, showing the airport terminal, parking lots, and surrounding landscape. The airport is situated in a green, hilly area with a body of water in the background. The text "75 år i regionens tjeneste" is overlaid on the image in a large, white, serif font.

75 år i regionens tjeneste

Flyplassbyen vokser inn i framtiden

TERMINALOMRÅDET PÅ STAVANGER LUFTHAVN, SOLA, I 2012.

Fra venstre ser vi helikopterområdet til Bristow Norway og CHC Helikopter Service med helikopterterminalen. Videre ligger den nye utenriksterminalen som er tilknyttet hovedterminalen og deretter ny innenriksterminal. Midt på bildet nytt og gammelt parkeringshus og de utendørs parkeringsområdene samt det nye Rica Airport Hotel. I bakgrunnen Braathens tidligere hangarområde og frakttterminal. Vi ser også en del av taksebane Golf og hovedrullebanen nord-sør. Foto: Odd Furenes

I 2011 reiste over fire millioner passasjerer til og fra Stavanger lufthavn, Sola – med en av flyplassens ti nasjonale eller 42 internasjonale direkteruter. Her har du historien om Norges eldste sivile flyplass – og veien videre for jubilanten som i år fyller 75 år.

Tekst og foto: Egil Hollund

Rekordstor vekst, rekordstor byggeaktivitet og vilje til å satse for å møte framtiden. Flyplassbyen Stavanger lufthavn Sola er i ferd med å vokse fram. – En godt fungerende lufthavn er en forutsetning for utviklingen av storbyen, sier luft-havnsjef Leif Anker Lorentzen.

Aerotropolis, flyplassbyer, er et nærliggende begrep å ty til når Lorentzen skal beskrive framtiden til 75-årsjubilanten. Og selv om det ikke akkurat er flyplasser og byer på størrelse med Stavanger den internasjonale forskeren Dr. John D. Kasarda sikter til når han snakker om aerotropolis, er utviklingen den samme. Lufthavnen er sentralt plassert, betyr og har betydd mye for næringslivet i hele regionen og er i ferd med å bygge opp en betydelig virksomhet i og rundt flyplassen som handler om mye mer enn bare å få fly opp og ned fra luften. Allerede stammer halvparten av inntektene til Avinor på Sola fra parkering, hotell- og butikkdrift.

– Det er umulig å se byutviklingen og lufthavnutviklingen separat. Flyplassen utvikler bedrifter og næringsområder i hele regionen. Vi har en sentralt plassert lufthavn og avstandene er korte og har alle muligheter i framtiden, mener Lorentzen.

Det blir heller ikke mindre viktig med

STAVANGER LUFTHAVN, SOLA ER 75 ÅR:

den pågående internasjonaliseringen, både når det gjelder reisevaner, næringsliv, handel og ikke minst arbeidskraft.

- At Polen er det landet med flest antall direkte destinasjoner fra Sola, taler sitt tydelige språk!

OVER TO MILLIARDER

Stavanger lufthavn, Sola har heller ikke ligget på latsiden de senere årene. Fra å nesten ikke å ha investert noe etter at den nye terminalen sto ferdig i 1987, har Avinor brukt over to milliarder kroner på Sola siden 2004. Det begynte med ankomsthall for innenlandstrafikken. Videre er de kommersielle arealene utvidet, parkeringshus og parkeringsanlegget er betydelig oppgradert, innsjekningsområdet er bygget om og utvidet, det er bygget nye gater både på innland og utland, rullebanene er rustet opp og mye av det tekniske utstyret er nytt. Det totale arealet på flyplassen er økt med hele 50 prosent siden 2004. For ikke å

Framtiden kan altså by på en rekke forandringer på Sola. For ifølge lufthavnsjef Leif Anker Lorentzen er dagens Avinor villige til å investere på Sola og ta konsekvensene av økt trafikk, på en helt annen måte enn hva som var tilfellet før 2004.

glemme det nye hotellet, som også eies av flyplassen.

- Vi hadde et kraftig etterslep på vedlikehold før 2004. Nå er situasjonen at vi kan håndtere den trafikken vi har i dag, og den veksten som er ventet de nærmeste årene, sier Lorentzen.

Da tar han med i beregningen den påbegynte oppgraderingen og utvidelsen av områdene til sikkerhetskontroll og taxfree, samt utskiftingen av eksisterende broer på gatene og byggingen av to nye. Totalt vil Sola da ha 20 gater.

PASSESTE FIRE MILLIONER

Grovt sett har Sola kapasitet til å håndtere rundt fem millioner passasjerer i året, når alt påbegynt arbeid er ferdigstilt. I 2011 passerte Sola for første gang fire millioner passasjerer i året.

- Hvor lang tid det vil ta før vi når fem millioner passasjerer, er veldig vanskelig å si. Utviklingen er uforutsigbar. Det tok fem år fra tre millioner til fire millioner. Men fortsetter veksten fra 2011, kan det gå mye kjappere. Vi hadde en samlet økning på 12,4 prosent i fjor, det vil si over 450.000 passasjerer. Vi har i år et mer forsiktig anslag på 8,2 prosent, men det er også høyt, påpeker Lorentzen.

NY MASTERPLAN

Det er altså på høy tid at Avinor begynner å se hva flyplassen skal gjøre når passasjertallet vokser forbi fem millioner. Derfor er også Lorentzen og hans folk i gang med å se på masterplanen for flyplassen i et perspektiv på 50 år fram i tid. Og de mener det er på tide å tenke nytt, helt nytt.

- Vi ser på prioriteringen av nye prosjekter for å sikre at det vi nå gjør bygger opp under en langsiktig løsning. Stavanger lufthavn er i ferd med å nå grensen for hva som er fornuftig å bygge ut og ruste opp i dagens terminalbygning, sier Lorentzen.

NY TERMINAL

Derfor er et av alternativene nå at det bygges en helt ny terminalbygning i forlengelsen av den eksisterende, som da vil strekke seg ut over den ene rullebanen i retning øst-vest. Vi snakker altså om en ny milliardinvestering.

- På denne måten kan vi endre konseptet for hele flyplassen, uten at den operative driften blir forstyrret. Vi vil kunne integrere helikoptertrafikken tettere opp til resten av lufthavnen, der det blir enklere å bytte fra helikopter til

”Vi er i ferd med å nå grensen for hva som er fornuftig å bygge ut og ruste opp i dagens terminalbygning.

Leif Anker Lorentzen

fly med et enhetlig system for bagasje-håndtering. Husk at helikoptertrafikken på Sola alene er som en middels norsk regional lufthavn med sine 218.000 passasjerer, påpeker Lorentzen.

Den vestre del av tverrrbanen vil bli beholdt til bruk for helikoptre og småfly. I tillegg er det planlagt en ny, mindre parallell rullebane som vil øke den totale kapasiteten. Det å ikke ha en tverrrbane som i dag, kan imidlertid gjøre flyplassen mer sårbar for kraftig vind.

- Vi er i ferd med å vurdere konsekvensene av å stenge rullebanen i retning øst-vest, også sett i lys av de mulige klimaendringene som er varslet. Vi tror det er mulig med gode løsninger som vil sikre stabilitet og punktlighet, sier Lorentzen.

VILLIG TIL Å INVESTERE

Framtiden kan altså by på en rekke forandringer på Sola. For ifølge Lorentzen er dagens Avinor villige til å investere på Sola og ta konsekvensene av økt trafikk, på en helt annen måte enn hva som var tilfellet før 2004.

- Etter at Avinor ble omgjort til et selvfinansierende aksjeselskap, har styret prioritert de store lufthavnene. Det er disse som er den økonomiske motoren i selskapet. Samtidig er det en utfordringen med den kraftige samtidige veksten hos alle de fire store, som utløser et voldsomt investeringsbehov og gir konsernet betydelige finansielle utfordringer. Derfor er det også viktig at vi på Sola har gode og sunne forretningsområder som sikrer oss den investeringsevnen som er påkrevd, sier Lorentzen.

KJEPPER I HJULENE

Den største utfordringen for lufthavnen som de ikke rår over selv, er og har vært vegnettet. Solasplitten, Sømmevågen og en realisering av den såkalte Transportkorridor Vest, vil løse mye av dette problemet. I neste omgang er det kollektivtilbudet som må kraftig forbedres.

- En baneløsning er suksesskritisk. De flyplassene som har lyktes internasjonalt, har klart å etablere gode kollek-

tivløsninger og fått opp kollektivandelen. Det er ikke et akseptabelt alternativ i framtiden at en så stor andel kjøres og hentes med privatbiler. Det fører til dobbel belastning på veinettet og en voldsom trøkk framfor terminalbygningen, understreker Lorentzen.

FLERE DESTINASJONER

Lykkes Sola, tror han det vil legge grunnlaget for enda flere internasjonale destinasjoner og fortsatt vekst.

- Veksten i regionen er stor, og behovet for transport over store avstander er økende. Med den innsatsen luftfartsindustrien nå legger ned i å finne gode miljøvennlige, tekniske løsninger, utvikling av biodrivstoff og miljøeffektive ruteføringer, vil fly også i framtiden framstå som det eneste alternativet for internasjonal kollektivtransport. Det vil samtidig være et miljøvennlig alternativ, sier Lorentzen, som har ønskelisten for nye ruter klar:

- Manchester, Paris, Barcelona, Roma, Milano og Brussel burde alle ha muligheter for helårsruter. Men vi må huske at vi bare er 350.000 innbyggere. I det perspektivet er allerede tilbudet godt, mener Lorentzen.

Lufthavnens ledelse vil fortsette å være ambisiøse på regionens vegne, og visjonen om å gjøre reisen litt enklere står fast. Men samtidig vil de bygge stein på stein slik regionen alltid har gjort – selv om framtidsutsiktene er lyse og luftrommet grenseløst.

Et av alternativene for flyplassen er at det bygges en helt ny terminalbygning i forlengelsen av den eksisterende, som da vil strekke seg ut over den ene rullebanen i retning øst-vest. Vi snakker altså om en ny milliardinvestering.

Fakta

- * Stavanger lufthavn, Sola er Norges tredje største flyplass med 4,1 millioner passasjerer i 2011.
- * Per i dag er det 10 direkte innenlandsruter og 42 internasjonale direkteflygninger fra Sola, blant disse en rekke daglige avganger til Aberdeen, Amsterdam, Billund, Esbjerg, Frankfurt, Göteborg, København, London, Newcastle og Stockholm.
- * Flyplassen på Sola sto ferdig i 1937, som Norges første sivile lufthavn.
- * Det er Avinor som eier og driver flyplassen.
- * Dagens terminalbygning sto ferdig i 1987, men er utvidet med 50 prosent og påkostet over to milliarder kroner siden 2004.
- * I tillegg til flytrafikk, er det også omfattende helikoptertrafikk til og fra Sola og offshorevirksomheten i Nordsjøen, med 218.000 passasjerer i året (2011).

Fem om Sola

Vi har spurt fem ordførere følgende spørsmål om Sola:

1. Hvordan ser du for deg at framtidens Stavanger lufthavn, Sola blir?

2. Hva tror du blir flyplassens største utfordring?

Christine Sagen Helgø, ordfører i Stavanger

1. Jeg er jo helt overbevist om at framtidens Sola vil være en moderne flyplass. Sola har klart å være i en konstant utvikling for å bli moderne og

effektiv – og er veldig flinke til å utvikle seg. Avinor har en plan for de neste fem årene og en masterplan for de neste 50 årene, noe som er viktig for å følge utviklingen. Jeg tror framtiden vil bringe med seg enda mer aktivitet, som hoteller og annen næringsvirksomhet.

2. Det er veldig viktig å sørge for en god infrastruktur til og fra flyplasser. Det er derfor sentralt å få til et høyverdig kollektivtilbud til og fra flyplassen. Det er veldig rett å legge bybane om Forus til Stavanger og Sandnes. Se bare til Oslo og erfaringene med Flytoget. Flere må reise kollektivt.

Stanley Wirak, ordfører i Sandnes

1. Flyplassen må være så stor at den klarer å ta imot en økende befolkning og trafikk. Nå må man tenke stort og langsiktig. Vi må vokse nasjo-

nalt og internasjonalt og flyplassen må dimensjoneres for dette.

2. Den største utfordringen må være å få orden på kommunikasjonen til og fra flyplassen. Man må få på plass bybane eller bussvei. Utfordringen er at man må få flere direkteruter, slik at vi slipper å dra om Gardermoen. Man må være på hugget for at flyselskapene skal velge Stavanger.

Ole Ueland, ordfører i Sola

1. Nå er det sånn at alle piler peker oppover. Det er økende passasjertall og ruter. Vi må få på plass et skikkelig kollektivtilbud. I arealene rundt flyplassen tror jeg det

kommer til å bli mer næringsliv. Det ser vi allerede tendenser til.

2. Det handler om dette med transport til og fra flyplassen. Det er en lav kollektivandel på Sola, blant de laveste i landet. Det er mange som bruker bil til og fra flyplassen. En bybane må til for å få folk ut der.

Janne Johnsen, fylkesordfører

1. Jeg tror vi vil se en forsterket vekst i ruter som kan kobles til innpendling av arbeidskraft. Som en av Norges mest internasjonale regioner, tror jeg at det spe-

sielt vil være en sterk vekst i utenlandsrutene. Lufthavnen er en viktig faktor for å kunne tiltrekke oss arbeidskraft og nye bedrifter. Jeg forventer og håper også at helikopterbasen styrkes og er en av de store innenfor transport til og fra sokkelen. Arealene rundt kommer til å bli fylt med nye arbeidsplasser, og Sola sentrum kan i fremtiden komme til å bli en integrert del av flyplassen.

2. For at flyplassen skal kunne utvikle seg i tråd med den passasjerveksten vi nå ser, må kapasiteten økes og investeringsmidler må i større grad følge behovene for utbygging. Om ikke dette tas hensyn til er jeg redd vi sakker akterut. Nye transportløsninger for å frakte passasjerer til og fra flyplassen må også på plass.

Leif Erik Egaas, ordfører i Eigersund kommune

1. Jeg skal være med i et utvalg for flyplassen. Jeg håper Sola blir så effektiv og kundevennlig som mulig. Rutetilbudet må bli lagt til rette for de reisende.

2. Jeg tror det blir så mangt. Det vil være å få penger til å holde utbyggingstakten oppe, for passasjertallet vil bare øke. Det må også være et bra tilbud med kollektivtransport til og fra. Dersom ikke kollektivløsningene blir bedre, vil ikke folk bruke flyplassen i samme grad i framtiden.

Dagskonferanse om luftfart

15. februar arrangerer Stavanger lufthavn Sola, konferansen "Fly eller forsvinn – lufthavnens rolle i regional verdiskaping".

Konferansen, som vil bli arrangert på Rica Airport Hotel, vil prøve å belyse hvilken betydning luftfart har for utviklingen av regionen. Arrangementet har kommet i stand etter et samarbeid mellom Sola kommune, Greater Stavanger og Avinor ved Stavanger lufthavn, Sola. Overskriften mer enn antyder den sterke bindingen som er mellom regional vekst og luftfart, og at dette bare vil bli ytterligere forsterket i årene som kommer. Samtidig vil lufthavnen i seg selv i sterkere grad utvikles i retning av å bli et næringsområde, og på den måten bidra til å øke regionens totale attraktivitet for nye bedrifter og etterspurt kompetanse. Flere større

bedrifter står på talerlisten og vil ha forskjellige vinklinger på emnet.

- Sammenhengen mellom luftfart og økonomisk utvikling diskuteres i konferansen over hele verden, og vi har vært heldige å få arrangøren av den årlige Airport Cities Conference and Exhibition Alex Kirby til å holde hovedinnlegget "Solatropolis". I tillegg kommer også kommersiell direktør Daniel Skjeldam fra Norwegian. "Vågemot og verdiskaping" er overskriften for hans innlegg, sier lufthavnsjef Leif Anker Lorentzen.

Påmelding skjer via Greater Stavanger innen 10. februar.

Flyshow i juni

I tillegg til at Stavanger lufthavn, Sola er 75-år i 2012, feirer Sola flyklubb 50-årsjubileum og det er 100 år siden vi begynte med militær luftfart i Norge. I den forbindelse skal det arrangeres et forrykende flyshow på flyplassen 9. og 10. juni. Så alle som er fasinert av fly og luftfartsindustrien, som nok er de fleste av oss, bør sette av datoene allerede nå!

HINNA PARK
hinna-park.no

Totalt 9.200 kvm fordelt på 8 etasjer. Leiearealer fra ca. 200 - 3.000 kvm. Energiklasse A. Passivhus (med støtte fra Enova). Innflytting høsten 2013. Parkering i bygget og god sykkelparkering med garderobeanlegg. Buss og tog i umiddelbar nærhet.

Hinna Park bygger Norges «grønneste» kontorbygg Troll blir kontorlokaler i energiklasse A

Hinna Park bygger nå det neste kontorbygget i Jättåvågen til å bli mest mulig energisparende. Vi ønsker å ta posisjonen som den mest troverdige leverandør av arbeidsplasser i grønne omgivelser. Gode energibygger er fremtidsrettet og positivt, og et fantastisk godt springbrett for nytenkende og ambisiøse bedrifter.

Ta kontakt med **Nicolay Schreuder**
på telefon **907 80 180** eller mail til:
nicolay.schreuder@hinna-park.no

Fra motstand og krig til samfunnsstøtte

Neppe noe sted i Rogaland har vært så viktig og meget i oppmerksomhetens og begivenhetens sentrum de siste 75 år som Stavanger lufthavn, Sola. Like siden de første tanker om anleggelse av en flyplass for Stavanger og distriktet omkring ble tatt i den nystartede Stavanger Flyveklubb i 1933, har rogalendingene fulgt og hatt nytte av utviklingen på lufthavnen.

Tekst: Jan-Petter Helgesen,
Aftenbladet

Det første virkelige forsøk på å opprette en flyrute til Stavanger gjorde flypioneren Viggo Widerøe i 1934. Før det var det i 1920 gjort et spedt forsøk på å etablere en postrute med plass til et par pas-

asjerer fra en improvisert sjøflyhavn i Hafrsfjord til Bergen via Haugesund.

Flygingen fikk ingen oppmerksomhet fra myndighetenes side. Selskapet fikk verken statstilskudd eller postbidrag. Tre måneder etter starten 16. august ble ruten lagt ned i oktober tross 98 prosents regularitet.

Det skulle gå 14 år før Viggo Widerøe gjenopptok tanken om å binde de større kystbyene sammen luftveien. 18. juni 1934 startet han en kystrote fra Oslo til Haugesund med to daglige anløp av Stavanger. Flyet, et fire - seters Waco - fly, fløy hele sommerhalvåret støtt og stødig med post og passasjerer.

Det vellykkede forsøket gjorde at de største rederiene her i landet grep sjansen i løpet av den kommende vinteren og startet Det Norske Luftfartsselskap. Det større og mye sterkere finansielle selskapet overtok allerede i mai 1935 Widerøes pionerrute langs kysten. Flygingene ble utført med større tysk-

bygde fly av typen Junkers Ju -52 med tre motorer. Ruten ble også utvidet til Bergen. I Stavanger ble en provisorisk sjøflyhavn lagt på Klasaskjæret i Byfjorden.

Mens dette pågikk var en komite med skipsreder Ole Bergesen kommet i gang med arbeidet for å få anlagt en flyplass for Stavanger. Atlanterhavspioneren Charles Lindbergh hadde noen år i forveien holdt foredrag om flygingens muligheter, ikke minst i Stavanger, under et møte på Hotel Victoria.

FIRE AKTUELLE STEDER

Fire steder lokalt var aktuelle som flyplass. Disse var et sted i Randaberg, to på Forus og Sømme i Sola.

Interessen samlet seg snart om en plass mellom de flate gårdene Sømme og Utsola. Stedet egnet seg godt til formålet. Høsten 1933 bevilget formannskapet i Stavanger penger til oppmåling av en kommende lufthavn på stedet.

17.april året etter ble det første forslaget til flyplass på stedet vedtatt. Opprinnelig skulle det være et 800 meters sirkulært grasdekke. Dessuten ble sjøflyhavn planlagt i Sømmebukten i Hafrsfjord. Kostnader for anlegget ble beregnet til 800.000 kroner.

Ekspropriasjonstillatelse ble gitt i statsråd 25. januar 1935. 580 mål ble satt av til flyplassområdet pluss 270 mål til senere utvidelser. 18. september samme år ble arbeidene på stedet satt i gang.

For mange på den tiden var det ufatelig at en mindre norsk by med under 50.000 innbyggere satte i gang et så dristig prosjekt som bygging av flyplass for landfly. Forklaringen er at Charles Lindbergh hadde tent gnisten blant byens ledende menn og at Stavanger var geografisk isolert fra det øvrige land.

Det fantes ingen jernbane til Oslo. Den kom først i 1944 med tyskernes hjelp.

Veiforbindelsen var nesten stengt

Fra åpningen av Stavanger Flyveplads 29. mai 1937. Hans Majestet Kong Haakon VII foretar den høytidelige åpningen. Til venstre står Stavangers ordfører M.M. Michaelsen og til høyre formannen i flyplasskomiteen, skipsreder Ole Bergesen. Bak ser vi et av Hærens Fokker-fly. Bakerst er byggingen av hangar og terminal ikke ferdig.

av Tronåsen på fylkesgrensen til Vest – Agder. Natrutten til Bergen og Bergensbanen derfra var den mest benyttede forbindelsen med hovedstaden. Da gjorde det godt å høre at en flyplass i distriktet var et flott utgangspunkt for flyginger til utlandet, ikke minst over Atlanterhavet til USA.

FØRST MED BETONGBANER

Inspirert av disse tankene ble det besluttet at flyplassen skulle bli topp moderne. I mars 1936 ble det bestemt at lufthavnen skulle ha rullebaner i betong med lengder på 850 og 920 meter.

Ingen andre flyplasser i Europa hadde på den tiden betongdekke. Bare på Bromma i Stockholm hadde man lignende planer som på Sola.

Ideen kom fra USA og var fremmet av flypioneren Bengt Balchen. Han hadde sett moderne flyplassbygging der over og mente at noe tilsvarende måtte til for Stavanger Flyveplads.

I sjøflyhavnen ble det reist et mindre ekspederingslokale. Bygget eksisterer fortsatt og er i dag fredet.

Et sjeldent syn på flyplasser verden over, bortsett fra London og New York og Sola: To supersoniske Concorde på Sola samtidig. Flyene var på Sola for å hente og bringe cruisepassasjerer. Til høyre en Boeing 737 fra Braathens. Foto: Helge Nyhus

STAVANGER LUFTHAVN, SOLA ER 75 ÅR:

Også Boeing 747-300 Jumbojet har besøkt Sola. Her er en 747 fra det franske selskapet Corsair i ferd med å bli skjøvet ut fra terminalen etter å ha levert og hentet cruisepassasjerer. Foto: Helge Nyhus

I tillegg ble det installert banelys og radiopeileutstyr. På denne måten bygget man landets første ordentlige, sivile flyplass. Drømmene om en glitrende framtid var store i Rogaland. Flyrutenettet skulle omfatte hele Norge og de fjerneste verdenshjørner.

Allerede før den nye flyplassen skulle åpnes i mai 1937 dukket den ene skandalen opp etter den andre. Stortinget sa først nei til Venstres forslag om sjøflyruter innenlands mellom landflyplassene på Fornebu og Sola. Herfra ville partiet ha et nett av flyruter med landfly til utlandet.

Arbeiderparti - regjeringen sa deretter nei til andre flyruter enn mellom Oslo og Bergen. Utlandet fra Sola hadde de ingen forståelse for. Begrunnelsen var en tåket forklaring om manglende sikringsanlegg.

ÅPNING

Offisielt ble flyplassen åpnet 29. mai 1937. Kong Haakon 7. foretok den høytidelige åpningen. Deretter fulgte et halsbrekkende flystevne som skulle holdes over tre dager.

Dårlig vær med styrtregn og torden ødela mye av arrangementet 30. mai. Deretter styrtet en av Hærens stubombere av typen Schimtar under stubombing dagen etter. Flygeren ble drept foran øynene på tusenvis av tilskuere. Stevnet ble da avlyst.

Under forberedelsene til åpningsstevnet landet et lite dobbeltdækker passasjerfly fra det britiske selskapet Allied Airways. Maskinen var på prøvetur for å kunne starte ruteflyging mellom Newcastle og Stavanger.

Stavanger fikk fort erfare at trafikken ikke kom av seg selv verken med sjøflyruten til DNL eller over Nordsjøen. Den første sommermåneden reiste bare 124 passasjerer ut av Sola, mens 111 gikk i land.

Antallet var skuffende lite. Det tilsva-

rer ikke mer enn passasjertallet på en avgang med en av de minste Boeing 737-600 til SAS i 2012.

De første regulære flygingene til Newcastle kom 5. juli i gang med Allied Airways. Ruten var en sommerflyging som ble stanset da høststormene satte inn over Nordsjøen i september.

Passasjertallet var også her skuffende lite. Mange ganger var flyet tomt for folk. Da ruten startet året etter ble den stanset etter kort tid på grunn av svakt billettsalg og manglende statsstøtte. Utenom gratisreisende hadde det bare vært 15 betalende passasjerer på flygingene.

HÅPET SVINNER

Vinteren 1937 – 1938 begynte det å bli klart for rogalendingene at de flotte forholdene ved flyplassen, ikke kom til å bli utnyttet som mange håpet. Ole Bergesen formulerte det videre arbeidet med å si at det viktigste framover får være plassens drift og arbeidet med å gi den trafikk.

Blant folk ble det til stadighet spøkt med at det var flere sauer på Sola til å

holde graset nede enn det var fly å se på lufthavnen. Samtidig ble det klart at hele anlegget hadde kostet 1,35 millioner kroner. Da var alt unntatt grunnervervelsen tatt med. Statens andel var 810.000 kroner.

Et nytt tilbakeslag for Sola var at Det Norske Luftfartsselskap uventet endret på sjøflyruten i 1939. Nå skulle de vestgående flyene fra Oslo til Bergen fly direkte over fjellet. Sola fikk dermed bare et daglig sjøflyanløp på returen til hovedstaden og ingen faste landinger av landfly. Stemningen lokalt var dystert.

De mørke politiske skyene over Europa gjorde at de militære viste større interesse for flyplassen. Stavangers ledende menn begynte å arbeide for å få en militær flyavdeling til Sola. Under stortingsdebatten om luftfarten 8. mars 1939 ble det sagt rett ut at en flyrute over Nordsjøen ikke måtte konkurrere med rutebåtforbindelsene over Nordsjøen. Det Bergenske Dampskipsselskap og Fred Olsen var nemlig eiere av Det Norske Luftfartsselskap.

Datidens verdens største fly under åpningsstevnet på Sola. Flyet er en Junkers Ju-28 med navn «Feldmarschall von Hindenburg». Spesielt for flyet var de store vinduene i vingeroten hvor passasjerene kunne se framover.

Det første lyspunkt nådde Stavanger da British Airways meldte at de ville starte en helårsrute fra London via Newcastle til Stavanger. Herfra skulle flygingene fortsette til Oslo og Stockholm.

Uten forhåndsvarsling landet det første flyet fra London 28. august 1939. Lockheed 14-maskinen kom direkte fra London i løpet av tre timer med fem manns besetning og to passasjerer. Etter et kort opphold fortsatte flyet til Stockholm. Neste dag landet det på ny på returen.

FORSVARET OG KRIG

Tre dager etter åpningen gikk Tyskland til angrep på Polen. Etter krigserklæringen fra de allierte mot Nazi-Tyskland 3. september 1939 ble alle sivile, norske flyginger innstilt. Den nye London-ruten fortsatte derimot i hemmelighet fram til det tyske overfallet av vårt land 9. april 1940.

Allerede dagen etter overfallet på Polen kom de første avdelinger for nøytralitetsvakt på plass på Sola. Marinens flygruppe ble etablert i Sola sjø, mens

Rundt 300 tyske fly landet på Sola 9.april 1940. De brakte med seg 2000 soldater og utstyr.

Hærens flyavdeling slo seg til på selve flyplassen. Siden den gang har flyplassen hatt militært nærvær like til i dag.

Da Tyskland angrep Norge fikk de norske flyavdelingene på Sola flere motstridende ordre om hvordan de skulle reagere. Ved åtte-tiden om morgenen fikk de imidlertid ordre om å komme seg over til Østlandet.

Akkurat da nordmennene er i ferd med å lette - skjedde det. To tyske Messerschmitt Bf-110 feier i 300 meters høyde inn over flyplassen. Det norske luftvernet hadde liten virkning på tyskerne som sendte stadig flere fly mot forsvarerne.

Klokken 9.20 hendte noe ingen av nordmennene hadde sett før. 11 tyske Ju-52 transportfly slapp fra 300 meters høyde ut 12 fallskjermjegere fra hvert fly. Noe slikt hadde forsvarerne aldri ventet. I løpet av kort tid var Sola på tyske hender. Operasjonen var den første noensinne i

STAVANGER LUFTHAVN, SOLA ER 75 ÅR:

En tysk Junker Ju-52 foran et kamuflasjemalt kontrolltårn og terminal. I hangaren en stupbomber av typen Junkers Ju-87 Stuka.

krigshistorien hvor luftbårne tropper ble brukt i kamp.

Nærmere 2000 mann lyktes det tyskerne å landsette med 300 fly på Sola de første timene 9. april. Det var en formidabel luftoperasjon som verden neppe hadde sett tidligere.

Allerede 10. april rapporterte britiske etterretningskilder at tyskerne hadde 40 kampfly på Sola. For britene var dette en utfordring og trussel under hele krigen. Store fly- og også en flåtestyrke, ble engasjert for å sette Luftwaffes avdelinger på Sola mest mulig ut av spill.

Noe nytt i krigshistorien skjedde om morgenen 17. april 1940. For første gang gikk en flåtestyrke til angrep mot en fiendtlig flyplass.

Det var den tunge krysseren "Suffolk" eskortert av fire destroyere som gikk inn mot land ved Kjør og skjøt mot Sola og sjøflyhavnen med tungt artilleri. Etter 40 minutters beskytning satte krysseren og eskorten kurs mot basen Scapa Flow på Orknøyene. Underveis ble de angrepet av bølge på bølge av tyske fly fra Sola, Danmark og Nord-Tyskland. "Suffolk" fikk store skader og klarte så vidt å berge seg i havn. Angrepet ble betegnet som mislykket og tilsvarende dristighet til sjøs er aldri blitt gjentatt uten egen luftoverlegenhet.

TVANGSFlytting

En av de verste hendelsene de første krigsukene var tvangsevakueringer

fra Sola 19. april. 3000 personer ble på kort varsel beordret å flytte fra hjem og gård. 6000 husdyr måtte følge med. To-tredjedeler av bygden måtte evakueres. Lite av utstyr og innbo fikk de ta med seg.

At norske firma deretter rev huser, kjørte ned steingarder som viste grenselinjer og fjernet matjorden skapte dyp bitterhet. Bedre ble det ikke av at mange nordmenn og tyskere stjal fra de forlatte boligene.

Etter en tid fikk flere flytte tilbake igjen. Mange hundre var imidlertid fortsatt husville når krigen sluttet fem år senere. Da voldgiftskjønnnet ble avsluttet i 1947 omfattet det så mye som 62 grunneiere.

Bittert var det også at mange nordmenn tok arbeid hos tyskerne mens kamper ennå pågikk i Dirdal og i Midt-Norge. Firmaet Høyer-Ellefsen tok på seg å lede arbeidet som omfattet både Sola og den nye flyplassen på Forus. 6000 mann ble satt i arbeid. 400 millioner kroner som var en enorm sum den gang ble brukt til utbyggingen.

Om lag 10.000 mål ble innlemmet i flyplassen de årene tyskerne hadde kontroll over landet. Senere er noen tusen mål jord levert tilbake til de opprinnelige eierne.

80 bolighus ble revet. 12-15 gårdbruk ble helt utslettet. For andre ble bare noen få mål tilbakelevert etter krigen.

Utbyggingen førte til at rullebanene ble utvidet til 1800 og 2000 meter. I tillegg ble en ny øst-vest bane bygget til 2400 meter. - Bortsett fra Finnmark ble ingen kommune i Norge ødelagt så mye som Sola, sa kommunelensmann R.

Mæhle etter krigen.

Bortsett fra et mislykket tokt mot Newcastle-området 15. august 1940 ble de tyske flystyrkene bare sporadisk brukt til angrep mot bombemål i England og Skottland. Flyene ble stort sett benyttet til beskyttelse av skipsleden langs kysten nordover.

Spesielt er det også at det siste operative tokt til Luftwaffe under krigen tok av fra Sola. 5. mai 1945 ble et tysk jettfly av typen Arado Ar-234 Blitz sendt på speidertokt over britiske militæranlegg i Skottland.

Omkring 100 tyske fly som parkert på Sola og Forus da de tyske styrkene kapitulerte. De fleste av disse ble ødelagt av briter og nordmenn kort tid etterpå.

GRÅ HVERDAG

Etter at fredsjubelen hadde lagt seg begynte på ny den grå hverdag for Sola. Stor aktivitet under krigen var blitt avløst av stillhet.

Enda en gangmåtte Stavanger lufthavn og rogalendingene arbeide for å bli anerkjent som landingssted for flyruter. Helst ville de ha internasjonale ruter, men aller helst atlantehavsflygninger til USA. Utbyggingen i krigsårene gjorde at få lufthavner i Europa kunne måle seg med Sola i fullkommenhet.

De første som tok plassen i bruk var Forsvaret. 330. skvadron med sine Catalina-flybåter slo seg ned i sjøflyhavna.

Utover dette var aktiviteten liten. Planleggingen av sivile flyruter kom i gang ut på høsten og Stavanger var blant de aktuelle landingsstedene. Samtidig ble

det klart for Stavanger-folk at Sola hadde fått en alvorlig konkurrent i drakampen om atlantehavstrafikken. Den nye flyplassen på Gardermoen nord for Oslo ville det norske luftfartsstyret ha som base for flygingene til USA.

Det nye DNL la 25. februar 1946 fram sine planer for oppbyggingen av norsk luftfart. De gikk blant annet ut på en daglig forbindelse fra Oslo over Stavanger til London. På innlandet skulle Stavanger få direkte rute til Oslo.

Om atlantehavstrafikken ble intet sagt om Sola. I Stavanger var det ingen glede over at flyplassen var forbigått nok en gang bortsett fra å være reserveplass under dårlig vær.

En stor dag for byen var det da Det Norske Luftfartsselskap 8. april 1946 åpnet den første skikkelige, internasjonale flyruten på Sola. Den gikk med DC-3 fra Oslo til London. Siden den gang har denne forbindelsen blitt opprettholdt som en av Rogalands viktigste bindeledd til omverdenen.

Stavanger kommune var fortsatt eier av de sentrale delene av flyplassen. Dette skapte problem overfor de militære som også holdt til på Sola. Samtaler kom i gang for en statlig overtakelse av lufthavnen.

21. januar 1947 godkjente bystyret i Stavanger statens overtakelse av Stavanger lufthavn, Sola. Dette var fra av flyplassens offisielle navn. Viktig var det å slå fast at navnet ikke kan endres uten bystyrets samtykke.

STORE PLANER OG SKUFFELSE

En milepæl var 24. september 1946 da det første SAS-fly landet helt uventet på flyplassen. Flyet var en Douglas DC-4 Skymaster som mellomlandet på returen til Stockholm etter å ha åpnet det skandinaviske selskapets første rute til New York.

Under oppholdet kom representanter for myndigheter og flyselskapet med mye ros av flyplassanlegget. Det hadde gitt Stavanger et navn i internasjonal luftfart, sa SAS-direktør Per A. Norlin.

Stavanger ble senere valgt av SAS-styret som mellomlandingssted for den nye ruten i stedet for Kastrup utenfor København. Senere skulle de to byene konkurrere intenst for å bli utgangspunkt for SAS sine flyginger vestover Atlanteren.

Danskene vant snart drakampen. På Kastrup var danske myndigheter raske med å bygge ut lufthavnen og utvikle et stort teknisk og administrativt apparat.

På Sola sto tiden derimot stille. Norske myndigheter var fraværende

i arbeidet med å bygge ut lufthavnen. Nesten ett år etter at SAS-styret, 27. februar 1947, først hadde valgt Sola som hovedbase, gjorde styret helomvending 2. desember 1947 og satset på Kastrup og Bromma ved Stockholm som selskapets primære flyplasser, atlantehavsbaser og endestasjon for det meste av internasjonal flytrafikk for mange år framover.

Årsaken var at gode vær- og innflygingsforhold ikke spilte noen rolle lenger. Det viktigste for et flyselskap er trafikkstrømmen og inntjening. Her lå mulighetene på Bromma og Kastrup og ikke på Sola.

I Stavanger førte avgjørelsen til ny bitterhet. Hele distriktet følte seg forbigått og sviktet av egne myndigheter og SAS. Den planlagte SAS-basen med opptil 1200 arbeidsplasser, ville gitt Stavanger andre muligheter enn å være en fjern og ukjent avkrok av verden.

I 1947 satte Sola rekord for flytrafikken etter datidens forhold. 19.122 passasjerer reiste i løpet av året til eller fra Stavanger lufthavn. Det skulle gå mange år før den rekorden ble slått.

I tomrommet som oppsto på flyplassen etter tapet av atlantehavsbasen, dukket et nytt selskap opp som skulle bli sentral i Solas utvikling i mange år. 30. januar 1948 landet en Douglas DC-4 Skymaster fra selskapet Braathens SAFE for første gang. Årsaken var dårlige værforhold på Østlandet.

BRAATHENS LANDER

Da alt så ut til å gå lufthavnen i mot, kom skipsreder Ludvig G. Braathen inn og bygde et stort verksted - aktivitet og rutennett som i nesten 50 år var som et lokalt eventyr. Skipsrederen så muligheter og fikk med seg Stavanger og Sola kommuner, Rogaland fylke og næringslivet

En Douglas EDC-3 fra Det Norske Luftfartsselskap. Flyet mellomlandet på Sola i ruten Oslo-Stavanger-London.

British Airways Lockheed Lodestar som ble brukt i den hemmelige ruten fra London via Stavanger og Oslo til Stockholm krigsvinteren 1939 og 1940.

STAVANGER LUFTHAVN, SOLA ER 75 ÅR:

på Nord-Jæren i sin urokkelige tro på flyplassen.

Bare få dager etter landingen, 6. februar 1948, kom meldingen om at flyselskapet ville flytte sin tekniske avdeling til Stavanger lufthavn. En av grunnene var at snøforholdene på Gardermoen gjorde det umulig å få flyene ut av hangaren.

Der måtte man til stadighet ha hjelp av stridsvogner for å trampe ned snøen slik at de ytre motorene kom klar av brøytekantene. Til Sola kom de første 10 til 12 mekanikerne bare 10 dager etter flyttemeldingen.

I løpet av få uker hadde selskapet etablert seg. Deres fire DC-4 og ene DC-3 var i virksomhet over store deler av kloden i charterfart. Allerede i 1950 talte bemanningen i selskapet 100 personer. Da virksomheten nådde toppen i 1987 var nærmere 900 personer ansatt i Braathens på Sola og i Stavanger.

Den alltid optimistiske Ludvig G. Braathen planla i 1948 den lengste flyrute som inntil da hadde hatt utgangspunkt i Norge. Han ville fly fra Sola via Amsterdam, Genève, Roma, Athen, Kairo, Basra, Karachi, Bombay, Calcutta, Bangkok til Hongkong.

Ruten kom i gang med ukentlige rundturer ett år senere. Braathens fikk konsesjon for fem år, men måtte i 1954 innstille flygingene til Østen på grunn av sterke protester fra SAS som den gang hadde

skandinavisk monopol på utenlandsruter.

Tidene var fortsatt vanskelige for luftfarten. For å få flere ben å stå på innledet Braathens et samarbeid med islandske Luftleidir om utnyttelse av de to selskapers fly og besetninger på den norske Østen-ruten og islendingenes turer til Island og New York. Dermed fikk Sola en fast forbindelse til USA som varte til utpå 1960-årene. For Braathens betød samarbeidet at det private selskapet beholdt både flypark og ansatte gjennom en tung periode for luftfarten.

I disse årene begynte han også med flyginger på det norske innenriksnettet. SAS hadde ikke tro på slik dristig satsing uten statsstøtte.

Ludvig G. Braathen fant ut at de små Heron-flyene med plass til 14 passasjerer passet til formålet. I 18. august 1952 startet han en rute fra Stavanger via Tønsberg til Oslo. Året etter ble Trondheim knyttet til rutenettet. Dermed skapte selskapet grunnlaget for norsk innenriksflyging. Begrepet "Luftbussen" var skapt. Pris for en billett Stavanger til Oslo var 95 kroner.

Noen måneder tidligere, 1. mai 1952, åpnet SAS en rute som skulle bli langvarig og viktig for rogalendingene. Med DC-3 fikk Stavanger daglig forbindelse med København, først via Aalborg, men senere direkte.

På innlandet slapp SAS ikke til på Sola før i 1987. Da fikk de konsesjon til to dag-

lige direkteflyginger til Oslo i konkurranse med Braathens. Den store oljetrafikken i Stavanger var årsaken til at SAS ville ha sin del av kaken.

OLJEINDUSTRI OG HELIKOPTERBASER

Oljeindustrien kom til Stavanger i juli 1966. Samme år etablerte Helikopter Service base på den gamle tyskerflyplassen på Forus.

Eieren Morten H. Hancke hadde klart å få en to-års kontrakt med Esso.

Oljeselskapet kjøpte to Sikorsky S-61N for 20 millioner kroner og fløy disse over Atlanterhavet til Stavanger til bruk for Helikopter Service.

Forholdene på heliporten på Forus var primitive. 18. juli 1966 gjennomførte sjef-flyger Michael Boxill i Helikopter Service og en testflyger fra

Sikorsky den første oljeflyging fra Forus til leteplattformen "Ocean Traveler" som på det tidspunkt lå 90 nautiske mil ut i Nordsjøen.

De første årene hadde Helikopter Service veldig lite å gjøre på Forus-basen. I 1966 fløy selskapet bare 250 timer for oljeselskapene.

Etter hvert økte trafikken betydelig. Ny terminal ble bygget lenger nord på Forus.

Plasseringen var omstridt og konsesjonen midlertidig. I 1988 flyttet selskapet all aktivitet med unntak av simulatorentreningen til nye lokalteter på Stavanger lufthavn. Overføringen kostet 200 millioner kroner.

I de 20 årene siden etableringen på Forus har selskapet vokst fra 15 til omkring 900 ansatte. Rundt 500 av disse holdt i 1989 til på Sola.

Bedriften er i dag en betydelig aktør i det rogalandske næringsliv og på verdenstoppen innen sin bransje. Canadiske CHC overtok eierskapet i 1999. I dag er selskapet delt i en operativ del kalt CHC Helikopter Service og vedlikeholdsverkstedet Heli-One. De to selskapene har i 2012 samlet rundt 1000 ansatte og omsetter for omkring tre milliarder kroner.

I 1994 kom også konkurrenten Norsk Helikopter til Sola. Eiere var Leif Høegh, Ugland – gruppen i Grimstad og internasjonale Bristow Helicopters.

Også dette selskapet er blitt av betydelig størrelse. Ugland solgte seg ut i 2009 og selskapet heter i 2012 Bristow Norway. Antall ansatte er rundt 250 personer. Omsetningen ligger på rundt en milliard kroner. Samlet har de to sivile helikop-

”Den alltid optimistiske Ludvig G. Braathen planla i 1948 den lengste flyrute som inntil da hadde hatt utgangspunkt i Norge.

Fra åpningen av dagens terminal på Stavanger lufthavn, Sola, i februar 1987. Fra venstre ordfører Kåre Kvalvik i Sola, samferdselsminister Kjell Borgen som åpnet terminalen, lufthavnsjef Tor Helge Strand og ordfører Kari Thu i Stavanger.

terselskapene ført Stavanger lufthavn til topps blant verdens ledende sentre for helikoptervirksomhet.

VEKST

Etter mange år under primitive forhold fikk flyplassen ny ekspedisjonsbygning 28. januar 1987. Veksten tvang fram nybygget etter 50 år med økende flytrafikk.

Da flyplassen var ferdig i 1937 var trafikken null. I 1952 hadde den vokst til 28.000 passasjerer. I 1961 var tallet 155.000 passasjerer og i 1967 435.000 reisende.

I 1983 hadde antallet passert den første millionen til 1.232.440 passasjerer. Ved utgangen av 1986 var den 1,8 millioner reisende. I følge daværende lufthavnsjef, Tor Helge Strand, ble den nye terminalen bygget for en kapasitet på 2 millioner passasjerer. Prisen var 203 millioner kroner.

Nybygget viste seg snart å være for lite. 3 millioner flyreisende ble første gang passert i 1998, men falt igjen under trangere økonomiske tider. Tre millionertallet ble på nytt passert 21. desember 2006. Bare fem år senere, 15. desember 2011, reiste passasjer nummer 4 millioner gjennom Sola-terminalen.

Lufthavnsjef Leif Anker Lorentzen i Avinor på Sola betegner utviklingen som utrolig. Han viser til at de fleste store utvidelsene har skjedd etter at Avinor ble statlig aksjeselskap i 2003. Investeringer for nærmere 1,5 milliarder kroner er foretatt av statsaksjeselskapet i perioden.

Terminalen er utvidet en rekke ganger. Den har i dag en kapasitet på fem til seks millioner passasjerer. Det er like mange som gamle Fornebu før flytrafikken i Oslo flyttet til Gardermoen i 1998.

Betydelig utvidet er også parkeringsområdene for fly og biler. 15. august 2010 ble et nytt hotell som er bygget av Avinor, men drevet av Rica-hotellene, tatt i bruk på flyplassområdet. Ett år senere planlegger de to partnerne å doble overnattingskapasiteten til mer enn 300 rom.

Lufttrafikkjentesten lever derimot under usikkerhet. Kontrollsentralen for Vest-Norge planlegges nedlagt fra 2017. Tvil er det også om innflygingskontrollens framtidige plassering.

Selv om utvikling og vekst har gått hånd i hånd på Stavanger lufthavn gjennom mange år etter oljeindustriens etablering i distriktet, har det også vært tilbakeslag av betydelig størrelse for virksomheten på flyplassen. Verst var sjokket da SAS som nye eiere i Braathens, i mai 2006 gjorde kjent at de planla nedlegging av flyverkstedet Braathens Technical Service.

Da Aftenbladet brakte nyheten 15. mai 2006 håpet de fleste i Rogaland at sterkt

politisk press fra regionen ville hindre nedleggelse av hjørnesteinsbedriften som hadde eksistert i 48 år. Tross sterk innsats fra fylkesordfører Roald Bergssaker, ordfører Håkon Rege i Sola og stavangerordfører Leif Johan Sevland klarte ikke de tre Høyre-politikerne å hindre at SAS-ledelsen 13. juni besluttet å stenge flyverkstedet og komponentverkstedet på Sola med totalt 600 høyt teknologiske arbeidsplasser. 31. august samme år var det slutt med alt flyvedlikehold i Braathens regi. Nyttårsaften forlot administrerende direktør Tormod Gjermundsen hangaren som sistemann.

SAS OG NORWEGIAN OVERTAR

Det var den store konkurransen innen luftfarten med store økonomiske tap for Braathens som gjorde at det tidligere så veletablerte selskapet 21. desember 2001 ble overtatt av SAS. Det private flyselskapet hadde i mange år vært en viktig pådriver og utvikler av luftfarten i Rogaland.

I 2003 ble SAS i Norge og Braathens slått sammen til SAS Braathens. Tre år senere ble navnet Braathens helt fjernet fra all sammenheng med SAS.

Da var lavprisselskapet Norwegian forlenget etablert i tomrommet som oppsto. På Sola opprettet eieren Bjørn Kjos base med nærmere 100 flygere og kabinansatte. Han leier også halvparten av Braathens hangaranlegg for vedlikehold av sine tre Boeing 737 med base på Stavanger lufthavn. Vinteren 2012 jobber 35 personer på selskapets Sola-base.

Norwegian som opprinnelig het Norwegian Air Shuttle og fløy vestlandsrutene for Braathens, har aldri fullt ut erstattet Braathens virksomhet på Sola. Til det er den lokale bemanningen for liten. Selskapet har imidlertid benyttet mulighetene som bød seg i norsk luftfart

Etter at oljealderen gjorde sitt inntog, har helikoptertrafikken på Sola blitt betydelig. I dag reiser 220.000 passasjerer med helikopter til og fra Sola hvert år. Det er alene som en middels norsk flyplass.

og er i dag en viktig norsk og internasjonal lavprisaktør.

I fare er også den militære basen på flyplassen. Etter å ha vært tilholdssted for flere flyskvadroner og opptil 1200 mann på 1950- og 1960-tallet, skruppet aktiviteten ned til redningstjenestens to Sea King-helikoptre og rundt 100 manns bemanning da jagerskvadronen 718. ble nedlagt 3. januar 2003.

I Forsvarsstudien 2001 ble Sola anbefalt som base for Forsvarets framtidige maritime helikoptre. Det første av 14 nye NH-90-helikoptre var planlagt å lande før jul 2004. Maskinen kom aldri til Sola. Stortinget gjorde om vedtaket og valgte Bardufoss til ny base. Hit kom den første NH-90 i desember 2011, sju år forsinket.

I forsvarssjefen, general Harald Sunde, militærfaglige råd for årene fram til 2017 blir den militære basen på Sola foreslått nedlagt, bortsett fra redningstjenestens to helikoptre. Stortingsproposisjon 146S som ble vedtatt like før jul 2011 sier imidlertid at minst halvparten av de 16 nye redningshelikoptrene med besetninger skal innføres og trenes på Sola. Dette skjer trolig fra 2016. Til det trengs et militært nærvær på flyplassen.

Arbeidet med å vurdere nyanskaffelsene foretas av den såkalte Redningshelikopteranskaffelsen. Gruppen som arbeider for Justisdepartementet, består av rundt 30 medarbeidere og holder til i det spesialinnredede bygget til Hovedredningssentralen i Sør-Norge og Rogaland radio som ble tatt i bruk i september 2003.

Vil etablere nasjonalt oljeforskningssenter

Det skal satses mer på oljeforskning i Norge. Nå jobber Greater Stavanger, Universitetet i Stavanger (UiS) og IRIS for å etablere et nytt nasjonalt forskningssenter for økt utvinning fra eksisterende felt.

Tekst og foto: Egil Hollund
Foto: Eirik Anda/Bitmap

Regjeringen varslet i oljemeldingen at forskning innenfor økt utvinning fra eksisterende felt på norsk sokkel skal prioriteres. Samtidig vil regjeringen vurdere å opprette et eget forskningssenter med nettopp økt utvinning som hovedoppgave. Ingenting er ennå bestemt, men forskningsmiljøene i Stavanger er allerede i gang med å jobbe fram en løsning for hvordan et slikt senter kan etableres.

- Vi var på banen allerede i forbindelse med oljemeldingen, og spilte inn forskning og utdanning (FOU) som et av fire satsingsområder, sammen med 13 andre regionale næringsutviklingsorganisasjoner i Norge. Vi har også diskutert saken med Rogalandsbenken på Stortinget, forteller rådgiver Geir Haug i Greater Stavanger.

Når, hvordan og hvilke vilkår som vil bli stilt til et slikt forskningssenter, er så langt ikke gjort kjent. Men mye tyder på at det vil komme signaler i løpet av året, og at det tidligst vil bli satt av penger i neste års statsbudsjett.

- Vi jobber mot å ha på plass et forslag vi kan spille inn overfor departementet før sommeren, forteller Haug.

ENORMT POTENSIALE

Det er heller ikke vanskelig å forstå hvorfor regjeringen, og ikke minst Oljedirektoratet, ivrer etter økt utvinningsgrad. Allerede er norsk sokkel i verdensklasse, med et gjennomsnitt på

70 prosent for gass og 46 prosent for olje – sistnevnte med et gjennomsnitt world wide på 22 prosent. Men selv om Norge er i verdenstoppen og utviklingen har vært formidabel siden oljeeventyret startet for rundt 40 år siden, blir faktisk over halvparten, konkret 30 milliarder fat olje, fortsatt værende igjen i reservoarene når produksjonen avvikles.

Som også det såkalte Åm-utvalget konkluderte med i sin rapport, er det derfor enormt mye å hente på å bare øke utvinningsgraden med bare én prosent. I kroner og øre betyr faktisk én prosent på norsk sokkel hele 325 milliarder kroner, med dagens oljepris.

- Historien har vist at det er fullt mulig å øke produksjonen betraktelig ved hjelp av forskning og ny teknologi. Da produksjonen på Ekofisk startet, klarte de å få opp rundt 17 prosent. I dag er målsettingen 50 prosent for det spesifikke feltet, påpeker Haug.

FORSKNINGSLANDSLAG

Hva skal så til for at Stavanger-miljøet blir stedet for et nytt nasjonalt forskningssenter? For det første, både IRIS, UiS og Greater Stavanger ønsker å få med seg NTNU og SINTEF på et felles initiativ – slik at de sammen kan utvikle et konsept for et forskningssenter. De samme miljøene samarbeider allerede i dag gjennom Senter for boring og brønn for økt utvinning. Debatten om hvor hovedsete for de nye forskningssenteret skal ligge, har de bestemt seg for å komme fram til etter hvert. Det er en strategi Ole Ringdal, dekan ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet ved

Nytt forskningssenter

- Regjeringen har gjennom oljemeldingen varslet økt satsing på forskning for å øke utvinningen fra eksisterende felt på norsk sokkel, herunder at det skal vurderes oppretting av et nytt forskningssenter med dette som formål.
- UiS, IRIS og Greater Stavanger, arbeider for å få med NTNU og SINTEF i Trondheim for å lage et utkast til hvordan et slikt senter kan etableres, selv om det ikke ennå er bestemt hvilke krav som vil stilles. Det er heller ikke formelt avgjort om det skal etableres et slikt senter i det hele tatt.

UiS, mener både bransjen og forskningsmiljøene vil tjene på.

- Vi ønsker å lage et landslag for økt utvinningsgrad. For oss er det mye viktigere å få spille på landslaget, enn hvor landslagsarenaen ligger. Den kan vi bestemme plasseringen av når vi har kartlagt behovene, sier Ringdal.

Og han er klar på hvorfor det er interessant for UiS å få være med på etableringen av det nye forskningssenteret.

- Petroleumsfagene er en av de viktigste satsingsområdene til Universitetet i Stavanger. Vi har som mål å være helt i toppen nasjonalt innenfor petroleumsforskning, noe som også betyr å være helt i toppen internasjonalt. Skal vi lykkes med det, er vi nødt til å samarbeide med andre ledende forskningsmiljøer. Derfor synes vi at dette initiativet er såpass spennende, sier Ringdal.

FORSKER ALLEREDE

Når det til sjuende og sist skal avgjøres hvor og hvordan et nytt nasjonalt forskningssenter skal etableres, mener Stavanger-miljøet at det vil være en stor svakhet om ikke de får en sentral rolle. Forskning på økt utvinning foregår og

Fortsettelse fra forrige side ...

Forskningssjef Kirsti Veggeland i IRIS, Ole Ringdal, dekan ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiS og rådgiver Geir Haug i Greater Stavanger, vil ha med seg NTNU og SINTEF i Trondheim for å lage et landslag for økt utvinningsgrad.

har foregått i Stavanger i flere tiår. IRIS har hatt sitt eget forskningssenter for økt utvinning siden begynnelsen av 80-tallet, og miljøet i og rundt Ullandhaug har vært sterke bidragsyttere til at Norge er på topp internasjonalt når det gjelder utvinningsgrad.

Både direktør for petroleumsforskningen ved IRIS, Aina Berg, og hennes kollega, forskningssjef Kirsti Veggeland, framhever betydningen av at Stavanger tross alt er hovedsetet for industrien. Det er i Stavanger de fleste beslutninger blir tatt hos operatørene på norsk sokkel.

- Nærheten betyr noe når du skal få selskapene til å ta i bruk ny teknologi. Vi er ti minutter fra hovedkontorene til de fleste operatørene, og kontakten og utveksling av ansatte mellom forsknings-

miljøene og bransjen er stor, påpeker de – mens de ser ut av vinduet – direkte på Oljedirektoratets nybygg rett over gaten.

På andre siden av bygningen ligger IRIS sin egen Ullrigg, verdens mest avanserte fullskala testrigg.

- Vi har Ullrigg. Det er hit bransjen

og forskere kommer for å teste ut nytt utstyr. Det er klart at det betyr en hel del, sier Berg.

Og er det noe miljøet i Stavanger er kjent for, så er det nettopp kort vei til industrien og matnyttig forskning som direkte bidrar til økt verdiskaping.

Rør, røykelaks eller blomster

Vi vet noe om din bransje.
Bytt til en bank som ser hele bildet.

Sandnes Sparebank
Næringsliv

Telefon 51 57 57 80. www.sandnes-sparebank.no

Nils Lid
senior bedriftsrådgiver
907 95 324

FASETT

Sjøluft = mer kreativitet!

Konferansehotellet på Rennesøy.

2 konferanserom - ett for 25 og ett for 50 personer (70 m/kinooppsett)
26 doble rom i leiligheter og hotellrom.

Restaurant for 100 gjester.
30 min. med bil fra Stavanger.
tlf. 922 33 900

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

Se mer:
www.fjordbris.no

DEN SOM SPISER AV KUNNSKAPENS TRE, UNNGÅR Å BITE I GRESSET.

Før het vi Rogaland Kunnskapspark. Nå heter vi Ipark, men vi tror fremdeles at kunnskap er makt. Kanskje mer enn noensinne.

Ipark er et internasjonalt senter for innovasjon, forskning og næringsutvikling. Vi mener at det er bra for kompetanseaktører i ulike bransjer å være i hverandres nærhet. Vi tror på kunnskapsdeling, på synergieffekter, på gjensidig inspirasjon.

Vi ligger i landlige omgivelser og er samtidig bare minutter fra Forus og Stavanger sentrum. Vi har næringsklynger innen energi, IT/IKT, mat og næringsmiddel (Måltidets Hus), helse og geoscience. En brønn- og boreklynge er under etablering, sentrert rundt verdens mest komplette testanlegg, Ullrigg. Våre nærmeste naboer er UiS, IRIS, OD og Ptil.

Våre rundt 140 leietakere nyter godt av en rekke fordeler. Vi har resepsjons- og sentralbordtjeneste, personalkantine, moderne felles møterom og auditorium, gode parkeringsmuligheter for både sykkel og bil, treningsrom med garderober og badstue – for å nevne noe.

Lyst å øke kunnskapen om oss, og kanskje finne ut om Ipark er stedet for din virksomhet også? Da ringer du 51 87 40 00. Du kan også lese mer på www.ipark.no.

ipark
INNOVASJONSPARK
STAVANGER

UiS vil lage vitenskapsby på Ullandhaug:

2040 – en framtidsvisjon

20.000 studenter, 2000 forskere og et yrende internasjonalt studentliv med fakulteter, boliger og andre fasiliteter samlet på ett sted. Slik ser UiS-rektor Marit Boyesen og resten av ledelsen for seg universitetet i 2040.

Universitetet er i gang med å meisle ut en ny plan for Campus Ullandhaug fram mot 2040. Visjonen om 2040 er en del av et pågående planarbeid og i 2012 skal Universitetsfondet sammen med UiS, IRIS, Ipark og Stavanger Kommune legge fram en plan for utvikling av universitetsområdet. Stavanger er en region med stor vekst. Prognoser utarbeidet

av Statistisk Sentralbyrå tilsier at det vil være over 460.000 innbyggere i Rogaland i 2030, og det bare ved en middels befolkningsvekst. Det betyr vekst også for UiS, som vil få en nøkkelrolle i arbeidet med å tiltrekke høyt kvalifisert arbeidskraft til regionen i tråd med befolkningsveksten.

Men hvordan vil universitetet se ut i 2040, og hva skal det inneholde?

- Jeg tror at UiS i stor grad vil bygge på eksisterende utdanninger som ingeniørfag, økonomifag, lærerutdanning, helse- og sosialutdanninger. Men vi har en klar forventning om at langt flere studenter vil ta hele utdanningsløpet fra bachelor til doktorgrad, sier Boyesen.

Universitetsledelsen ser for seg en enda større faglig bredde i framtiden, men altså med ekstra tyngde innen teknologi, helse og velferd, skole og utdanning, økonomi og finans og kulturfag.

HELSEFAKULTET

UiS har i dag bachelor, master og PhD i sykepleie innen helsefagene.

- Vi har et mål om et eget helsefakultet. Vi ønsker å få medisin og kiropraktorutdanning i tillegg til sykepleie, sier Boyesen.

Regionen har flere viktige aktører innen helse som er viktige i en slik sammenheng. Vi kan nevne Laerdal Medical, Stavanger Universitetssjukehus (SUS) og flere andre private og offentlige etater.

- Vi har nå et samarbeid med SUS som har et høyt faglig nivå. Nylig feiret SUS seg selv med at 100 ansatte har doktorgrad. UiS har også aktiv forskning innen pasientsikkerhet, med bl.a. et større EU-prosjekt. I norsk sammenheng er vi ledende på dette området. Kunnskap om sikkerhet fra offshorenæringen og samfunnssikkerhet er nå på vei inn i helsesektoren. Med vår erfaring kan vi skape noe unikt innenfor helseberedskap, sier Boyesen.

STYRKING INNEN ANDRE FAG-OMRÅDER

I tillegg til et helsefaglig fokus, har UiS planer om å fortsatt styrke vår posisjon innen andre viktige satsingsfelt som petroleums- og offshoreteknologi.

- Helse er viktig, men også petroleum og offshore er utdanninger og forskningsområder hvor vi fortsatt skal utvikle oss og være i tet. Jeg kunne ønske at vi kunne ha utdannet flere ingeniører. Vi ønsker å bli med på utviklingen av forskning og utvikling av kompetanse i nord. Økt oljeutvinning og reduserte utslipp er viktige i den sammenheng, utdyper Boyesen.

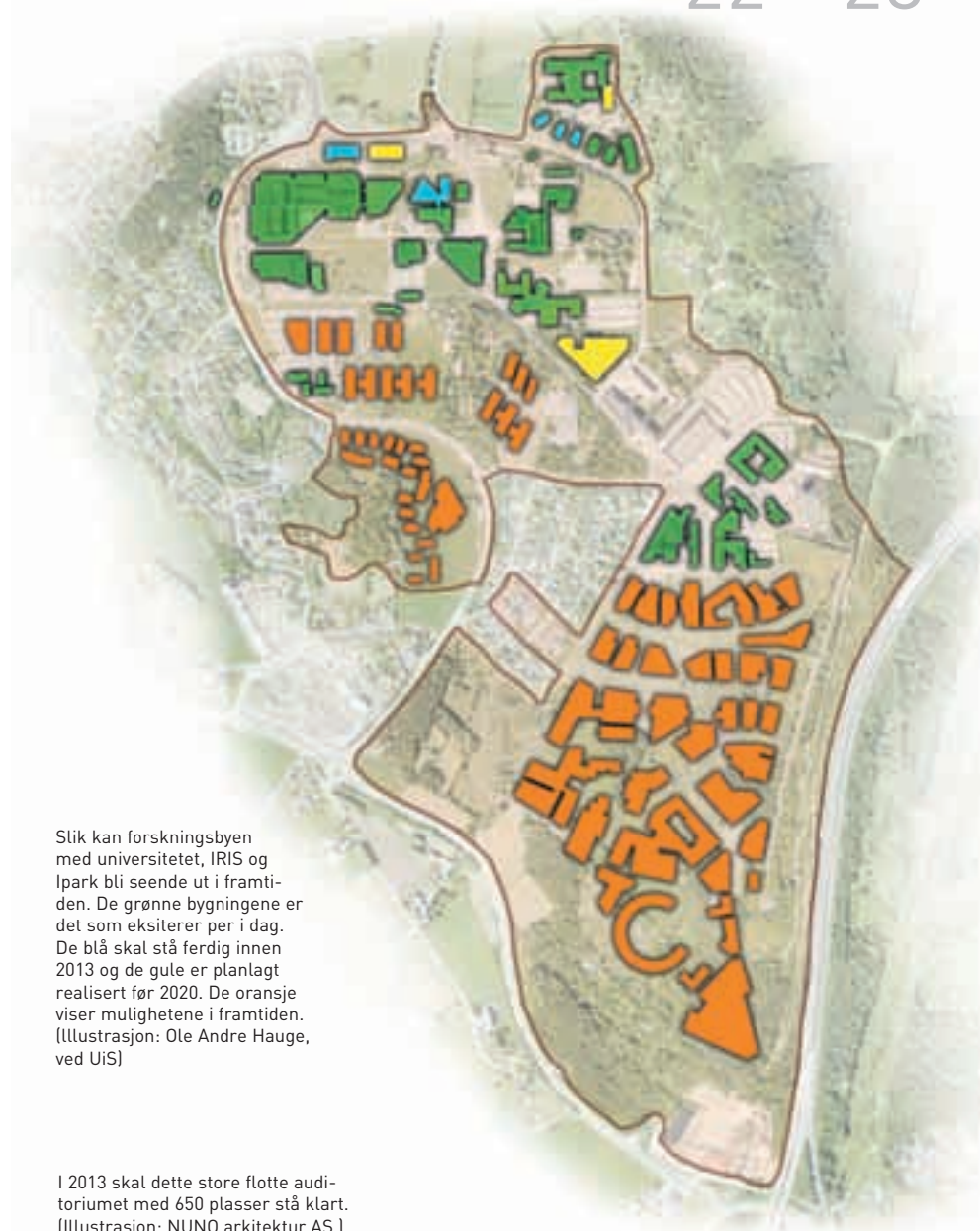
Universitetet har allerede stor faglig bredde. Egen handelshøyskole som tilbyr master i økonomi, Hotellhøgskolen, lærerutdanningen, journalistikk, media og film og en helt ny og populær bachelor i rettsvitenskap er en del av dette. Det samme er kunstfagene i Bjergsted, med dans og musikk.

- Dans og musikk er dyre og krevende utdanninger, som betyr mye for utvikling av unge talenter og som viser igjen i omgivelsene, sier Boyesen.

SCIENCE CITY ULLANDHAUG

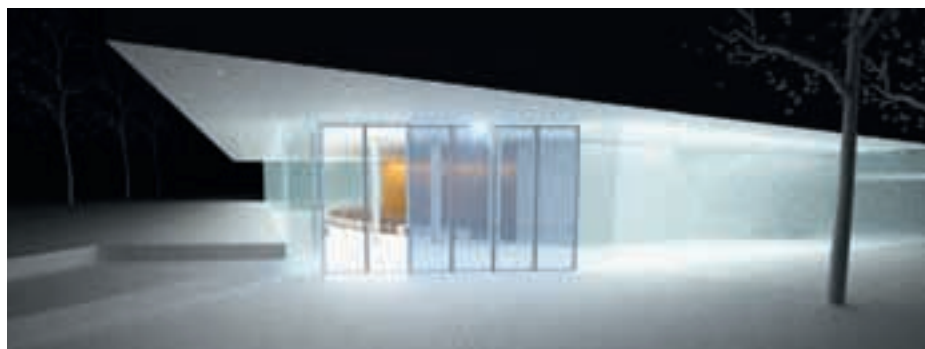
Campus-tankegangen har vært rådende i Stavanger i mange år. Tankene om et "Science City Ullandhaug", slik universitetet nylig presenterte framtidvisjonen i sitt eget magasin, er med andre ord ikke ny. Fordelen med et campus er selvsagt at alt er samlet på et sted. Det betyr kort vei mellom institutter, bokhandel, studentboliger og andre fasiliteter. Faren er at dette kan skape et eget lokalsamfunn der studentene oppholder seg 24 timer i døgnet. Det kan føre til mindre integrering, som igjen kan redusere muligheten for at studentene blir værende igjen i regionen med sin kompetanse etter fullført studium.

- Vi må jobbe for et tett forhold mellom campus og sentrum. Det er ikke et

Slik kan forskningsbyen med universitetet, IRIS og lpark bli seende ut i framtiden. De grønne bygningene er det som eksisterer per i dag. De blå skal stå ferdig innen 2013 og de gule er planlagt realisert før 2020. De oransje viser mulighetene i framtiden. (Illustrasjon: Ole Andre Hauge, ved UiS)

I 2013 skal dette store flotte auditoriumet med 650 plasser stå klart. (Illustrasjon: NUNO arkitektur AS.)

mål at alt skal skje her på Ullandhaug. Det må være faglig aktivitet i sentrum i tillegg til sosiale aktiviteter som Folken. Men jeg tror det er behov ut over det også. Jeg tror likevel ikke et campus vil føre til at færre blir værende i regionen. Vi hadde en overraskende undersøkelse i 2010, der det viste seg at 80 prosent av våre studenter etablerer seg i regionen etter studiene. Vi er faktisk på topp i Norge og det viser at universitetet bidrar

til viktig kompetansebygging i regionen, sier Boyesen, og legger til:

- Utviklingen av universitetsområdet må skje samtidig som identiteten til byen som universitetsby forsterkes.

UTFORDRINGER FOR FRAMTIDENS UNIVERSITET

Det er selvsagt mange utfordringer på veien før UiS når visjonen om vitenskapsbyen med 20.000 studenter innen 2040.

Fortsettelse fra forrige side ...

- Jeg tror det er professorkompetansen som kommer til å bli den største utfordringen. Det kan vi kompensere med å få flere til å ta doktorgrad og tilby forskerstillinger i etterkant. Det kan også bidra til å bedre rekrutteringen av vitenskapelige ansatte ved de fakulteter som i dag har høy gjennomsnittsalder, sier Boyesen.

Boyesen tror også presset i boligmarkedet, som trolig ikke blir mindre i årene som kommer, også kan føre til at flere studenter ikke velger Stavanger.

- Det er bekymringsfullt. Boligsituasjonen begrenser dessuten inntaket av internasjonale studenter, forteller hun.

SAMMENSLÅING, ER DET EN MULIGHET?

Det har tidligere vært snakk om å slå sammen UiS med Høgskolen Stord/Haugesund (HSH). HSH har blant annet høy kompetanse innen brannsikkerhet og maritime fagområder.

- Vi har nå et samarbeid med Høgskolen i Bergen og Høgskolen Stord/Haugesund. Dette året har vi fått mer statlige midler til et samarbeid med

Universitetsrektor ved UiS Marit Boyesen.

HSH, om det blir fusjon får fremtiden vise. I dag er jeg opptatt av at vi får til godt samarbeid om felles fagområder. Vi

har inneværende år lagt opp til samarbeidsprosjekter innen teknologi, helse og lærerutdanningen, forteller Boyesen.

STOR AKTIVITET

Og om 2040 er lenge til, er byggeaktiviteten på Ullandhaug godt i gang. Siden høgskolen ble universitet i 2005, har det blant annet kommet nytt sentralbygg, sportssenter og en rekke nye studentboliger på Ullandhaug. Og selv om både UiS, IRIS og Ipark dobler aktiviteten sin fra dagens nivå, er bare halvparten av de 1300 dekalene som ble satt av på 60-tallet bygget ut.

Og allerede i løpet av de neste to årene vil et nytt bygg for samfunnsvitenskapelig fakultet i fire etasjer stå ferdig. Det samme vil en ny laboratoriebygning på nordsiden av Kjølve Egelands hus.

I 2013 starter byggingen av flere nye studentboliger i Sørmarka. Håpet er også at de første spadetakene i forbindelse med et nytt tilbygg til Hulda Garborgs hus for de humanistiske fagmiljøene, blir tatt samme år.

Arbeidet med å utvikle Vitenskapsbyen på Ullandhaug mot 2040 er godt i gang.

Boligmangel kan stoppe veksten

Universitetet i Stavanger sitt mål om vekst og visjonen om 20.000 studenter innen 2040, kan veltes av et stadig mer presset boligmarked. Likevel, det er framgang og bygges flere studentboliger i regi av Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS).

- Veksten i regionen er sterk og det er mange aktører på jakt i leiemarkedet. Det gir høye priser. Vi hadde et velfungerende marked i mange år. Men det har vært en negativ utvikling i løpet av de siste fem til ti årene, forklarer Ellinor Svella, direktør i SiS.

Leder i SiS, Ellinor Svella, understreker at det er viktig at studenter får en grei plass å bo uten å bruke for mye penger.

PÅ BUNN

I Stavanger er dekningsgraden for studentboliger 13 prosent. Det plasserer universitetsbyen på bunn sammen med Bergen. Til sammenligning er dekningsgraden i Oslo 16,3 prosent, i Trondheim 14,4 prosent og i Tromsø hele 27,4 prosent.

Regjeringens system for bygging av studentboliger er en av årsakene til den lave utbygging av studentboliger. Det gir varierende tilskudd til boligbygging for studenter, for syv år siden var det 500 nasjonalt. Støtten er på 250.000 kroner per boenhet, som da gir en utleiepris på rett over 4000 kroner måneden. Om studentboliger skal fullfinansieres, ville utleieprisen bli over 6000 kroner per måned. Dette er for høyt når studielån og stipend er på rundt 6700 kroner i måneden.

- Det er viktig at studenter får en grei plass å bo uten å bruke for mye penger. Må de betale mer, må de jobbe mer og det går igjen ut over studiene. Vi oppfordrer private til å leie ut billig til studenter, sier Svella.

POSITIVE FREMSKRITT

På tross av den relativt lave dekningsgraden, er det positive ting som skjer i

Stavanger. Nye prosjekter fullføres og flere er på gang. I begynnelsen av januar i år stod til sammen 93 nye sengeplasser klare for innflytting.

- Selv om det var midt i skoleåret, var det ikke noe problem å fylle opp plassene. Vi har hatt en enorm pågang, forteller Benedicte Titlestad, kommunikasjonssjef i SiS.

De nye sengeplassene er trinn to av totalt tre trinn i området. Neste trinn, med 146 nye boliger på Sørmarka i Stavanger, er planlagt ferdig høsten 2013.

- Nå må vi fokusere på hva vi får til og se på framgangen. Vi må fortsette å bygge og jobbe med det, avslutter Titlestad engasjert.

FIKK Plass

En av de heldige som fikk plass på det nye studenthjemmet, er 24 år gamle Steffen August Brekka-Brandshaug. Han måtte vente i hele ti måneder på studentboligen.

- Dette er helt fantastisk. Jeg er veldig happy for å flytte inn. Det er et veldig fint rom, stort og bra. Jeg betaler 4100 i måneden med alt. Det er mye billigere enn der jeg har bodd til nå, forteller han.

Vår påkostede fritid skal fungere best mulig.
Elsker man båtlivet, ønsker man mest mulig tid med det
som gir de gode opplevelsene som
vår region kan by på.

**Din nærmeste
båthavn ligger
på Rennesøy!**

Rennesøy Marina er den nærmeste havnen til disse opplevelsene!

Kjøreturen til havnen går gjerne innom butikken. God mat og drikke skal med. Tidsbruk blir det. Selve kjøreturen tar nødvendigvis ikke det meste av denne tiden.

Det viktige er at havnen, som her er et reisemål i seg selv, ligger midt i dette unike fjordlandskapet. Opplevelsene starter der og da.

Det skal ikke være nødvendig at du hver helg må gjøre den samme lange transportetappen med båt, til og fra disse farvannene. Dagens priser på drivstoff er også et argument for å starte midt i Ryfylke. Mange velger også å bli i Østhusvik for helgen.

Fra Rennesøy Marina kan du sette kurs i alle himmelretninger.

Er du seiler, betyr det at du umiddelbart kan heise seil, med den beste bøl for en fin kveldseilas. Vinden bestemmer hvor du havner. Har du motorbåt kan du rolig sige av sted i retning den lyseste himmel og det beste været.

Rennesøy Marina er alltid den nærmeste havnen når du skal hjem.

Må helgeturen i Ryfylke brytes opp tidlig på søndagen - pga. et avtalt familieselskap eller en avgjørende Viking-kamp o.l.?

Da kan Rennesøy Marina være flere timer nærmere enn andre hjemmehavner i regionen. M.a.o. du kan nyte mer av dagen i båt - i Ryfylke. Ved dårlige værmeldinger er det også betryggende at man kan nå hjemmehavnen rimelig snart - og i skjermet farvann.

Ta kontakt for nærmere info.

- **Båtplass på dagen!** - opp til 20 m.
- **Bredbånd i hele havnen** - trådløst
- **Bunkersanlegg** - fra 1. mai 2012

RENNESØY
MARINA

Rennesøy Marina AS, Gangenesveien - 4150 Rennesøy
Telefon: Ivar - 95 83 54 74 / Erik - 90 70 00 62
www.rennesoymarina.no

FRA REMINGTON TIL CYBERSPACE //

EN KONFERANSE OM IT-SIKKERHET

Bedrifter i alle bransjer drar nytte av stadig mer avanserte og brukervennlige IT-løsninger. Dette bidrar til reduserte kostnader, mer effektiv tidsbruk og høyere servicenivå.

Utstrakt bruk av IT innebærer samtidig en risiko. Forsøk på datainnbrudd, hacking og industrispionasje er reelle utfordringer som store og små bedrifter må forholde seg til. De potensielle kostnadene er betydelige.

Derfor inviterer Næringsforeningen og samarbeidspartnere til «Fra Remington til Cyberspace- en konferanse om IT-sikkerhet».

Her tilbyr vi skarpskodde, faglig tunge og godt oppdaterte foredragsholdere som vil gi en tankevekkende og nyttig gjennomgang av risikobildet, teknologisk utvikling og hvordan bedrifter kan beskytte seg så effektivt som mulig.

Konferansen er særlig nyttig for ledere, mellomledere og personer med IT-ansvar i privat og offentlig virksomhet.

«Fra Remington til Cyberspace- en konferanse om IT-sikkerhet» er et samarbeid mellom Næringsforeningen, DELL, Phonect, Sohome, Protech og RSI.

UTDRAG FRA PROGRAMMET:

Verden i dag- sikkerhet globalt og nasjonalt

v/ Terje Torsteinson, oberstløytnant i Luftforsvaret

Sikkerhet i forandring

v/ Lars Melander, Security Specialist, DELL SecureWorks

Ny teleteknologi og sikkerhetsutfordringer i privat og offentlig virksomhet.

v/ Hans-Ivar Orhagen, eier og gründer, Phonect AS

Kabling og sikkerhet

v/ Per Schulhus, eier og gründer, SOhome AS

Små duppeditter- nyttige men farlige

v/ Thomas Halvorsen, senior sikkerhetskonsulent i Pro Tech AS

Cyber War og din egen virksomhet

v/ CEO Knut Normann Egelend og CTO Terje Kavaas, RSI

Dato: Onsdag 29. februar Tid: 09.00–15.30
Sted: Stavanger Forum

For påmelding og ytterligere informasjon se rosenkilden.no

Slik når du markedet i Brasil

Hvilke muligheter har du og din bedrift i Brasil? Bør du følge etter de over 150 bedriftene fra Norge og Rogaland som allerede er til stede i Rio?

Tirsdag 13. mars får du svarene.

Det er Handelshøyskolen BI i Stavanger, Næringsforeningen i Stavanger-regionen og faget MRK2033: Internasjonal Markedsføring som sammen inviterer til denne fagdagen.

Det lille landet Rogaland er i dag på full fart mot Brasil. Enorme oljefunn og gode relasjoner åpner dørene for norske on- og offshore pionerer. Få år tilbake var det 50 norske bedrifter etablert i Rio.

Christian Rangen

I 2012 er det over 150 og det øker stadig.

- Brasil er en spennende marked.

Denne temadagen er høyaktuell for alle våre medlemmer som opererer i eksportmarkedet, eller vurderer det, ikke minst innen olje- og gassindustrien, sier administrerende direktør Harald Minge i Næringsforeningen.

UTFORDRENDE MARKED

Men selv om Brasil er spennende, er det også en rekke utfordringer. Hjemme i Norge ser gjerne businesscasene meget lovende ut. Men virkeligheten i Macae, Quissama, Barra do Furado og Rio kan være ganske annerledes. Erfaring viser at rundt halvparten av norske prosjekter i Brasil ikke lever opp til forventningene. Dette skyldes i stor grad kultur, korrupsjon og byråkrati. I tillegg handler det om manglende forståelse for historie, språk og "doing business in Brazil".

- Vi kaller dette "the soft side of business". For bedrifter som ønsker suksess i Brasil er dette helt avgjørende kunnskap, sier høyskolelektor Christian Rangen ved Handelshøyskolen BI.

FAGLIG INNSIKT

Det er noe av dette du vil lære den 13. mars. Arrangørene har satt sammen et

Næringsforeningen og BI har satt sammen et program bestående av praktiske case, faglig innsikt og internasjonal erfaring.

program bestående av praktiske case, faglig innsikt og internasjonal erfaring. Du får blant annet møte Statoils leder for selskapets Brasil-satsning, Thore Kristiansen, seniorrådgiver Ståle Slettebakken fra Utenriksdepartementet, Terje Staalstrøm, president i Brasil Norwegian Chamber of Commerce og Gaute Jørpeland, administrerende direktør i K Lund Offshore – for å nevne noen.

Du får også anledning til å hilse på brasilianere som jobber for norske selskap og studenter som bidrar med ny kunnskap. Programmet er designet for rikelig med nettverksbygging og kunnskapsutveksling.

- Seminaret er en del av Handelshøyskolen BIs ambisjoner om økt internasjonalisering og bygge tette relasjoner mellom næringsliv og unge mennesker som i dag har en økende nysgjerrighet rundt muligheter i Brasil, sier Rangen.

Av Egil Hollund

Å Vestland, Vestland

Når næringslivet og politikere samles til Vestlandskonferanse for 13. gang i februar, er det kompetanse som står på agendaen.

Atle Kvamme fra Bergens Næringsråd håper på fullt hus i Grieghallen 16. februar.

Harald Minge fra Næringsforeningen i Stavanger-regionen ser fram til å være vertskap for Vestlandskonferansen 2013.

Vestlandskonferansen

Vestlandskonferansen (VK) er eit av dei største allmennnyttige prosjekta i Sparebanken Vest. Vestlandskonferansen har vært et samarbeidsprosjekt mellom Sparebanken Vest og de fire store avishusa på Vestlandet, herunder Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad, Sunnmørsposten og Firda. Frå hausten 2011 har vi utvida samarbeidet med Bergen Næringsråd, Næringsforeningene i Stavanger-regionen og Vestlandsrådet.

Konferansen har vore arrangert 10 gonger, og deltakinga har lagt stabilt på ca 200 - 250 deltakarar. Inviterte gjester er leदारar i det private næringslivet, offentlege sektor og academia. Konferansen skal vere ein møteplass for dei viktige diskusjonane om vestnorsk verdiskaping i framtida. Sist Vestlandskonferansen gjekk av stabelen var i Stavanger hausten 2010: her ble deltakelsen lågare enn venta og bare 150 deltok på konferansen.

Vestlandskonferansen har utvikla seg til å bli ein anerkjend møteplass for vesentlige, regionale diskusjonar. Etter det nye utvida samarbeidet vil konferansen bli avvikla vekselvis i Bergen og i Stavanger.

Tekst: Elianne Strøm Topstad

Atle Kvamme hos Bergen Næringsråd har vært primus motor for årets program.

- Det er to ting som næringslivet etter-spør, det er kompetanse og infrastruktur. Og da sistnevnte har vært tema på flere av konferansene våre, var det naturlig at vi i år fokuserer på kompetanse sier han. Vi vet for eksempel at vi mangler ca. 3000-4000 ingeniører på Vestlandet og vi vet at det er kompetanse vi hevder oss med nasjonalt og internasjonalt.

Årets program vil ta for seg kompetanse gjennom tre områder: Hva har vi, og hvordan videreutvikle dette, hva sier forskningen, og hva sier bedriftene.

- Vi har aldri hatt så mange bedrifter inne på programmet før som i år. Og det blir spennende å høre hva disse kan fortelle om sine suksesser, sier han.

LANGE TRADISJONER

Konferansen ble første gang arrangert i 1999, og er et samarbeid mellom aktører som er opptatt av utviklingen på Vestlandet. Her møtes ledere og opinionsdannere innen næringsliv, politikk, forvaltning, forskning, utdanning, kultur og andre samfunnsfelt. Konferansen skal bidra til at Vestlandet taler med en felles stemme for å sette nasjonal dagsorden. Deltakelsen har ligget stabilt på ca. 150 - 200 inviterte gjester. Kvamme håper på et tall godt over 200 på årets konferanse.

- Selv om dette er en lukket konferanse med inviterte gjester sier vi ikke nei dersom noen henvender seg til oss med ønske om og delt, a sier han.

FULLSPEKKET PROGRAM

Som tidligere år står flere spennende foredragsholdere på programmet. Blant annet vil NHH være til stede og fortelle om et femårig forskningsprosjekt som de er i gang med. Prosjektets navn er «Krise, omstilling og vekst» og er et samarbeid mellom Næringsforeningene i Bergen og Stavanger, og Sparebanken Vest.

- Vestlandet er landets store verdiskaper, men framover blir det behov for omstilling. Dette samarbeidet med NHH skal gi viktig kunnskap til politikere og næringsliv om utviklingen og omstillings-

evnen til næringslivet, forteller Kvamme. Programmet belyser trenden i omstillinger internasjonalt, nasjonalt og i vår region, og er støttet av Nærings- og handelsdepartementet.

Deltakerne på årets konferanse får også med seg lanseringen av Sparebanken Vest sitt Bedriftsbarometer, og de vil få møte en av verdens fremste tenkere (ifølge «Thinkers 50»), Dr. Kjell Nordstrøm. Han snakker om kunnskapsens betydning for maktfordelingen i verden, og spør hvordan Vestlandet skal bli best på kunnskap. Også «jærånden» har fått plass i årets program. Inge Brigt Aarbakke forteller hvordan bedriften har gått fra hesteskoproduksjon til å bli en verdenssuksess forankret i jærsk kultur.

NY SAMARBEIDSFORM

Vestlandskonferansen er et samarbeid mellom Sparebanken Vest, Bergens Næringsråd, Næringsforeningen i Stavanger-regionen, Vestlandsrådet og mediehusene Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad, Firda og Sunnmørsposten. Samarbeidet med næringsforeningene i Bergen og i Stavanger-regionen er nytt, og disse skal bytte på å være prosjektan-

Fra konferansen i 2010: Nærings- og handelsminister Trond Giske

svarlige annet hvert år. Noe som betyr at neste konferanse avholdes i Stavanger.

- Dette samarbeidet gjør at konferansen får en enda sterkere forandring i næringslivet, sier Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen

i Stavanger-regionen. - Konferansen er et spennende forum som er egnet til å fremme et enda bedre samarbeid og naboskap i Vest, sier han og legger til at han ser fram til å være vertskap for konferansen i 2013.

Seabrokers Services AS

Seabrokers Services forvalter totalt 160.000 m² næringsbygg i Stavanger-området. Gjennom kvalitetsstyrt drift har vi som mål å oppnå de mest veldrevne og kostnadseffektive byggene i regionen.

Ocean Rig UDW Inc, er et operatørselskap med verdensomspennende virksomhet. Selskapets kontor i Stavanger blir profesjonelt driftet av Seabrokers Services.

Vil du ha et veldrevet næringsbygg?
Kontakt oss for tilbud! Tlf: 51 80 00 00,
e-post: kunde@seabrokers.no.

VELDREVNE NÆRINGSBYGG

«Det blir enklere å gjøre en god jobb i et bygg driftet av Seabrokers Services.»

*Solveig Fyljesvoll Lyngøy,
Office Manager, Ocean Rig*

markedsavdelingen reklametyrå foto: Joakim Bjerk

Seabrokersgruppen ble startet i 1982. Vi jobber aktivt innenfor områdene skipsmegling, utvikling og drift av eiendom, radarbasert havovervåking og entreprenørvirksomhet. Gruppens hovedkontor er plassert i Stavanger, men vi har også kontorer i Bergen, Aberdeen, Rio de Janeiro og Singapore. Se www.seabrokers.no for mer informasjon

SEABROKERS GROUP
STAVANGER - BERGEN - ABERDEEN - RIO DE JANEIRO - SINGAPORE

Fant sammen i Næringsforeningen:

Nettverket førte til nytt selskap

Samarbeidet i Næringsforeningens ressursgruppe har resultert i en ny virksomhet: JSI Jobbkompetanse. Det unike med selskapet er at eierbedriftene går sammen og tilbyr sin kompetanse til et større marked.

Tekst og foto:
Trude Refvem Hembre

Jæren Industripartner, Sandnes Pro-service og Invivo har formalisert samarbeidet og dermed tilpasset seg nye utfordringer i markedet. JSI Jobbkompetanse skal være et instrument for eierbedriftene til å utvikle og tilby tjenester og tiltak, også utenfor skjermet sektor. De tre eierbedriftene er kommunalt eide med ideelle formål. Det betyr at eierne ikke tar ut utbytte, men at midlene brukes til utvikling internt i bedriften. Først og fremst gjelder dette kompetanseutvikling, men også forbedringer i produksjonsprosessene.

- Vi retter nå i startfasen fokus mot tjenester som legges ut på anbud, sier Arvid Kaspersen, daglig leder i JSI Jobbkompetanse.

ARBEIDSMARKEDSTILTAK

JSI Jobbkompetanse skal først og fremst tilby arbeidsmarkedstiltak som har som mål å få flest mulig i arbeid, eller hjelpe

Kurt Gjerde, Oddvar Bjørkvik, Arvid Kaspersen og Arild Kastmann var sentrale i etableringen av JSI Jobbkompetanse. - Vi har skapt et faglig forum som jobber med felles verktøy og kompetansedeling under Næringsforeningens paraply. Det betyr mye for tjenestetilbudet vårt, sier Kastmann.

personer til å stå i jobb. Bedriften har spesielt fokus på oppfølging av sykefravær. NAV stiller nå nye krav til bedriftene, og mange bedrifter har ikke kompetanse eller tid til å følge opp selv.

- JSI Jobbkompetanse har kompetanse på dette området, og kan tilby markedet slike tjenester, forteller Kaspersen.

Mange offentlige anbud skjer innenfor den enkelte kommune, og vi dekker nå et større geografisk område enn de tre eierne gjør enkeltvis.

JSI Jobbkompetanse har et utvidet

Over 200 deltok på bransjetreffet i regi av Næringsforeningens ressursgruppe for tilrettelagt arbeid.

samarbeid med ytterligere to bedrifter i ressursgruppen, Uninor og Avanti Ryfylke.

GOD SAMFUNNSØKONOMI OG PERSONLIG UTVIKLING

Næringsforeningens ressursgruppe for tilrettelagt arbeid ble etablert i oktober 2005.

- Vi ønsker å være en felles arena for å kunne utveksle erfaringer og drøfte aktuelle problemstillinger, og samtidig synliggjøre den verdien og de mulighetene som ligger i å satse aktivt på utføring og tilrettelagt arbeid, sier Oddvar Bjørkvik.

Bjørkvik er leder i for ressursgruppen og har et stort engasjement for den problemstillingen og de utfordringer som ligger i at ikke alle i samfunnet er i stand til å delta i arbeidslivet på ordinære vilkår, enten det dreier seg om fysiske eller psykiske lidelser og handikapp, midlertidig eller permanent.

Til tross for skiftende konjunkturer er en av de viktigste oppgavene framover å skaffe nok arbeidskraft. Stadig flere faller utenfor det tradisjonelle arbeidsmarkedet, blant annet på grunn av psykiske lidelser, noe som er en kjempeutfordring.

Å akseptere denne utviklingen, er slø-

seri for samfunnet og destruktivt for den enkelte som ønsker å kunne bidra for fellesskapet. Å ha et arbeid og et fellesskap å gå til betyr mye for selvtiliten - ifølge ressursgruppen.

- Vi har skapt et faglig forum som jobber med felles verktøy og kompetansedeling under Næringsforeningens paraply. Det betyr mye for tjenestetilbudet vårt, sier Arild Kastmann.

Han er medlem i ressursgruppen og administrerende direktør i Jæren Industripartner.

ARBEID GIR GLEDE OG TRIVSEL

Ressursgruppen arrangerte bransjetreff på Hall Toll i november, og samlet over 200 deltakere. Per Fugelli var hovedforedragsholder og viste blant annet til det norrøne ordtaket "Matr er manns gaman" som betyr "Mennesket er menneskets glede", altså at mennesker har glede av hverandre.

- Handelshøyskolen kan gi en beregning om at arbeid lønner seg i kroner og øre. Men det som er viktigere er at det lønner seg for tilhørighet, selvfølelse, mening. Det lønner seg for samfunnsregnskapet. Arbeid er hovedkilde til mening, sa Fugelli.

Medlemmer i ressursgruppen for Tilrettelagt arbeid:

Oddvar Bjørkvik,
Sandnes Pro-Service AS (leder)
Kurt Gjerde, Invivo AS
Arild Kastmann, Jæren Industripartner AS
Johan Vistnes, Ranso Treindustri AS
Einar Iversen, Allservice AS
Arne Stapnes, Uninor AS
Bodil Marie Gilje, Fretex Vest-Norge
Gunn Marit Solli, Forus industri
Kjetil Søyland, Avanti Ryfylke AS

-Den andre helsefaktoren tilrettelagt arbeid bidrar til er verdighet, sa professor Fugelli og ga bransjen æren for et viktig bidrag til samfunnsregnskapet.

I tillegg bidro visesanger Svein Tang Wa med underholdning, og var med på å skape en god ramme rundt arrangementet.

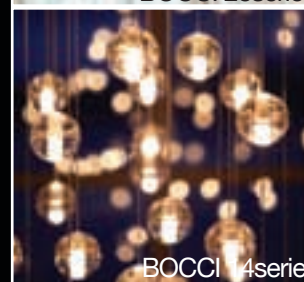
Ressursgruppen har greid å skape et miljø, en felles arena for faglig og sosial kompetansedeling for alle bedriftene i bransjen.

B&B Italia Husk

BOCCI 28serie

BOCCI 4serie

B&B Italia J.J

NYHETER I BUTIKKEN

kielland®

Madlaveien 50 T 51 64 64 80
Åpent 10-17 (15)

www.kielland-home.no

– Her vil vi ha mer liv!

Kristin Gustavsen og Karl Jan Søyland har ulike roller i arbeidet med å gjøre Stavanger sentrum enda mer attraktivt, men de er enige om to ting: Den nye sentrumsplanen må ha næring som et av sine viktigste fokusområder, og så må det bli mer liv og røre på Torget.

Tekst: Frode Berge
Foto: Eirik Anda/BITMAP

Kristin Gustavsen har nettopp tatt fatt på det som må kunne karakteriseres som en spennende uriaspost. Hun skal være prosjektleder for det nylig igangsatte arbeidet med å lage en ny kommunedelplan for Stavanger sentrum.

Den nye sentrumsplanen vil ta for seg alle områder av betydning for utviklingen i sentrum, og vil dermed bety svært mye for retningen sentrum vil utvikle seg i. Dette blir et omfattende planarbeid, som skal være ferdig ved utgangen av 2014.

STERKERE NÆRINGSFOKUS

Prosjektleder Gustavsen har lang erfaring med byplanlegging, blant annet som leder for prosjektet Urban Sjøfront i Østre bydel. Hun er opptatt av at sentrumsplanen nå må få et tydelig næringspreg.

- Eksisterende sentrumsplan er sterkt preget av vern og stedsforståelse. I dag er utfordringene annerledes. I denne planen blir det viktig at næringsperspektivet kommer tydeligere fram, og at vi klarer å løfte fram de økonomiske, identitetsskape og sosiale aspektene ved utviklingen i sentrum på en balansert måte.

Gustavsen understreker at sentrum sin betydning som næringsområde ikke må undervurderes.

- Stavanger sentrum har en svært viktig rolle som hjertet i regionhovedstaden

Prosjektleder for sentrumsplanen, Kristin Gustavsen og Karl Jan Søyland i Stavanger sentrum AS vil gjerne legge til rette for mer liv på Torget enn det vi er vitne på en småkald hverdag i januar.

og vår viktigste møteplass. Her ligger de beste mulighetene til å markedsføre regionen som reisedestinasjon, og her ligger mye av grunnlaget for å skape en attraktiv by. Vi må stille spørsmål som: Hvorfor skal en ingeniør med familie velge seg akkurat Stavanger som bo- og arbeidssted? Hva assosierer innbyggerne i Stavanger med sentrum? Hvorfor skal folk bruke tid, og legge igjen penger i sentrum? Sentrum må fremstå som så koselig og tilgjengelig at folk faktisk ønsker å dra dit. Dette handler selvsagt om parkering og busstilbud, men også om opplevelser.

SENTRUM MED OPPLEVELSER

Karl Jan Søyland i Stavanger sentrum AS (STAS) er langt inne på samme spor.

- Ingen jeg kjenner her i byen reiser til utlandet og skryter av kjøpesentrene våre. Vi dras i stor grad til sentrum av det vi har et positivt, følelsesmessig forhold til. Nissen som kakker på vinduet til Hauge på Torget, Geoparken der ungene

kan boltre seg, den flotte spaserturen fra Byterminalen til Domkiren, belysningen på kveldstid av Valbergtårnet, Byparken og Domkirken.

Og et torg som ligger livløst og forblåste store deler av året?

Her må vi smette inn litt nær stavanger-historie: Før Karl Jan Søyland gikk på som leder for STAS var han en sentral byutviklingspolitiker i Stavanger. Han ledet blant annet juryen som for drøyt ti år siden pekte ut Tusenårsstedet som Stavangers nye torg. Nå er tiden inne for en aldri så liten bekjennelse:

- Torget i dag har mange kvaliteter, men vi gjorde en feil da beslutningen ble tatt. Vi var for ensidig opptatt av Torgets rolle som festplass. Som plassen for «De store anledningene», og vi var for lite oppmerksomme på betydningen av jevn aktivitet på Torget. Her tar jeg som juryleder selvkritikk.

Selverkjennelsen til tross, Søyland er optimist med tanke på framtiden.

- Nå må vi ikke glemme at det i fjor var aktivitet på Torget i 77 av årets dager. Likevel er det opplagt et behov for å få mer liv på Torget. Vi ser nå et

sterkt og flott engasjement blant både unge og gamle. Folk vil gå i fakkeltog, og Facebook-grupper blir opprettet for å kanalisere forslag og ideer som nå strømmer på. Jeg er overbevist om at det sterke engasjementet vil gi et mer levende torg, og for min egen del håper jeg at flere av de som driver næringsvirksomhet rundt Torget kan flytte mer aktivitet ut. Det hadde for eksempel vært flott om restauranten Tango som skal inn der Peppes Pizza er i dag, kunne hatt uteservering på Torget om våren og sommeren.

Også Kristin Gustavsen har ambisjoner om å bidra til et mer levende torg.

- Det er i overkant optimistisk å tro at et stort, åpent sted som Torget vil fungere uten en mer «aktiv programmering». Det må planlegges bevisst. Det som kommer inn av ideer, og det som gjøres av vedtak må følges opp. Selv har jeg sans for forslagene om å legge til rette mer lek på Torget. Erfaringene fra Geoparken er gode, og det er viktig at småbarnsforeldre trives i sentrum og kan ha tilbud som er gratis. Trekkes først folk til sentrum, vil de også legge igjen penger selv om ikke alt koster. På denne måten får vi vinn-vinnsituasjoner.

SAMARBEIDSVITT

Prosjektlederen for sentrumsplanen understreker at utviklingen av Torget er ett av flere områder hvor hun ønsker å ha et godt samarbeid med næringslivet. Dette er en holdning STAS og Karl Jan Søyland setter pris på.

- Denne invitten til samarbeid skal vi ta imot på en offensiv måte. I fjor hadde sentrum et godt år, med en vekst i handelen på 2,7 %. Dette er sterke tall og lover godt. Det er imidlertid en stor utfordring å legge til rette for at sentrums-handelen kan vokse jevnt over tid. Ingen skal få lov til å glemme at Stavanger sentrum, med sine nær 10 000 arbeidsplasser er et av regionens aller viktigste næringsområder. Sentrum må behandles deretter, og derfor ser jeg fram til et godt samarbeid med kommunen blant annet om den nye sentrumsplanen, avslutter Karl Jan Søyland.

DESTINO

Meget attraktive kontorlokaler til leie i Romsøekvartalet

Ta kontakt for mer info: tlf 51 85 40 00 / tjm@ogreid.no

ØGREID
www.ogreid.no

Ingen bensin. Ingen diesel. Og ingen pølser.

Våre nye fyllestasjoner har klimanøytral biogass og hurtiglading for elbil.

I samarbeid med IVAR produserer Lyse gass av kloakk, og av vannkraft lager vi miljøvennlig strøm til elbiler. Lokalprodusert biogass og fornybar strøm gir CO₂-nøytral bilkjøring, renere luft og mindre støy. De nye fyllestasjonene gjør det mulig for alle å kjøre med nullutslipp.

Lyse har ambisjon om å ligge i forkant av utviklingen innen nye energiformer. Enten det gjelder vannkraft, vindkraft, biogass, kjøling eller varme. Vi kaller det positiv energi!

Følg oss på

Les mer på lyse.no/positivenergi

Rygg Maskin ble årets randabergbedrift

Rygg Maskin representerer mye av det beste i den randabergske næringsånden. Evne til nytenking, langsiktighet, nøkternhet, takhøyde og evne til å ta vare på de ansatte. Prisen som årets bedrift i Randaberg i 2011 var derfor svært velfortjent.

Under et godt besøkt frokostmøte i bedriftens egne lokaler 12. januar ble den stolte bedriftslederen Tønnes Rygg og resten av de ansatte behørig feiret. Lederen for Næringsforeningens ressursgruppe for den grønne landsbyen, Bent Bergersen, var blant jurymedlemmene bak tildelingen.

Næringssjef Anne Berit Berge Ims sa følgende om bakgrunnen for juryens valg:

- Vi ser på det bedriftsøkonomiske, de har klart seg bra og gjort riktige valg underveis. De fører en god og bevisst personalpolitikk. Dette innebærer blant annet sterkt fokus på likestilling, og flere kvinnelige lærlinger. De gir ut magasinet Rygg med stort fokus på de ansatte. Ledelsen har proklamert at overtid er oppskrytt og bedriften tar vare på familiene.

Administrerende direktør i Næringsforeningen, Harald Minge, understreker at mangel på arbeidskraft gjør at det er viktig å holde på de ansatte, og her er

Rygg Maskin et eksempel til etterfølgelse.

Rygg Maskin står bak mange viktige prosjekter i regionen. Blant andre Stavanger Universitetssjukehus, Tusenårsstedet, Sørmarka Flerbrukshall, Blå promenade, skilting under sandvolleyballen og deler av dobbeltsporet ved Paradis.

Tønnes Rygg er stolt og ydmyk over tildelingen.

Administrerende direktør i Næringsforeningen, Harald Minge, ga Tønnes Rygg i Rygg Maskin en oppmerksomhet fra Næringsforeningen, i anledning bedriftsbesøket.

- Det er veldig hyggelig og spennende. En slik pris gjør noe med oss. Vi er veldig takknemlige, sa Rygg da han takket forsamlingen for alle gode ord.

Tekst og foto: Håvard Wattum

Næringsforeningen besøkte Rygg Maskin 12. januar.

Wirak i Sandnes

Sandnes høsten 2011. Et gjennombrudd for Sandnes i norske riksmidler. Var det på grunn av en naturkatastrofe? En kriminalsak? Ble det født sekslinger? Nei, det var politikk og fotball som forårsaket gjennombruddet. Den politiske konstellasjonen mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet etter kommunevalget lokket riksmidlene til byen. De rykket inn igjen da Sandnes Ulf rykket opp til Tippeligaen mot alle odds.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Eirik Anda, Bitmap

Oddsene var da heller ikke stor for at Stanley Wirak (61) inntok ordførerstolen i Sandnes Rådhus etter valget. Den var tilnærmet lik null for at varaordføreren i tillegg kom fra Frp i Pål Morten Borglis skikkelse. Hvis det var politikk som hadde stått på oddskupongen i de historiske septemberdagene, kunne vi sikret oss for resten av livet.

Vi er ikke en gang sikker på at Stanley Wirak så for seg et liv i ordførerstolen etter rekordvalget til Høyre. Men det skjedde altså i de dager at Stanley Wirak fant Pål Morten Borgli og inngikk det som i politiske kretser kalles et valgteknisk samarbeid som vi kommer tilbake til.

HVETEBRØDSDAGER

Stanley Wirak er fortsatt inne i hvetebrødsdagene for ordførergjeringen. Og på samme dag da Rosenkilden innfinner seg, leser vi i avisene at Sandnes-gauker lever lenger enn siddiser. Til overmål har vi fått med oss at nettstedet til Rosenkilden og Næringsforeningen hører til Wiraks utvalgte, ifølge Facebook-siden. Det er slett ikke rart at ordføreren er velvilligheten selv der han inviterer oss inn på ordførerkontoret.

- Vil du flytte til Sandnes, humrer han innledningsvis.

- Det er vel å trekke det langt, parerer vi med bopel i Paradis i Stavanger.

Nå er Wirak et sjeldent navn på våre kanter.

- Det kommer opprinnelig fra Wirak i Sirdal, forklarer Wirak. Men W henger igjen fra dansketiden og ble beholdt i slektsnavnet.

Men utover det er Wirak Sandnes-gauk så god som noen. Den utdannede

siviløkonomen fra NHH i Bergen i 1981, har en bakgrunn som det sømmer seg Sandnes-gauker.

- Jeg var industriarbeider i et år hos Øglænd og tre år ved Sandnes Støperi og var jernbinder og anleggsarbeider ved condeep-anlegget i Jåttåvågen i tre år.

Den industrielle erfaringen ble avløst av økonomisk gymnas på kveldstid, som en begynnende akademisk karriere som endte med siviløkonomutdanning.

- Jeg ble født inn i arbeiderbevegelsen, var med i AUF i ungdomsårene og har alltid vært på den sosialdemokratiske siden med felleskapstanken som det grunnleggende, sier Wirak som er nummer to i familierrekken av ordførere etter faren som var førstemann i en Sørlandsbygd.

”Det er godt mulig at det er for mange kommuner i landet, men jeg tror ikke at vi skal begynne med å slå sammen de store kommunene på Nord-Jæren.

STATOIL-ANSATT

Fra 1981 til 2008 var Wirak Statoil-ansatt på områdene økonomi og ledelse. Fra 2008 var han konsulent med oppdrag for blant annet Lyse, og den politiske karrieren skjøt for alvor fart da han ble valgt inn i bystyret i 2003 etter politisk arbeid i Lura bydelsutvalg. Han ble gruppeleder for Arbeiderpartiet for to år siden, og ble ordførerkandidat ved valget i år.

Om ikke resten er historie, er det i hvert fall historisk. Aldri har Ap og Frp i denne regionen inngått en allianse eller et valgteknisk samarbeid som det heter i politiske kretser.

- Det var uventet det som skjedde, selv for meg som for de aller fleste andre, innrømmer Wirak.

- Men i fasen etter kommunevalget gikk vi i samtaler med Høyre, Kristelig folkeparti og Venstre. Det ble brudd. Frp gikk også i samtaler med de samme partier. Det ble også brudd. Vi snudde oss rundt med tanke på nye løsninger og ble enige med Frp om å snakke sammen, og ikke noe mer. Tanken om et samarbeid med Frp modnet etter hvert, og vi fant ut at vi kunne like godt overta selv. Vi var langt fra enige politisk, selv om vi hadde sammenfallende syn på områder som helse og omsorg og skole. Slik ble det et samarbeid mellom Ap, Frp, Pp og Sp. Vi ble enige om ordfører- og varaordfører-jobbene og fordelingen av verv og budsjettssamarbeid.

- Men det er også klart at vi var uenige om blant annet synet på eiendomsskatt. Det var et ønske om få gjennomført saker som ble basis for samarbeidet. Stavanger-politikken har vært preget av et bredt samarbeid og er bevis på at det går an å få til ting på den måten, og det er ikke alltid de store ideologiske skillelinjer i lokalpolitikken. Det kan være greit å prøve nye koster.

NYE KOSTER

Så kan man alltid spørre om hvordan de nye kostene fungerer, for ikke å si feier.

- Tilbakemeldingene er at det går bra. Mange sier at det er blitt en ny drive i byen, sier han beskjedent.

- Dette går selvsagt på følelser, men vi føler at vi har kommet rett ut fra hoppkanten. Vi har fått gode løsninger på budsjettet. Vi har planlagt et møte med fylkesrådmann og fylkesmann om

utbyggingen av Sandnes Øst og arealet i Vatneli, for å se om vi kan komme frem til omforente løsninger. Det er løsninger som er helt avgjørende for den videre utviklingen av ikke bare Sandnes, men hele regionen.

Wirak har forhåpninger om at utbyggingen Sandnes Øst, som er planlagt for 40.000 innbyggere, blir en realitet.

- Utbyggingen er planlagt opp mot fjell og uproduktive arealer for å spare den gode matjorden på Jæren. Det er viktig å få løst opp Sandnes Øst først. Det vil få betydning for planene for Bybåndet sør med kommunene Sandnes, Klepp og Time som er en kommunedelplan som er historisk i kommunal sammenheng.

- Regionen trenger en årlig vekst på 3000 boliger og Sandnes trenger 700 nye

boliger. Vi har en årlig vekst i innflytting på 1600 til 1700 personer, og vi trenger byggearealer.

BYBANE

Når det gjelder kollektivtransport, har Sandnes gått inn for bybane.

- Sandnes bystyre har ment at bybane er den fremtidige kommunikasjonsløsningen hvis de økonomiske regnestykkene viser at det er gjennomførbart. Men vi kan ikke krangle om dette for lenge. Det er 100.000 mennesker som bor langs aksene Sandnes-Stavanger med mange arbeidsplasser på Forus. Det er en forutsetning å få til kollektive løsninger som gjør at vi tilrekker oss nødvendig arbeidskraft som vil bosette seg i regionen.

- Men i mellomtiden må vi lage kol-

Wirak et sjeldent navn på våre kanter. - Det kommer opprinnelig fra Virak i Sirdal, forklarer Stanley Wirak.

lektivfelt og gode løsninger som bussveien gjennom Hillevåg. Dette er løsninger som må føres videre gjennom Hinna og Gausel.

E39

Sandnes-ordføreren er også klar på at E 39 må få fire felt, om ikke nødvendigvis på hele strekningen frem til Søgne.

- Alle planlegger for fire felt, men i første omgang må det bli fire felt til forbi Ålgård. Vi kan ikke bare avfeie nye regnestykker som sier at utbyggingen av E39 i fire felt blir 11 milliarder kroner høyere enn først anslått. Det smerter meg som økonom. Det er penger som skal betales, sier Wirak.

Fortsettelse fra forrige side

Nå er det ingen hemmelighet at Sandnes ikke har vært tilhenger av Ryfast.

RYFAST

- Det er helt klart at Ryfast ikke er vårt førstevalg, sier Wirak.

- Vi mener Høgsfjord bro er den beste løsningen som ville åpnet for nye store utbyggingsområder. Men nå er det tatt en beslutning som vi stiller oss bak, selv om vi ikke liker den. Vi kan ikke vente i det uendelige på en avklaring. Det er en smertegrense for økonomien. Det er ikke mye å gå på nå.

- Nå får vi avvente samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppas rapport om Ryfast.

Stanley Wirak er mer helhjertet i sin støtte til kyststamveien gjennom Rogfast.

- Det er et prosjekt som vil åpne for næringsutvikling med basis i olje-, leverandør- og eksportindustrien og som vil bidra til et større og sterkere Vestland.

Mens vi venter på Magnhild Meltveit Kleppas avklaring om Ryfast, kan vi korte ventetiden med Sandnes-ordførers status- og utviklingsrapport om byen i hans hjerte.

MULIGHETENES BY

- Sandnes er mulighetenes by, sier han og er nesten i det lyriske hjørnet.

- Vi er lokalisert midt i smørøyet i regionen, og det er opp til oss selv hva vi skal få til, sier han og viser en brosjyre om utbyggingen av Havneparken med planer om et helt nytt byområde med plass til nærmere 500 boliger og et næringsareal på nærmere 150.000 kvadratmeter i indre havn.

- Det vil bli et helt nytt sentrum med pulserende liv. Vi har jernbane og E39 rett ved. Det ligger nær Forus og flyplassen, og det kan bli en utbygging som på mange måter kan minne om det som har skjedd i Jåttåvågen. I løpet av ti til 20 år

vil vi få en helt ny by i dette området. Det er også nødvendig for at vi i løpet av disse årene kan ta i mot en innbyggervest på mellom 30.000 og 40.000. Sandnes øker årlig med 1600 til 1700 innbyggere. For oss gjelder det å ta de rette bymessige grepene.

OPTIMISME

- Det er optimisme i Sandnes for tiden. For 30 år siden hadde byen en livskraftig industri med Øglænd, Aducerverket, Sandnes Støperi og Polaris som grunnpilarer. Vi har funnet nye bein å stå på ikke bare innen olje- og leverandørindustrien, men også innen handel, kunnskapssektor, kultur og arkitektur som rekrutteringsbakgrunn for nye arbeidsplasser. Åpningen av kulturhuset i 2000 indikerte et paradigmeskifte for byen. Det har betydd enormt for byfølelsen, og det er blitt liv rundt Vågen-området med Vågen videregående skole og kulturskolen. Det smitter over på handel og restaurantnæringen, påpeker han.

Det er på tide å få Sandnes-ordføreren ned på jorden, i hvert fall litt. Kort sagt: Det er tid for å ta opp spørsmålet om kommunesammenslåing på Nord-Jæren ikke minst etter NHO-leder John G. Bernanders utspill på Sola-konferansen om færre kommuner på Nord-Jæren.

IKKE BEHOV FOR SAMMENSLÅING

- Det er godt mulig at det er for mange kommuner i landet, men jeg tror ikke at vi skal begynne med å slå sammen de store kommunene på Nord-Jæren. Sandnes har ikke behov for å slå seg sammen med Stavanger. Men jeg understreker at vi har et godt samarbeid med Stavanger. Vi har begge effektiv drift, et nærdemokrati som fungerer og velfungerende kommunale ordninger. Dette handler ikke bare om debet og kredit. Det handler om kultur, identitet og nærhet. Men vi snakker gjerne med interesserte

parter og har ingen absolutter. Det er ingen som vet hva som vil skje om ti år. I dag har både Sandnes og Stavanger det bra, mener han.

Det er ingen trær som vokser inn i himmelen. Stanley Wirak er klar på at Sandnes har forbedringspotensial på enkelte områder.

- Vi trenger 100 nye sykehjemsplasser, og det har vært skrikende mangel på barnehageplasser. Vi har fått på plass full barnehagedekning. Nå har vi lagt hodet på blokken for å få på plass full sykehjemsdekning. Vi står overfor store løft på disse områdene. Så langt har vi tatt et løft i løpet av de fem siste årene på 420 millioner kroner på å få full barnehagedekning.

PARLAMENTARISME

Det er for tiden et utredningsarbeid i gang med tanke på eventuelt å innføre parlamentarisme i Sandnes.

- Det viktige i dette spørsmålet er å få til en god politisk styring. Det vil uansett ikke bli aktuelt før neste nyttår eller kanskje etter neste valg, og vi må få til en styringsordning som er best for byens befolkning, og ikke hva som er best for politikerne.

SANDNES ULF

Det er et nærmest mirakuløst faktum at Sandnes Ulf i år spiller i Tippeligaen.

- Det viser hva som skjer når de involverte jobber bevisst i flere år. Opprykket skjedde kanskje raskere enn noen hadde trodd, men det er meget viktig for byidentiteten, og det vil bidra til å profilere Sandnes i alle medier, sier Stanley Wirak, som selvsagt overvar begivenheten da underet i Sandnes inntraff 24. oktober i 2011.

Er det rart det er optimisme i Sandnes?

EBT

Endresen Brygfjeld Torall
ADVOKATFIRMA

Vår erfaring – din fordel!

Verksgata 1 A 4013 Stavanger
Postboks 155 Sentrum 4001 Stavanger
Telefon +47 52 69 50 60 • post@ebtas.no

www.advokatene.no

ARRANGEMENT MED GOD SMAK

Buddhas tykke mage skal bringe stor lykke. Vi er opptatt av lykkelige mager og tilbyr derfor en meny basert på lokale råvarer av topp kvalitet. Temakonferanse? Vi tilpasser gjerne menyen til ditt arrangement!

Se lykkebringer.no for månedens tilbud!

stavanger forum
stavangerforum.no

Ingen arrangementer er like, men alle er like viktige

Egersund havn i ny fase

En helhetlig utnyttelse av de sentrale havne- og næringsarealene på Kaupanes i Egersund vil kunne gi økte muligheter innen godstrafikk og arbeidsplasser, samtidig som det på sikt kan gi friggjøre andre områder for byutvikling.

Tekst og foto: Johan Aakre

Nå går kommunens planleggere i gang med å slå sammen fire gamle reguleringsplaner, samtidig som det er naturlig å se på hva som kan gjøres med de store arealene til Welcons nedlagte sildoljefabrikk.

- Dette er en gledelig utvikling, og vi registrerer at kommunen har tatt tak i noen av de mulighetene vi har vist langs hovedveien mellom Eigerøy bru og Aker

Solutions, sier Kolbjørn Rogstad, som er leder for Næringsforeningens ressursgruppe i Dalane.

Denne veien blir mer og mer sentral når det gjelder nye etableringer, for det er langs denne akse det virkelig svinger når verftet på søndre Eigerøy får rekordstore oppdrag.

- Kaupanes-området må bli sett under ett og få en struktur som passer både gamle og nye brukere av de sjønære arealene, sier han.

Og fortsetter:

- Vi i Næringsforeningen håper at selve prosessen også fører til at eierne av den gamle sildoljefabrikken finner fram

Slik ser planene for Kaupanes ut. Hovedtrekkene i arealbruken og utbyggingsomfang er avklart.

til samarbeidspartnere eller kjøpere som kan få utnyttet den gode plasseringen med mer fremtidsrettet virksomhet. Mest mulig må avklares slik at areal, pris og leveringstid kan være klart om noen spør, mener Rogstad.

NYTT ANLEGG TIL 80 MILLIONER

Like over veien har det landsdekkende gjenvinningsfirmaet Hermod Teigen AS nettopp etablert et såkalt fragmenteringsanlegg til omkring 80 millioner kroner. Dette slår i stykker avfall med ulike fragmenter av metall, plast og så videre - for så å grovsortere det i omsettelige varer. Anlegget har nå vært gjennom en innkjørsperiode, og direktør Atle Teigen kan melde om gode resultater så langt.

- Det var en del uro i media før vi kom i gang. Mange fryktet nok at dette ville bli en svært støyende og forurensende virksomhet. Det har ikke skjedd. Ingen har til nå klaget på lyden, og alt avsig er under meget streng kontroll, sier Teigen.

Grunnen til at Hermod Teigen AS etablerte seg i Egersund, er at det ligger godt til geografisk i forhold til andre fragmenteringsanlegg her i landet.

- Nå sender vi skrapmetall til smelting, mens for eksempel elektroniske komponenter sendes over kai med skip til Kina, der de blir nøye sortert for hånd, nokså mange hender faktisk, forteller Teigen.

Han sier at det erfaringsmessig vil bli

Gjenvinningsfirmaet Hermod Teigen AS har etablert et såkalt fragmenteringsanlegg i Egersund havn til omkring 80 millioner kroner.

- Kommunen har tatt tak i noen av de mulighetene vi har vist langs hovedveien mellom Eigerøy bru og Aker Solutions, sier Kolbjørn Rogstad, som er leder for Næringsforeningens ressursgruppe i Dalane.

en del etableringer av virksomhet som har fordel av nærhet til slike større fragmenteringsanlegg, så ordfører Leif Erik Egaas må ikke bli forskrekket om noen ringer og vil vite mer om mulighetene.

HOVEDTREKKENE AVKLART

Egaas er nyvalgt ordfører fra Høyre og for øyeblikket også formann i havnestyret, så det er i så tilfelle ingen dum plass å

Ordfører Leif Erik Egaas, som også er formann i havnestyret, regner med at planen er klar til første gangs behandling i oktober 2012.

begynne. Hovedtrekkene i arealbruken og utbyggingsomfang er allerede avklart i tidligere reguleringsplaner og bør derfor ikke ta så veldig mye tid, sier han. Nå er det mer å samordne mulighetene og trø til for å få til sjørettet etableringer på dette store og sammenhengende industriområdet som for øvrig er stedet for ilandføring av vindmøllene som nå står på Høg-Jæren.

Direktør Atle Teigen kan melde om gode resultater så langt etter etableringen i Egersund.

- Folk svingte seg rundt og fikk vindkraftutbyggerne til å bruke Egersund havn. Nå har vi sammen med vegvesenet fått til lave kanter i rundkjøringene og et smidig system for å legge ned trafikkskilt, så nå stiller havnen vår enda sterkere når nye vindmøller skal landes, sier Egaas, som regner med at planen er klar til første gangs behandling i oktober 2012.

UTSIKTEN FRA DITT NESTE MØTE?

MØTER, KURS OG KONFERANSER I **TOPP MODERNE** LOKALER
VED JÆRBANEN. UNIVERSELL UTFORMING.

TINGING

Ta kontakt på e-post: vidsyn@forumjaren.no • telefon 51 48 17 77/990 03 457.
www.forumjaren.no/vidsyn • www.facebook.com/vidsyn

Optimisme og framtidstro på Solamøtet

Større og med mer oppmerksomhet enn noen gang: Solamøtet 2012 stadfestet det alle vet – Stavanger-regionen og Rogaland går så det suser. – Vi har en grunnleggende tro på at 2012 blir et godt år, sa regiondirektør Hallvard Ween i NHO Rogaland, da han presenterte det ferske konjunkturbarometeret.

Tekst og foto: Egil Hollund

Samtidig påpekte han de store utfordringene ute i Europa og verden for øvrig, som også blåser inn over Norge og Rogaland – om enn som en frisk bris en sommerdag. Sterk kronekurs, lavere etterspørsel i våre viktigste markeder, frykt for en ny omfattende bankkrise i Europa og problemer med å få ned arbeidsledigheten og fart på økonomien i USA – tegner et dystert bilde for mange eksportbedrifter.

- Aldri har så mange vært så uenige om så mye samtidig. Noen påstår at Europa er på vei mot stupet, mens andre mener at de grepene som nå gjøres lett kan føre til tilfriskning, påpekte Ween.

Samtidig er det slik at eksportmar-

- Aldri har så mange vært så uenige om så mye samtidig. Noen påstår at Europa er på vei mot stupet, mens andre mener at de grepene som nå gjøres lett kan føre til tilfriskning, sa Hallvard Ween på Solamøtet.

kedene for mange av produktene fra Rogaland, enten det er fisk fra Nordsjøen eller metallprodukter fra Sauda, er i de framvoksende økonomiene i Asia.

- 80 prosent av veksten vil foregå i disse landene i årene som kommer. Der er det etterspørsel og de drar dermed økonomien. Så hvordan skal en stakars bedrift forholde seg til dette, spurte Ween.

REKORDINVESTERINGER

Men som alltid, olje- og gassnæringen drar lasset. SSBs anslag for 2012 konkluderer med rekordinvesteringer på nesten 190 milliarder kroner i 2012. Det gjør at veksten i Rogaland fortsetter. Konjunkturbarometeret bekrefter dette. Bedriftene våre forventer en vekst i sysselsettingen i vår region på fire prosent i 2012, eller om lag 900 nye arbeidsplasser. Utfordringen blir først og fremst å skaffe nok nye kvalifiserte ansatte.

- Alle bransjer har oppgang eller en uendret situasjon fra året før, sa Ween, som ikke var alene på Solamøtet om å understreke at kompetanse og kvalifisert arbeidskraft er utfordring nummer én for fylket de kommende årene.

NHO-direktør John G. Bernander tok til orde for tvangssammenslåing av kommuner.

Jan Egeland, Europa-sjef i Human Rights Watch, ga Solamøtet et internasjonalt perspektiv. Han pekte på at verden er stadig blir et bedre sted for flere og flere, men at det også er store forskjeller og store utfordringer fortsatt.

Ryfylke presenterte seg på beste vis, ispedd mye humor og underholdning.

Det er ikke vanskelig å forstå, når arbeidsledigheten i Stavanger og Sandnes ligger på 1,8 prosent. Derfor er også viktigheten av å rekruttere fra utlandet større enn noen gang, og derfor har også NAV EURES arrangert jobbmesser både i Portugal, Island, Sverige, Danmark og Tyskland.

KOMMUNESAMMENSLÅING

Ellers var det store temaet på årets Solamøte kommunesammenslåing på Nord-Jæren. NHO-direktør John G. Bernander tok til orde for tvangssammenslåing.

- Vi har kommet til et punkt der det er viktig at sentrale myndigheter griper inn, sa Bernander.

Hans poeng er at vi trenger en forvaltningsstruktur som er mest mulig hensiktsmessig i forhold til det behovet kommunene skal dekke, og at utviklingen siden forrige gang kommunestrukturen ble gjennomgått på 60-tallet har ført til en ubalanse.

Victor D. Norman, NHH-professor og tidligere Høyre-statsråd, delte Bernanders bekymring, men understreket at det ikke er de små kommunene som er problemet – men kommunene rundt de store byområdene.

- Politikernes lojalitet til kommunen de representerer, blir et problem for valgene de skal gjøre for innbyggerne der de bor, sa Norman.

Han viste til både Oslo, Asker, Bærum

Victor D. Norman, NHH-professor og tidligere Høyre-statsråd, mener det er de store kommunene i storbyområdene som først og fremst har behov for kommunesammenslåing.

– og ikke minst Stavanger-regionen, der kommunegrensene etter hans mening er med på å styre og hemme utviklingen.

Utspillene ble ikke uventet mottatt med ulik grad av entusiasme, men det er tydelig at det er en ny diskusjon på gang i regionen i forhold til disse krevende spørsmålene.

Solamøtet arrangeres hvert år i januar av NHO Rogaland, Rogaland fylkeskommune, KS Rogaland og Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Kveitekongen Magnus Skretting, samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa og Ryfylkekokken Frode Selvåg på Fjord-Norge standen.

Norsk rekord på mat- og reiselivsmessen i Berlin

– Schöne Frau, kommen Sie bitte hier! Magnus Skretting i Sterling White Halibut laget mye liv på standen og sjarmerte alle besøkende. Han serverte råmarinert kveite med eplemost fra Ryfylke.

Tekst og foto:
Trude Refvem Hembre

Samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa, fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen og landbruks- og matminister Lars Peder Brekk var alle til stede under åpningen av den norske standen 20. januar. Brekk stod for den offisielle åpningen og sa:

–Grüne Woche er en av de viktigste møteplassene for alle som arbeider innenfor mat- og reiselivssektoren. Vi har aldri vært så mange nordmenn samlet

som i år. Messen skal synliggjøre alle de fantastiske råvarene og produktene fra norsk landbruk og sjømatsektor, og sette fokus på reiselivsproduktene i Norge. Dette arrangementet er viktig for Norge.

MERKEVAREBYGGING AV NORGE

Rosenkilden spør landbruks- og matminister Lars Peder Brekk hvorfor Norge deltar på Grüne Woche?

–Norge deltar for å bidra til å nå viktige mål innenfor mat- og reiselivsområdet og for å styrke Norges omdømme, svarer en smilende Brekk.

–Vi har store ambisjoner. Vi vil ha en helhet i profileringen av landbruk, sjømat og reiseliv, styrke lønnsomhet og pro-

duktutvikling, innovasjon og produktpakker. Vi vil markedsføre og teste ut norske mat- og reiselivsprodukter på det viktige tyske markedet. Vi vil øke den internasjonale kompetansen både på regionnivå og hos bedriftene som deltar. Tyskland er vårt viktigste utemarked sammen med Danmark og Sverige.

Brekk utfordret alle til å bruke den fantastiske møteplassen IGW til å knytte nye kontakter.

–Gjennom mat, reiseliv, norsk tre og arkitektur skal vi dra turistene til Norge, sier Brekk.

Norge feiret 25 år på Grune Woche med gedigen bløtkake på åpningen av den norske standen.

Fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen sa turistene i Norge har forventninger om gode sjømatopplevelser. Hun delte ut pris til Dybvik Fisk. Brødrene Jakob og Sindre Dybvik som fikk utmerkelsen «norsk spesialitet» for sin klippfisk grand reserva – et produkt med unike kvaliteter. Fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen sa på åpningen at det er viktig for produktutviklingen og norsk merkevarebygging at Dybvik får en slik utmerkelse av Matmerk. Norge er verdens største produsent av klippfisk. Hun håpet anerkjennelsen kan inspirere til videre produktutvikling.

Jakob Dybvik er stolt over utmerkelsen, og håper det er første skritt til neste beskyttende betegnelse. Sammen med sine to brødre er han tredje generasjon som driver med klippfisk.

-Vi gjorde et valg og satset på smak og kvalitet framfor volum, og reduserte i første omgang omsetningen fra 100 millioner kroner til 25 millioner, forteller Dybvik.

- Vi har potensial til å øke produktspekteret. Regjeringen er opptatt av arbeidsplasser, næringsvirksomhet og bosetting i distriktene. Her er det store muligheter, sier Berg-Hansen.

SAMFERDSEL VIKTIG FOR REISELIVET
Samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa sier hun har opplevd messen som inspirerende.

- Det blir lagt til rette for reiseliv gjennom bedre vedlikehold av vei og bane, nye vei- og jernbaneprosjekter, rassikring og et bedre NSB, sa Kleppa.

Hjelmelandsbuen fikk hilst på mange sambygdinger på standen.

NORGE JUBILERER

I alt 60 utstillere deltok fra regionene Nord-Norge, Fjord-Norge, Vestlandet og Oslofjord-regionen. Det er 25. gang Norge deltar på Grüne Woche. På åpningskvelden ble 450 utstillere, næringslivsdelegasjoner og andre gjester invitert til mottakelse på den norske ambassaden.

Kvelden etter åpningen var det jubileumsfest der det ble grillt tre hele elger til de rundt 200 gjestene.

På Fjord-Norge standen ble det servert Skinke fra Suldal i Ryfylke, skinke er lufttørket på 640 meters høyde. Energi-hotellet ligger ikke langt unna Ryfylkevegen, og kan tilby fotturer, kulturelle og kulinariske inntrykk. King Mikals Laks markedsfører varm- og kaldrøkt laks og marinert laks. Sterling Kveite var også tydelig til stede på Fjord-Norge standen.

-Grüne Woche er en fantastisk møteplass for alle som driver med mat og reiseliv i Norge. Stavanger-regionen og Rogaland bør bli enda mer tydelig til stede og ha en egen Rogalandstand, sa Sigve Skretting på Fjord-Norge standen.

FORNØYDE DELTAKERE FRA STAVANGER-REGIONEN

På initiativ fra Næringsforeningens ressursgruppe for mat som ledes av Magnus Skretting, arrangerte Måltidets Hus, Region Stavanger og Næringsforeningen fellesreise med 22 deltakere fra Stavanger-regionen; fra Egersund til

Grüne Woche

- Berlin Messe fra 20. til 29. januar 2012.
- En av verdens største messer for mat, landbruk og reiseliv.
- 1.500 utstillere fra 60 land.
- Publikumsmesse med 400.000 besøkende, 50.000 besøkende på åpningsdagen.
- 5.000 journalister fra 70 land.
- Den norske standen er på 350 kvm med 60 utstillere.

Hjelmeland. På programmet stod blant annet seminar hvor Bjørn Borg Kjølseth, leder for Innovasjon Norge sitt kontor i Hamburg fortalte om muligheter på det tyske markedet. Innovasjon Norge tilbyr finansiering, studieturer, nettverk og kompetanse.

Kristian Jørgensen, administrerende direktør for merkevaren Fjord-Norge presenterte satsingen i Tyskland. Fjord-Norge er spydspissen i markedsføringen av Vestlandet internasjonalt og er eiet av de fire fylkeskommunene og to hundre destinasjonsselskap. Både CNN og National Geographic har kåret Preikestolen som «the world's most spectacular viewing point» - dette gir enorme muligheter for Vestlandet. Jørgensen mente Norge må bli enda

Fra åpningen av den norske standen på Grüne Woche. Her med de tre norske statsrådene i forkant.

Fortsettelse fra forrige side

Dybvik Fisk fikk utmerkelsen «norsk spesialitet» for sin klippfisk grand reserva av Matmerk Norge. Her med Jakob Dybvik.

tydeligere i sin kommunikasjon og velge selektivt hva som skal prioriteres og markedsføres. To fjorder, ni nasjonale turistveier og fire fjordcities «reasons to go» (Ålesund, Bergen, Haugesund og Stavanger) er derfor valgt ut i satsingen. Jørgensen er fornøyd med veksten Fjord-Norge kan vise til: 4,7 % i 2011. Rogaland kom best ut av alle regionene i fjor med en vekst på 21 %. Innsatsen gir avkastning!

Seminarer avsluttet med betraktninger og ideer om nettverksbygging. Jostein Soland i Næringsforeningen sa nettverksbygging handler om å forstå hva du gjør og hvorfor du gjør det. Målet er synergi gjennom samarbeid. Det handler om å spille hverandre gode:

- Det enkle målet er å bedre rammebetingelsene gjennom samarbeid og nettverk.

Jørn Snorre Andersen i WACS 2014 bygger nettverk bevisst og ubevisst. Han mener det er viktig å ha interesse for andre mennesker.

Audun Rake, ass. direktør i Innovasjon Norge avd. Rogaland var en av deltakerne på fellesreisen. Han deltok på Grüne Woche for første gang.

- Det som var det flotteste for meg var å se samarbeidet på Fjord-Norge. Vi fikk til en god profilering av hva Fjord-Norge har å by på, og når tyskerne kommer til Norge kan de gjenoppleve den matopplevelsen de fikk her på messen, sier Rake.

Produksjonssjefen på Sterling White Halibut i Hjelmeland, Trond Sandvik deltok på Grüne Woche for andre gang.

- Det er viktig å være i markedet.

Tyskland er et stort og viktig marked for oss. Det er 50.000 besøkende hver dag på messen, og hvis vi kan få noen av disse til å se, smake og lære litt om kveite, vil vi se resultater hos oss.

Heidi Netland Berge, daglig leder Forum Jæren AS Drift deltar på IGW for tredje gang, men første gang på en slik fellesreise.

- Jeg synes det har vært veldig nyttig å delta, både for å vedlikeholde nettverket og bli kjent med nye. Det fungerte veldig bra å reise sammen i en slik gruppe. Vi har gjort et par avtaler som vi jobber videre med.

Daglig leder i GladMat, Mona Vervik, deltok for første gang og synes også det var interessant.

- Vi er nå i full gang med planlegging av årets Gladmatfestival og deltagelse på Grüne Woche er til stor inspirasjon i dette arbeidet. Det har vært en nyttig og kjekk tur med et godt sammensatt program. Jeg har fått knyttet mange nye kontakter, og fått stort utbytte både faglig og sosialt.

Daglig leder Leif André Pedersen i Gastronomisk Institutt (GI) deltok for første gang på messen.

- Det har vært kjempekjekt. Jeg synes det var nyttig å delta og utvide nettverket både nasjonalt og internasjonalt. For meg som er ny i stillingen og i ny næring, er det uten tvil lærerikt. Turen var absolutt verdiskapende for meg og mine erfaringer vil komme Gastronomisk Institutt til nytte i det videre arbeidet, sa Pedersen.

VM I STAVANGER

- Jeg synes det har vært utrolig greit å få hilse på den delegasjonen som var med fra Stavanger-regionen. For meg er det viktig å bli kjent med det miljøet som jeg skal jobbe i nå, og her føler jeg at jeg har fått tid til å snakke med noen viktige aktører, sier Jørn Snorre Andersen, prosjektleder for WACS 2014, verdensmesterskap for kokker i Stavanger.

- Det er helt sentralt å styrke Stavanger-regionens profil og posisjon som mathovedstad i reiselivssammenheng. I tillegg er vår deltagelse på Grüne Woche viktig i research og nettverksammenheng. Vi hadde et godt utbytte av turen, blant annet med konkrete leads, og kommer til å vurdere en gjentakelse neste år, sier Per Morten Haarr som

er salgssjef for konferanser i Region Stavanger.

- For min egen del fikk jeg knyttet flere nye kontakter som potensielle partnere til NCE Culinology og også for spennende utviklingsprosjekter i Måltidets Hus, konstaterer Ellen Math Henriksen, daglig leder Måltidets Hus.

Harald Berentsen, administrerende direktør i Berentsen Brygghus i Egersund deltok også på fellesreisen.

- Jeg synes det har vært noen spennende dager, og ikke minst mye mingling, mange interessante mennesker. Messen er et sted der du treffer politikere og andre mennesker du har behov for å treffe når du jobber i næringen. For vår del har det vært vesentlig å se og lære på messen. Kona Lovise som også jobber på bryggeriet samtykker, og synes også det var veldig hyggelig å delta.

Det viktigste for oss i Næringsforeningen er å få det gode kontaktnettet som Grüne Woche gir, muligheten til å diskutere Det Norske Måltid med tre statsråder uten å måtte mase. Det å diskutere et hjemmeprosjekt på avstand og få litt perspektiver på det er nyttig ja, sier Jostein Soland, prosjektleder for Det Norske Måltid i Næringsforeningen.

Smarte parkeringsløsninger

fra Norges eneste produsent av p-automater

Besøk
vårt seminar,
7. mars 2012,
kl. 12.00

Mer info nederst
i annonsen!

NorBill 5000A – Call & Display: En lokal verdensnyhet?

Dette er dedikert parkering for korttidskunder, blodgivere, bank, bedrifter, osv. hvor den besøkende ofte må inn til resepsjon og verifisere seg som besøkende og får et gyldig p-bevis.

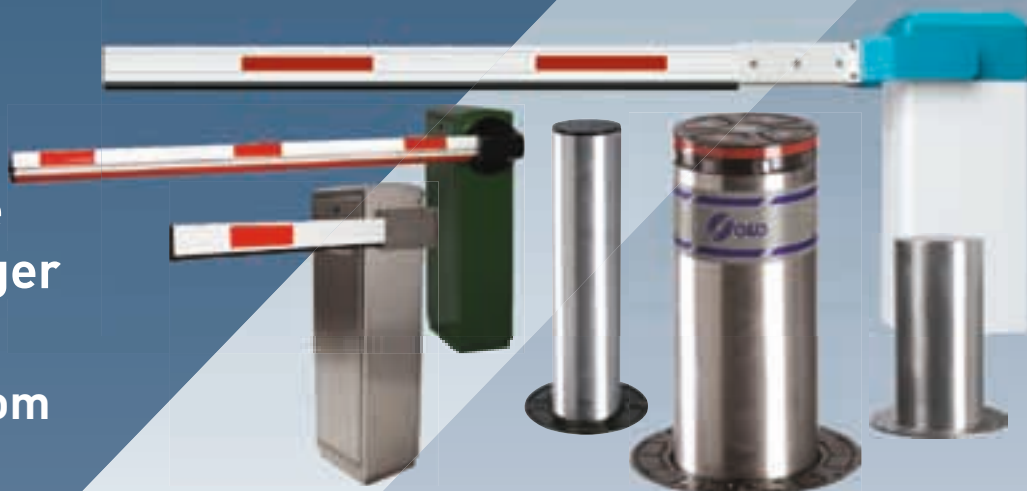

- 1 Bilfører parkerer bil på oppmerket plass, går til NB5000A p-automat, og følger instruksjon om å betjene oppkallingsknapp for aktuell bedrift som skal besøkes.
- 2 Aktuell bedrift ringes, og det settes opp samtale over høyttaler. Har den besøkende avtale, godkjenner resepsjonist med å trykke på tast for godkjent parkering.
- 3 Utskrift av gyldig p-billett aktiveres fra NB5000A, og samtale avsluttes. Billett plasseres godt synlig i bil før besøk.

Sikring av områder med smarte og enkle tekniske løsninger

Sjekk vår hjemmeside
www.nortronic.com

**Delta på vårt seminar i Stavanger
Sanitetsforening, Madlaveien 13.**

Påmelding til: nortronic@nortronic.com,
eller sms til 909 98 351.

Program sendes ved påmelding.
Seansen avsluttes med tapaslunch.

 NorTronic as

Johannes gt. 21, N-4014 Stavanger, Norway
Tel: +47 51 85 65 65 – Fax: +47 51 85 65 85
E-post: nortronic@nortronic.com • www.nortronic.com

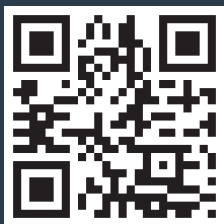

Trenger du mer plass?

Flytt inn i august 2012 sammen med andre bedrifter i vekst.

Fra 400 - 6500 m² skreddersydde lokaler. Vi skaffer deg midlertidige lokaler allerede i dag.

Se mer på 2020park.no

Kontakt daglig leder Roar Øglænd,
ro@2020park.no 913 09 999
eller Jarl Endre Egeland,
jee@2020park.no 913 09 999
for et uforpliktende tilbud.

2020parkTM
Environmental workspirit!

Skal lykkes som arrangørregion

Stavanger-regionen har ambisjoner om å bli blant de beste på fagkonferanser og arrangementer. Under en forelesning ved Norsk hotellhøgskole 18. januar var foredragsholderne enige om at dette betyr mye for regionens næringsliv.

Norsk hotellhøgskole ved Universitetet i Stavanger markerer sitt 100 årsjubileum i år, og under jubileumsforelesningen «Arrangere kongress eller event i Stavanger?» ble gevinstene av denne strategien diskutert. Et vellykket arrangement forsterker vårt image og skaper inntekter til regionen, samtidig som det styrker lokalt fag- og forskningsmiljø.

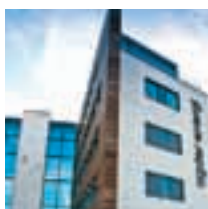
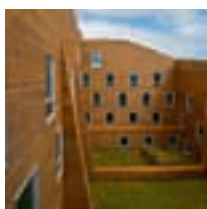
Forelesningen ble arrangert av Region Stavanger sammen med Norsk Hotellhøgskole, og skal bidra til økt oppslutning og oppmerksomhet om konferansesatsningen i vår region.

Tom Hetland, avtroppende redaktør i Stavanger Aftenblad, fokuserte på det enorme mangfoldet av festivaler som nå setter sitt preg på regionen. Leif Lorentzen, lufthavnsjef ved Stavanger Lufthavn Sola, presenterte viktigheten av lufthavnen i reiselivs- og næringslivssammenheng. Sola Lufthavn feirer i år 75 år, og kunne i fjor vise til mer enn fire millioner reisende. Kjell Ursin-Smith presenterte ONS som med sin strategi om å kombinere utstilling, konferanse og festival har befestet seg som en av verdens ledende møteplasser med opp

Kjell Ursin-Smith presenterte ONS og deres strategi for å trekke opp mot 50.000 deltakere annet hvert år.

mot 50.000 deltakere. I tillegg presenterte Region Stavanger hvordan det jobbes med lokale forskningsmiljøer for å få flere internasjonale fag- og forskerkonferanser til vår region.

Jubileumsforelesningen hadde rundt 100 deltakere, og ble gjennomført med innledning ved professor Reidar Mykletun. Heidi Jeanette Nygård, kommersiell leder i Region Stavanger var konferansier.

Fra idé til virkelighet

Anlegg • Bygg • Byggfornyelse • Eiendomsutvikling • Bolig

Tusener av muligheter i én gave

Gavekortet kjøpes hos:

Stavanger Sentrum Domkirkeplassen 3

Stavanger Aftenblad Kundemottak

Gavekortautomat Straensenteret

Bedrifter kan også bestille kortet på post@byen.no og få tilsendt faktura

foto: Asbjørn Læren og Bjørn Rindal layout: impressmedia.no

Sjekk saldoen på gavekortet på www.stavangersentrum.no

Stavanger i sentrum

Stavanger sentrum er mer enn en sosial møteplass og sjarmende trehusbebyggelse. Sentrum er faktisk et av de viktigste næringsområdene i regionen. Utfordringene står i kø og mulighetene er mange.

Tekst: Frode Berge
Foto: Håvard Wattum

Dette er bakgrunnen for at Næringsforeningen nå har etablert en egen ressursgruppe for Stavanger sentrum. Gruppen hadde sitt første møte tidligere denne måneden, og er tungt og bredt sammensatt med Arild Tvedt (Tvedt Eiendom) som leder (se den komplette sammenset-

ningen i faktaboksen). Gruppen vil være tett koordinert med andre viktige aktører som Stavanger sentrum AS (STAS).

Varehandelen sine vilkår i sentrum er blant sakene som vil figurere høyst på ressursgruppens agenda. Spørsmålet er kort og godt hvordan vi kan oppnå en varehandel i sentrum som over tid vokser sterkere og jevnere enn hva som har vært tilfellet de siste årene. Dette er en utfordring som handler om tilgjengelighet, parkering, utforming av byrom, livet på Torget og den totale «pakken» av opplevelser barn og voksne får når de besøker sentrum.

Ingen av disse utfordringene er imidlertid større enn at de ikke kan la seg løse gjennom handlekraftige lokalpolitikere og et aktivt næringsliv.

Det skal nå utarbeides en ny komunedelplan for sentrum. Denne må få et langt tydeligere fokus på næring enn dagens plan, og må formes i et godt samspill mellom Stavanger kommune og næringsdrivende i sentrum.

Samtidig er det nødvendig at næringsdrivende i sentrum får anledning til å organisere effektive spleiselag slik at alle aktørene må bidra økonomisk til å skape et rent, trivelig og attraktivt sentrum.

Dette er hensikten med BID (Business

Ressursgruppen for Stavanger sentrum består av:

Arild Tvedt, (Tvedt Eiendom), leder
Albert Idsøe jr. (A. Idsøe)
Kjetil Borgersen (Øgreid Eiendom)
Karl Jan Søyland (STAS)
Silje Veen (FoodStory)
Paul Bull (Brødrene Pedersen)
Arne Joakimsen (Herlige Stavanger)
Hanne Berentzen (Ostehuset)
Victor Husebø (Husebø Eiendom)
Frode Berge (Næringsforeningen)

Improvement District), en ordning som forhåpentligvis kan prøves ut i Stavanger sentrum i nær framtid. Dette blir en viktig sak å følge opp for ressursgruppen for sentrum.

Ressursgruppen for Stavanger sentrum var samlet til sitt første møte i Rosenkildehuset 18. januar. Fra venstre: Silje Veen, Karl Jan Søyland, Albert Idsøe jr., Arild Tvedt, Frode Berge, Arne Joakimsen og Paul Bull.

Ikke tilstede da bildet ble tatt: Hanne Berentzen, Kjetil Borgersen og Victor Husebø

Kunsten å lede

HAUGALANDSKONFERANSEN

02. mars 2012 | Haugesund | Rica Maritim

En smakebit på programmet:

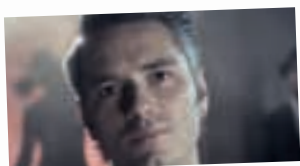
Hvordan utvikle en vinnerkultur!

» **Thorir Hergeirsson.** Han førte våre håndballjenter til VM-gull og er midt i oppkjøringen til sommer OL i London. Landslagstrener Thorir Hergeirsson forteller oss hemmeligheten bak arbeidet med å lede verdens beste damehåndballag fra suksess til suksess.

Visjon- og verdibasert ledelse

» **Johan H. Andresen.** Norges rikeste mann er eier og styreleder i investeringselskapet Ferd, som blant annet eier Aibel og Hatteland Display. Han skal snakke om ledelse og sosialt entreprenørskap.

Ompa til du dør

» **Janove Ottesen.** Frontfiguren i Norges beste liveband kommer for å fortelle suksesshistorien om Kaizers og hvordan det er å lede en gjeng med individualister.

Den store lederundersøkelsen

» **Bjørn Erik Øye.** Den munnrappe partneren i Prognosesenteret drar oss gjennom den lokale lederundersøkelsen og setter lederen på Haugalandet inn i en nasjonal og nordisk sammenheng. Undersøkelsen presenteres i samarbeid med Ernst & Young.

Konferansier

» **Øyvind Fjeldheim.** Den kjente TV-programlederen og haugesundspatrioten skal lede oss gjennom en spennende dag med skjemt og alvor.

Debatt rundt salongbordet

» **Birgitte Amalie Nilssen.** Vår dristige teatersjef, vil sammen med en håndfull lokale næringslivsledere, fortelle hvordan de utøver ledelse i sine respektive bedrifter.

Påmelding:

Meld deg på konferansen, www.hninfo.no

Pris for medlem: Kr. 3.900. Ikke medlem: Kr. 4.400 inkl. festaften.

h n
HAUGESUNDREGIONENS
NÆRINGSFORENING

“

DU HAR EI PIPA DU TRUR
ALLE VIL FØLGE, MEN EG
FØLGER IKKJE DEN PIPA
OM DET SMALT”

Kaizers Orchestra

Velkommen til regionen vår!

Høyere aktivitet og større behov for arbeidskraft enn noen gang tidligere, gjør at Næringsforeningens INN-program er mer aktuelt enn noen gang. Rosenkilden fulgte fem deltakere en iskald regnfull dag i januar – i deres nye hjemland.

INN Rogaland er Næringsforeningens program for arbeidstakere og deres familier som kommer til regionen fra et annet land. Hovedpoenget er å lære våre nye naboer om norsk samfunnsliv – og hvordan det er å leve og bo her. INN Rogaland gjør samtidig et omfattende arbeid for å integrere arbeidstakerne mest mulig, og gjennomfører derfor et stort antall sosiale arrangement gjennom hele året.

De fem deltakerne vi møtte kom fra Portugal, Venezuela og Kina og jobber i Baker Hughes, Aker Solutions og Aibel.

- Stavanger ser veldig bra ut, selv om været kunne vert bedre. Det er rent og i orden. Det er ingen hull i gatene, flatt og lett å komme seg fram, sier Antonio Goncalves fra Portugal.

Antonio Goncalves, Jose Neves, Pedro Andrade, Jose Kum og Michelle Bai kom til Stavanger fordi jobbmarkedet i hjemlandene er vanskelig – men også fordi den norske livsstilen appellerer.

- Det mest krevende med å bo her er språket – og det at jeg bor alene, forteller Neves.

Dagens program er først en innføring om Norge, lunsj i Rosenkildehuset og en tur rundt i Stavanger.

Under lunsjen diskuteres Norge og nordmenn heftig og deltakerne utveksler sine erfaringer. Pedro Andrade forteller at hans naboer var veldig skeptiske når han kom å presenterte seg, men at når isen var brutt var de veldig hyggelige. De andre nikker enig. Andre erfaringer er at nordmenn er kalde. Det portugiserne vet fra før av, er stort sett at klippfisker de bruker til bacalao kommer herfra. De snakker også om den store utbredelsen av iPhone blant nordmenn i alle aldre, noe som ikke er vanlig i Antonio, Jose, Pedro, Jose og Michelle sine hjemland. Andre kulturelle forskjeller er kaffen. Den norske er så tynn at de tror først de har fylt opp koppen med sort te.

De har alle kontrakter på seks måne-

Michelle Bai, Jose Kum, Antonio Goncalves, Pedro Andrade og Jose Neves trives godt i Stavanger og Norge, og var fornøyde med INN-kurset de gjennomførte i januar.

der med mulighet for forlengelse, med sine arbeidsgivere. Jose Kum og Michelle Bai kommer ikke fra land innenfor EU og EØS, og kan derfor ikke være lengre i landet enn maksimalt fire år. Når oljebransjen har stort behov for kompetansen deres, er dette en utfordring.

- Når vi fikk e-posten om INN-kurset, ble vi positivt overrasket. Dette er veldig bra. Vi har lært masse om kulturen og hvordan nordmenn er, avslutter deltakerne entusiastisk.

Tekst og foto: Håvard Wattum

HAR DU KOLLEGAER SOM KOMMER FRA ANDRE LAND?

Hvorfor ikke fortell dem om INN Rogaland? Hos oss får de en mengde nyttig informasjon og vi kan bidra til at de føler seg litt mindre alene i her i Stavanger-regionen. Ring 51 51 08 80 - eller send en epost til: inn@stavanger-chamber.no

Frøiland Bygg – nykommer med solid fotfeste

Kjell Ole Frøiland har, sammen med basen Steffen Samuel og resten av de ansatte i Frøiland bygg, skapt en robust aktør i byggebransjen, etter at de startet opp i 2006.

Travbaneveien og Petroleumsveien er naboveier på Forus. Det er to navn som bortimot oppsummerer hovedaktivitetene på Forus-området. Fra lokalene i Travbaneveien 1 kan Frøiland Bygg-administrasjonen skimte både travende hester som en avveksling i prosjekteringen av bygg, og oljevirkksomhetens mange aktører som er lokalisert innen synsvidde. Det kan man kalle strategisk beliggenhet for en bedrift i byggebransjen.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Eirik Anda, Bitmap

Nå har regional byggebransjen tradisjonelt vært en blanding av eldre velrenommerte bedrifter og nykommere. Frøiland Bygg AS ble startet i 2006, og er som nykommer å regne, men har i løpet av sin korte historie fått et solid fotfeste i regionen.

Det var brødrene Kjell Ole Frøiland og Svein Terje Frøiland som etablerte Frøiland Bygg AS i 2006. Kjell Ole Frøiland er utdannet siviløkonom og kom fra stillingen som daglig leder i Byggmester Sagen AS, mens broder Svein Terje Frøiland var byggmester med lang erfaring.

Otium AS hadde en eierandel i selskapet på 50 prosent frem til 2009. I dag er selskapet eid 75 prosent av Heliport Invest AS, som er 100 prosent eid av styreleder i Frøiland Bygg, Per Arne Hodne Larsen, mens brødrene Frøiland eier 25 prosent.

EN DRØM

- Det var en drøm for oss å starte for oss selv, sier Kjell Ole Frøiland.

- Det var gode markedsutsikter i 2006, og alle pilene pekte opp. I Tyskland hadde Svein Terje Frøiland bygget opp et eget selskap, og vi hadde i startfasen et nært samarbeid med Otium-gruppen om blant annet et stort prosjekt i Røldal Alpingrend med 126 fritidsboliger. I løpet av kort tid økte arbeidsstokken fra 25 til 100 med tilgang til tyske håndverkere.

I dag har Frøiland Bygg 125 ansatte, inkludert 12 byggmestre og fem lærlinger - i tillegg til 65 tyske håndverkere som selskapet kan trekke inn etter behov. I 2011 hadde Frøiland Bygg en omsetning på 260 millioner kroner.

- Vi har et budsjett i 2012 på 320 millioner kroner og regner med å ansette mellom 20 og 30 nye i år, sier Kjell Ole Frøiland.

Nå fikk Frøiland Bygg, i likhet med hele det norske næringslivet, en nærgående føling med finanskrisen som slo inn for fullt i 2008.

- Det ble en tid med store omveltninger for oss, sier Frøiland.

- Det var en tid med nesten full stopp. Det var en situasjon som kom brått på, og vi ble på et vis tatt på sengen. Vi hadde en arbeidsstokk på 100 ansatte og hadde nesten ingen oppdrag.

TREDELT SATSING

- I 2009 kom Heliport Invest inn som eier. Vi la om strategien og spisset produktene våre med en tredelt satsing på oppdrag for forsikringsbransjen, rammeavtaler om service for blant andre YIT, forsvar, Time kommune og diverse boligbyggelag og større prosjekteringsoppdrag.

- I dag er to tredjedeler av staben engasjerte i serviceoppdrag og rammeavtaler med varighet på to til fem år, mens en tredjedel av kapasiteten er på prosjekter. If skadeforsikring er en av våre største kunder. Det er også bakgrunnen for at vi har etablert egne avdelinger med spisskompetanse på forsikringsskader i Oslo, Kristiansand og Haugesund. Det er oppdrag som det er relativt enkle å forholde seg til, og vi kan på dette området nyte godt av stordriftens fordeler.

- I perioden 2012 til 2014 vil vi også ha fokus på prosjektmarkedet. Det er nå en gryende optimisme i regionalt næringsliv med blant annet behov for nye bygg. Det er også stort behov for arbeidskraft i regionen på bakgrunn av det gigantiske oljefunnet Aldous/Avaldsnes. Det øker etterspørselen etter boliger i en tid med lave renter.

Frøiland Bygg har allerede i begynnelsen av 2012 oppdrag for 100 millioner i forsikringsbransjen og 50 til 80 millioner på rammeavtaler.

- Vi har blant et større prosjekt på 21 boliger for Sandnes Tomteselskap på vegne av Sandnes boligbyggelag på Bratlebø. Det er et arbeid som starter i april og vil gå frem til tidlig 2013.

Fortsettelse fra forrige side ...

Sandnes Ulf rykket opp i Tippeligaen, og vi skal reise et nytt mediebygg som skal lette forholdene for mediebransjen til seriestart. Vi har i tillegg et boligprosjekt på Bryne med syv rekkehus og et stort prosjekt på 59 leiligheter for Kruse Smith på Tastarustå.

TYSKLAND

En viktig del av virksomheten skjer i Tyskland. Svein Terje Frøiland har siden 1993 bodd i Tyskland, og selskapet Akost Boreal har siden 1990 levert 1000 norske hus i Tyskland.

- I 2011 leverte vi 47 hus i Tyskland, og budsjetterer med 60 nye i 2012. Dette gjør at vi kan trekke på tyske tømmermenn som pendler til Norge for å jobbe for oss mens vi leverer norske materialer til norske trehus som reises i Tyskland. I alt dreier det seg om 65 håndverkere som på den måten gir en ekstra styrke for organisasjonen. Det gir oss stor fleksibilitet i markedet.

- De tyske håndverkerne er mer spesialiserte på sine områder enn norsk håndverkere som er mer allsidige.

HÅNDVERKSBEDRIFT

- Vi definerer oss selv som en håndverksbedrift og har en ambisjon om å være byggebransjens landslag. Det betinger at vi kan levere de beste tjenestene innen våre segmenter. Kvalitetsbegrepet ligger i bunnen av alt vi driver med. Avgjørende for at vi skal få suksess er systemene og menneskene. Vi har en visjon som er tuftet på ærlighet, trygg arbeidsplass, de beste fagarbeidere, økt produktivitet og effektivitet.

Dette er denne visjonen som ligger til grunn for at Frøiland Bygg satser sterkt på å få til en balanse mellom arbeid og fritid for sine ansatte.

- Det er hard konkurranse om de beste folkene i vår bransje, sier Frøiland.

- Vi har en stab med liten turnover og lavt sykefravær. Vi har eget fotballag og har spesielt satset på sykkel. I Nordsjørittet i fjor hadde vi 150 ansatte som deltok.

Det hadde sannsynligvis klar sammenheng med at Frøiland Bygg fikk med seg den tidligere proffsyklisten og ekspertkommentator på TV2, Dag Otto

Lauritzen, som motivator. Selv gikk Kjell Ole Frøiland over målstreken sammen med Dag Otto Lauritzen på tiden 4.12.

- Vi oppfordrer til trening året rundt, og vi hadde også en stor kontingent på Grenserittet fra Strømstad til Halden.

Frøiland Bygg har vært lokalisert på Forus siden 2007.

- Det er klare fordeler med vår lokalisering, sier Kjell Ole Frøiland.

- Vi ligger nær store deler av prospektive kunder og beslutningstakere. Vi har også meldt oss inn i Næringsforeningen i Stavanger-regionen for å få tilgang til et viktig nettverk og møte ressurspersoner med annen kompetanse. Foreningen har en egen ressursgruppe for bygg og anlegg. Det betyr at vi får tilgang til viktig informasjon som vi ellers ikke ville fått.

HAN GRILLER
Alt
Overalt
Uansett vær!

Grillen heter Pokey.
Hun er 6 meter lang
og hun veier 3 tonn.
Smokin' Pokey!

Ekte amerikansk
barbecue,
eller annen god mat,
for 100 - 1.000
personer.

Ta kontakt:
craig@craig.no

UTHUSET
Craig & Helle

Teambuilding: Ta med kunder eller ansatte for å grille og lage mat i Uthuset. Lærerikt, sosialt og veldig kjekt!

Mat- og vinkurs: I tillegg til bedriftskurs har vi også kurs der alle kan melde seg på.

www.uthuset.no

foto:

BITMAP*

Det er forskjell på å ta bilder og å fotografere.
Våre fotografer har solid erfaring fra fotooppdrag onshore,
offshore, fra helikopter og i vårt store studio i Stavanger.
Se hva vi kan tilby på www.bitmap.no.

Kunde: LIVING. Foto: BITMAP / Kim Laland.

Kunde: Statoil. Foto: BITMAP / Dag Myrestrand.

Kunde: Max Peter. Foto: BITMAP / Kim Laland.

En Rolls-Royce på Forus

Det er skapt stor optimisme i oljevirksomheten etter funnene av Aldous/Avaldsnes, nå omdøpt til Johan Sverdrup-feltet, i Nordsjøen og Havis i Barentshavet. En begynnende regional bekymring for at olje- og gassindustrien var inne i solnedgangen, er avløst av fremtidstro. Det er en utvikling som Rolls-Royce på Forus ikke bare verdsetter, men ønsker å bidra til.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Eirik Anda, Bitmap

På folkemunne er det klart at mange av oss fortsatt forbinder Rolls-Royce med det mest eksklusive som finnes av biler. Men en time i selskap med General Manager Helge Hustoft (53) i Rolls-Royce-avdelingen på Forus, snur opp ned på gamle forestillinger. Marinedivisjonen til Rolls-Royce er en aktør i norsk olje- og gassvirksomhet med et konsept for vedlikeholdsoperasjoner på norsk og engelsk sektor som kan få stor betydning for økt utvinning av olje og gass i eksisterende felter. Til grunn for vedlikeholdsprosjektet ligger kompetanse og teknologi som er forbundet med ikke bare fordums biler, men også fly.

- Rolls-Royce har produsert flymotorer halvparten av alle fly i verden. Det lander et fly hvert annet sekund som har en Rolls-Royce-motor, forteller Helge Hustoft, for å sette selskapets størrelse i perspektiv.

SATSING PÅ OFFSHORE OG SKIPSINDUSTRI

- Teknologisatsingen er videreført til skipsindustri. I Norge har Rolls-Royce størstedelen av sin virksomhet i Ålesunds-området, med fokus på skipsdesign og utstyrsproduksjon, mens avdelingen i Stavanger har fokus på brønnintervensjon i forbindelse med vedlikeholdsarbeid på plattformer, sier Hustoft.

Rolls-Royce har 90 personer på Forus. De har utvikling og engineering av håndteringssystemer for brønnintervensjon som arbeidsområder. Det var i 2007 at Odim kjøpte opp en gründerbedrift i

brønnintervensjon. Rolls-Royce kjøpte i sin tur Odim for snau to år siden. Rolls-Royce har om lag 3200 ansatte i Norge og 39.000 på verdensbasis.

- Brønnintervensjon er et nisjeområde som vi i fremtiden vil satse sterkt på å utvikle, sier Hustoft.

I øyeblikket er oljeindustrien på et vis beruset over de lyse utsiktene etter de gigantiske funnene i Nordsjøen og Barentshavet, men vi har en ambisjon om å øke utvinningen i eksisterende felt for å få til en vekst også på dette området.

I dag er det en rekke ulike løsninger som er utarbeidet i vedlikeholdssammenheng på sokkelen, men det dreier seg utelukkende om prototyper. Det er ingen standardiserte vedlikeholdsløsninger.

TESTING

Rolls-Royce har nå utarbeidet en modulrigg for brønnvedlikehold som for tiden er under testing på Rosenberg. Arbeidsområdet for den nye riggen er vedlikehold, boring av sidebrønner og plugging og stenging av brønner som er utdaterte.

- Modulriggen til Rolls-Royce vil bety en standardisering av arbeidsoperasjonene, uavhengig av plattformer og uavhengig av lokalisering av plattformene. I tillegg vil den gi reduserte kostnader og større fleksibilitet. Den første modulriggen skal leveres Talisman, som skal bruke den til ulike arbeidsoperasjoner i produksjonsbrønnene på Yme-feltet.

Modulriggen består av et boretårn, pipehandlingsmaskin, et komplett boredekk, og en substruktur som fundament for alle elementene. Riggen har en totalvekt på 450 tonn og høyde på 35 meter, og kan mobiliseres i løpet av tre uker.

STORT MARKED

Helge Hustoft i Rolls-Royce ser for seg et betydelig marked for riggen.

- Aam-utvalget la for to år siden frem en rapport som konkluderer med at en økning i utvinningsgrad i eksisterende felter fra 46 prosent til 47 prosent vil bety økte inntekter på 270 milliarder kroner, sier han.

Derfor er det viktig å satse på å vri svampen så å si for å få mer ut av feltene. Det er like viktig, bokstavelig talt, å intervensere i reservoarer som har vært lenge i produksjon, som å satse på utvinning fra nye felt. Det er et enormt potensial i å øke utvinningsgraden.

Det er nå kontakt mellom Petoro og Rolls-Royce for å få til en felles vedlikeholdsløsning på tvers av selskapsgrensene. Det kan bli en lykkelig løsning for selskapene, spesielt med tanke på at nærmere 5000 brønner skal ha vedlikehold i løpet av de nærmeste ti årene.

MER FOKUS PÅ VEDLIKEHOLD

- Det har vært for lite fokus på å videreutvikle produksjonsbrønner på norsk sokkel, fremholder Hustoft.

- Vi har utviklet løsninger som kan bidra til dette og i den sammenheng er vi opptatt av å standardisere. For oss er dette et satsingsområde som bygger på den kompetanseerfaring som er i Rolls-

Det er like viktig, bokstavelig talt, å intervensere i reservoarer som har vært lenge i produksjon, som å satse på utvinning fra nye felt, mener Helge Hustoft.

Royce-konsernet. En standardløsning vil kanskje bidra til å løse 80 til 90 prosent av vedlikeholdsoperasjonene som i sin tur gjør at operasjonene kan skje i løpet av kortere tid i forhold til prototypeløsning. Det vil få stor betydning på området økt utvinning av feltene. Husk at mer enn 50 prosent av olje- og gassressursene ligger fortsatt igjen i feltene.

Rolls-Royce har brukt mye ressurser på å utvikle den nye modulriggeren.

- Vi håper at vi i løpet av 2012 vil inngå en ny kontrakt for denne standard modulriggeren, sier Hustoft.

Nå befinner Hustoft og Rolls-Royce seg i en industri som har fått forandret fremtidsutsiktene nesten radikalt med tanke på de siste gigantfunnene.

KONKURRANSE OM INGENIØRER

- Vi ser nesten ingen ende på olje- og gassindustrien etter disse funnene. Det vil også føre til større konkurranse om teknisk kompetanse. Det er kamp om ressursene, spesielt ingeniører. Vi har nå vært nødt til å se ut over egne grenser i rekrutteringssammenheng. Vi har inngått avtale med et kroatisk firma om engineering for oss.

Helge Hustoft har bakgrunn i hovedsak fra Statoil og Navion og kom til Rolls-Royce for snau fem år siden og har fulgt utvikling i oljevirkksomheten i regionen.

KULTUR SOM KAN FLYTTE FJELL

- Stavanger-regionen er, i likhet med Møre-regionen, preget av kreativitet

- Modulriggeren til Rolls-Royce vil bety en standardisering av arbeidsoperasjonene, uavhengig av plattformformer og uavhengig av lokalisering av plattformene, sier Helge Hustoft.

og nytenking med teft for å utvikle nye ting. Jeg er imponert over hva de jær-ske dydene med å bygge stein på stein og stå-på-vilje har ført til. Vi har alle muligheter for å lykkes. Det er en kultur i bransjen som kan flytte fjell for å få til nye løsninger.

Det er slett ikke utenkelig at den nye modulriggeren til Rolls-Royce kan bidra til å flytte fjell når det gjelder å øke utvinningen av olje- og gassbrønner i Nordsjøen.

tech

Sykkelbekledning

Sykkelzentrum AS er klesleverandør til Bogafjell SK, Aalgård Sykkel & Spaserlaug, Stavanger Kommune, Skagen Fondene, IKM, Sandnes Sparebank mf.

Våre produkt er av ypperste kvalitet! Designet og håndsdydd i Italia. Velg mellom Custom eller Semi-Custom design. Og Svein Gaute Hølestøl gir anbefalinger på valg av plagg til ditt behov. E-post: bekledning@sykkelzentrum.no, tlf 416 23711.

se mer på www.sykkelzentrum.no

sykkelzentrum
FAGHANDEL PÅ SYKKEL

Foredragsholderne på første samling i år var Matthew Spotkaeff, Alf Berle, dr. Nigel Clegg og Tron Helgesen.

Årets første SPE-møte i Stavanger

Society of Petroleum Engineers (SPE) er en møteplass for fagfolk som samles flere ganger i året. Årets første samling gikk av stabelen i januar og hadde fokus på geosteering.

Geosteering er et spennende fagfelt man benytter teknologi for å kunne styre brønnen i den mest hensiktsmessige retningen. Det er positivt i den forstand at man kan gjenåpne og utnytte oljefelt bedre. Et eksempel på dette er Yme-feltet, hvor Talisman boret på ny og startet produksjonen igjen.

- SPE er en møtearena og hovedformålet er utveksling av teknisk informasjon og å møte medlemmer. Dette blir holdt til sammen åtte ganger i året, forteller Hein Andre Langåker.

I tillegg til profesjonelle i industrien, er det også flere studenter tilstede. Dette kan fungere som en god arena for å få faglig påfyll og lære av eksperter i bransjen. De som innledet på møtet var Alf Berle fra Baker Hughes, Matthew

Spotkaeff fra Schlumberger og dr. Nigel Clegg fra Halliburton.

SPE ble stiftet i Stavanger i 1974, og er en del av en større global organisasjon. I tillegg til vanlige medlemsmøter, har SPE Stavanger også en Young Professionals-gruppe som arrangerer møter hvor de yngre i bransjen treffes.

- På 70-tallet var oljebransjen en av de få voksende næringene her og det var en del av de utenlandske ingeniørene som var med i SPE. Det var også nor-

ske ingeniører som hadde studert i USA som deltok. Det var en god idé å samles og utveksle teknologi, forteller Jan Roar Drechsler.

Han var en av pionerene i SPE og er tidligere styreleder i SPE.

Det er flere medlemsbedrifter i Næringsforeningen i Stavanger-Regionen som støtter SPE, blant annet Weatherford, Wintershall, Halliburton og Statoil.

Tekst og foto: Håvard Wattum

Hein Andre Langåker, Jan Roar Drechsler og Phillip R. Keul setter stor pris på det faglige nettverket.

Lars Helle er sjefredaktør i Stavanger Aftenblad. Han har tidligere blant annet vært sjefredaktør i Dagbladet og Rogalands Avis.

Eiernes ambisjoner viktigere enn eiernes adresse

TV Vest er etter A-pressens salg av TV2-aksjene blitt den største norskeide, kommersielle fjernsynskanalen. Rogalands Avis er etter tvangsskilsmissen fra A-pressen blitt en de største avisene som ikke er eid av noe konsern. Ansatte med lokal forankring eier og driver nå disse to viktige lokalmediene.

Hvem skulle trodd dette for fem år siden? Da var det mitt eget mediehus, Stavanger Aftenblad, som hadde lokal eierforankring før Media Norge-/Schibsted-konstellasjonen endret på dette. Aftenbladet er nå eid av børsnoterte, internasjonale Schibsted. Det lokale eierskapet er borte. Det er en utvikling vi kjenner igjen fra en rekke andre bedrifter.

På den bakgrunn er utviklingen i TV Vest og Rogalands Avis helt omvendt av det typiske. Det er altfor tidlig å si hva det betyr på sikt. Begge driver med forretningsmodeller under press, men redaksjonelt ser vi friske og interessante trekk allerede. Særlig er Rogalands Avis' forsøk på å vinne tilbake lesere utenfor Stavanger, særlig i Sandnes, tydelig.

Jeg tror ikke det er det gamle eierskapet som har stoppet dem i dette de siste årene. A-pressen er en profesjonell eier, som gir det lokale lederskapet stor frihet, så lenge strategiplaner og budsjet-

ter følges opp. Min egen erfaring med A-pressen (som sjefredaktør i Rogalands Avis på slutten av 90-tallet), var en positiv opplevelse. Vi la selv strategiplanene og fikk full oppbakking.

Da Rogalands Avis spisset seg mot å bli en ren byavis for Stavanger, var det derfor deres eget valg. I ettertid er det lett å si at de sannsynligvis dro grensen for hardt. Stavanger-folk handler på Kvadrat og kolliderer på sandnessiden av Motorveien. Sandnes-folk arbeider i Stavanger, ligger på sykehus i Stavanger og går på Dickens.

I Stavanger Aftenblad hilser vi den skjerpede konkurransen velkommen. All erfaring viser at mediemangfold og hard kamp om nyhetene, skjerper den journalistiske kvaliteten. Det er bra for lesere og brukere.

Stavanger-regionen trenger dessuten et stort, livlig og variert mediesamfunn. Jæren Avis' utgivelser på Sandnes, Sola og Randaberg bidrar også til dette. Det

samme gjør et sterkt NRK, det velrenommerte journaliststudiet på UiS og de kreative nærradioene.

TV Vest og Rogalands Avis er preget og endret av eierskiftene. Det samme er Stavanger Aftenblad. Men det som gjør oss alle sterke og konkurransedyktige, er ikke hvilket postnummer eierne har. Det er viljen og evnen til å bruke vår kunnskap og kjennskap til regionen og de som bor der. Å lage lokal eller regional nettavis, fjernsyn eller vanlig avis med fjernstyring, betyr en tidlig død.

TV Vest og Rogalands Avis nyter nok selvstendigheten i mange og lange øyeblikk, mens de i neste sekund drømmer om et konsern. Jeg håper uansett at de får en god og forutsigbar økonomi med troverdige, langsiktige eiere. Det trenger leserne, det trenger Rogaland og det trenger Stavanger Aftenblad. Og da kan selv Breivatnet gå hvitt når det stormer som verst i nyhetsbildet.

“Microsoft Dynamics NAV har forenklet kontrollrutinene våre og økt effektiviteten.”

Lars Gunnar Berge, økonomisjef i Berge Sag & Trelast

Store forventninger

I 2010 fikk Berge Sag & Trelast nytt forretningssystem, levert av NaviCom. Berge Sag & Trelast er en del av konsernet Berge Sag Gruppen, og økonomisjefen har store forventninger til intercompany-modulen i systemet. “Den vil forenkle den økonomiske informasjonen mellom selskapene i konsernet”, tror han. Og vi vet at han får rett. Microsoft Dynamics i bunn og vår kompetanse på toppen gir løsninger som lønner seg.

Unike bransjeløsninger

For å spisse utnyttelsen, funksjonaliteten og flyten i prosessene har vi utviklet standardløsninger for en rekke ulike bransjer – deriblant bygg- og anleggssektoren. Ta kontakt med oss, så forteller vi deg mer om hvem vi er og hva vi kan gjøre for din bedrift. Det er vi som gir deg prikken over i'en!

Les mer om Berge Sag & Trelasts ERP-løsning på www.navicom.no

51 96 37 80 • post@navicom.no • www.navicom.no

NaviCom
BRANSJETILPASSET ERP

Velkommen til Erling Skjalgssonsenteret – våre nye kurs- og konferanselokaler!

I januar ferdigstilles Erling Skjalgssonsenteret, med fem luftige møterom og plenumskapasitet til 300 personer. Vi tilbyr skreddersøm av ditt arrangement, moderne møtelokaler i inspirerende omgivelser, hjemmelaget mat med sesongens kortreiste råvarer og en spennende aktivitetsmeny. Hjertelig velkommen!

DE HISTORISKE
hotell & spa senter

Sola Strand Hotel, Tlf: +47 51 94 30 00, E-post: booking@sola-strandhotel.no, www.sola-strandhotel.no

FERIE RESTAURANT SELSKAP KONFERANSE NORDSJØBADET SPA

Pål Jacob Jacobsen
Stavanger-regionens Europakontor
pal@onemarket.be
www.stavangerregion.eu

62—63

NYTT FRA BRUSSEL

Krisen øker mobiliteten i Europa

EUs indre marked har fri flyt av varer, tjenester, kapital og mennesker. Varer og kapital kom raskt i gang fra starten av i 1994.

Men tjenestebedrifter møtte ofte stor motstand fra fagbevegelsene når de konkurrerte over grensene. Det tok lang tid å få dette på skinner.

Nasjonale regelverk lot ikke folk med utdannelse fra andre land slippe til og byråkratiske hinder gjorde det vanskelig å flytte familie og pensjonsordninger.

I tillegg har mange land hatt så gode vilkår for den arbeidsløse, at det har vært ulønnsomt å ta det lange steget over grensene.

I 2004 kom Polen med i EU. Polakkene viste seg være den perfekte mobile europeer. Fleksible, arbeidsomme og med bra vilje til integrasjon - dog med krav om en katolsk kirke på stedet. At Polen samtidig er et av de landene som har kommet seg best gjennom den økonomiske krisen, setter en stopper for alt snakk om «brain-drain». Den mobile borger bidrar til vekst både i hjemland og arbeidsland.

Den økonomiske krisen kommer til å gjøre mange europeere til polakker. Med ungdomsarbeidsløshet på over 40 pro-

sent i visse europeiske regioner og store kutt i arbeidsledighetstrygden, stimuleres og presses flere ut over de landegrensene som egentlig ikke lenger finnes i det indre markedet.

Goethe-instituttene er fulle av unge spanjoler som ser muligheter i Tyskland, som med hyggelig vekst og demografiske problemer behøver utdannet arbeidskraft fra andre deler av Europa. I 2011 manglet man i Tyskland 77.000 ingeniører og i Flandern 10.000. Ifølge Unesco så behøver også Brasil 360.000 ingeniører de neste fem årene. Så det er ikke bare i Europa at vi er i ubalanse.

Når jeg går rundt i Stavanger er det tydelig at byen er sterk på mobilitet. Her er trønderske ingeniører og skotske oljeteknikkere. Av en eller annen grunn har også Statoil alltid fortrunket å ha en toppler som pendler fra Bærum.

Historisk så har rogalendingene selv også lett for å flytte på seg. Karmøyfiskernes emigrasjon til Seattle og New Bedford etter krigen er kanskje det beste eksempelet på dette.

Den frie flyten av arbeidskraft og anerkjennelsen av eksamenspapirer over landegrensene i Europa, gjør det i dag lett å hente ingeniører og annen viktig arbeidskraft fra de 27 medlemslandene i EU. Krisen gjør at unge lovende spanjoler og franskmenn er mer mobile enn før og kan gi oss nye markeder for arbeidskraft. Vi har jobber, høye lønninger og strender og fjorder - men dyre boliger og regn. Avstanden kan bare kompenseres ved å være et mer inkluderende samfunn enn konkurrentene. Din innsats kan være å invitere kollegaene Manuel og Juliette hjem på kaffe.

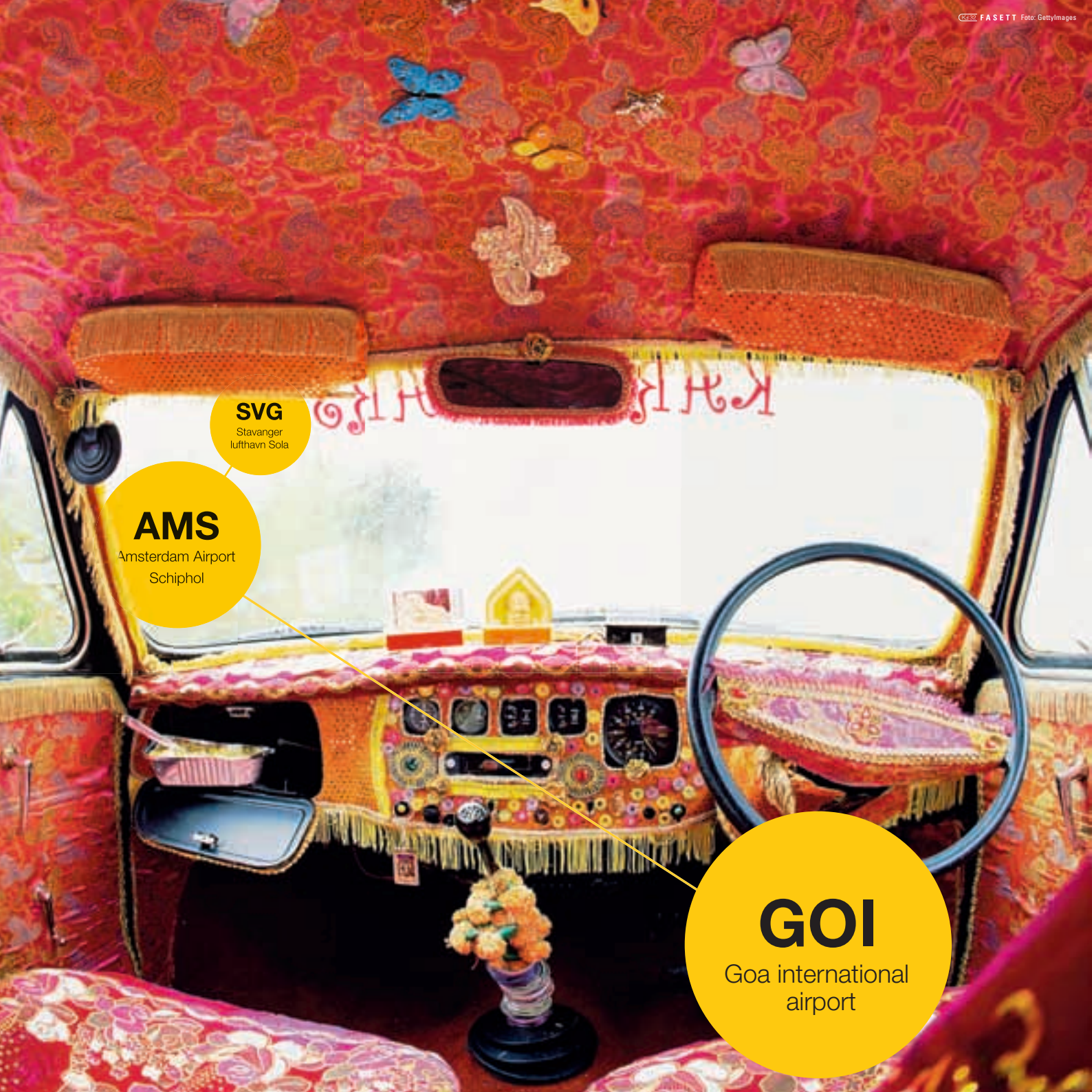
NetCom 10:06 90%
Sjefen
10:02 24. okt. 2011
Hei Lars.
Tar du innlegget med sikkerhet i dagens møte...
...ja, det går bra.
...topp, bare husk at møtet går på engelsk.

Stressa for dagens ledermøte?

... bli tryggere når du kommuniserer internasjonalt
Ring: 907 97 431

Berlitz Language Services Stavanger-Regionen
Langgt. 19, 4306 Sandnes • Tlf: 907 97 431 • www.berlitz.no

For den som har SVG i nærheten,
er ingen steder helt fjernt.

STAVANGER LUFTHAVN SOLA
Vi har gjort reisen litt enklere i 75 år

Sissel Medby,
styreleder i
Næringsforeningen.

Rosenkildehuset

Fra klubbhus til storstue for næringslivet i Stavanger-regionen

Vi er godt i gang med et nytt år, og en ny æra i Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Vår nye direktør, Harald Minge, har tatt over roret fra og med 1. januar. Mange er nok spente på hvordan han vil prege rollen. I denne spenningen er det hyggelig å registrere positive kommentarer og positive forventninger. I styret er vi glade for at Harald takket ja til stillingen og vi er trygge på at han vil være i god stand til å forvalte det mandatet som Næringsforeningen har opparbeidet seg fra hele Sør-Rogaland. Næringsforeningen er godt befestet i regionen og vi har en flott administrasjon som sammen med Harald vil holde tak i de viktige sakene framover.

En av Næringsforeningens mange viktige oppgaver er å bidra til gode nettverk i regionen og vi vil se Harald og resten av gjengen i Rosenkildehuset som vertskap for nye og spennende møter i tiden som kommer.

I en tid hvor nettet, med nettsider, nettaviser, debattsider og sosiale medier gir så mange gode muligheter for innsikt og debatt, er det interessant å se

hvordan det fysiske møtet holder stand. Sagt om avstand og det fysiske møtet på Solamøtet i januar: Enten så er du i samme rom, eller så spiller det ikke noen rolle hvor stor avstanden er. Det å møtes – i samme rom – ansikt til ansikt – har stor verdi. Det er derfor verdifullt og viktig å holde på mulighetene til møter – i samme rom.

Det fysiske møtet er en av de viktigste arenaene hvor Næringsforeningen utspiler sin rolle. I det fysiske møtet mottas medlemmene til ny innsikt, inspirasjon og debatt.

I denne oppgaven har vi et fantastisk foreningshus, Rosenkildehuset, som er godt kjent og assosieres med gode møter som rommer lærdom og inspirasjon, gode forelesninger og gode debatter. Rosenkildehuset rommer også gode sosiale og sosiale stunder for mange av medlemmene.

Rosenkildehusets betydning som en arena for gode møter er godt beskrevet i jubileumsboka som ble utgitt i forbindelse med Næringsforeningens 175-årsjubileum i 2011. I kapittelet: "Rosenkildehuset, fra klubbhus til storstue for næringslivet i Stavanger-regionen", fortelles det om en fantastisk utvikling av den møteplassen som Næringsforeningen står for. Det vises til beskjeden møteaktivitet tidlig på 90-tallet som med årene har tatt seg kraftig opp. I 1997 og 1998 ble det avholdt rundt 70 arrangement i løpet av et år. I 2003 var det samme tallet 88 arrangement med til sammen 4637 deltakere

på møtene. I 2005 er tilsvarende tall 108 med 5000 deltakere. I fjor var det også rundt 110 arrangement, men nå er deltakertallet over 7000. I tillegg kommer all INN-aktiviteten. Deltakerne har gitt uttrykk for tilfredshet med møtene. Møteprogrammet med dette nivået og omfang har pågått i over 15 år. Det er en betydelig innsats i planlegging, tilrettelegging og gjennomføring.

Næringsforeningen arrangerer flere møter enn noen annen næringsforening i Norge. Det er heller ikke bare antallet møter som er imponerende. Det er et bredt og allsidig program med stor spennvidde i tema og foredragsholdere. Det er god kvalitet på foredragsholderne. Det er noe for enhver smak. God spredning i deltakere viser at vi velger selektivt.

Med Rosenkildehuset som en god arena, har vi muligheten til å invitere foredragsholdere som kommer hit fra innland og utland. Det gir mulighet til å hente inspirasjon fra fjern og nær.

Vi satser på aktiv møteframtid med spennende foredrag og debatter i Rosenkildehuset.

Jeg tipper av vi vil se tema som kommunestruktur, infrastruktur, tiltak for et bedre boligmarked, økt oljeutvinningsgrad, utvinningstakt, strategisk ledelse, og andre emner på agendaen.

Velkommen til nye møter i Rosenkildehuset!

Om tv og tog...

Den tyske forfatteren Hans Magnus Enzensberger skriver i 1984 i «Norsk utakt» at det er forunderlig å se hvordan dette lille folket i hjørnet av Europa beveger seg baklengs inn i framtiden. For likevel å komme først fram. Enzensberger viser hvordan bønder og fiskere er blitt verdensledende innenfor olje og gass og havbruk - uten først å ha blitt urbanisert.

Med TV2 skulle Stortinget vise hvordan Norge endelig gikk forlengs inn i framtiden. I dag ser vi hvordan vi kommer baklengs ut. Den gryende lyntogdiskusjonen viser samme utviklingstrekk: Den er ikke før «kommet på skinnene», før vi kan risikere at hele prosjektet sporer av på grunn av tidenes merkeligste miljøregnskap...

Hva er det med oss, nordmenn..? Som har trukket verdens to største lodd: I det hele tatt å bli født! Og det i Norge!

FØRST TV2

Med TV2 skulle statsmonopolet avvikles. Ordførerne i landets storbyer organiserte sitt eget TV2-prosjekt etter ordførermødelen: TV2 skulle speile hele landet. TV2 skulle føre til en myndiggjøring av befolkningen. For Ola og Kari hadde avstanden fra befolkning til beslutning alltid vært kort. Norge har kunnet skryte på seg verdens høyeste avistetthet. TV-skjermen skulle nå bygge ned avstanden mellom sender og seer.

Frisleppet av «de nye» mediene skulle bli en ny demokratisk kraft. NRK-fjernsynet feiret sitt 25-årsjubileum da TV2-utredningen kom. Men tilgangen til etermediene var ny. Mediesentre og lokale TV-stasjoner ble stiftet en masse. Nye utdanningstilbud etablert: TV-bildet skulle styrke regionenes selvbilder og sette en ny nasjonal dagsorden.

I vår del av landet fikk vi Rogaland Mediesenter, som så etablerte TV-Vest og ble en pådriver for opprettelsen av studier i journalistikk og TV-produksjon. I regi av Mediesenteret ble en norsk avdeling av International Television Association stiftet, de lokale TV-stasjonene dannet sitt eget Norgesnett for TV2 med adresse Ullandhaug og hit ble ledelsen av Norske Fjernsynsselskapers Landsforbund lagt. TV-prisen «Gullruten» ble også til på Ullandhaug. Alt blåste Stavangers og Rogalands vei. Vi hadde noen av landets største uavhengige videoprodusenter her. De jobbet med dokumentasjonsfilming rundt produksjonen og driften av de store offshore-konstruksjonene, særlig condeepene. Oppdragene var mange, og betalingen god.

Så kom Stortingets TV2-vedtak: Kanalen skulle til Bergen. I lystige stunder hadde de lokale TV-redaktørene vitset med at konsesjonen kom til å gå til A-pressen og Schibsted. Slik ble det – med Telenor som den store aktøren ved siden av danske Egmont.

Nå er TV2 solgt til Danmark. Med sitt snart 20 års lange nærvær i Bergen, har TV2 gjort byen til den nordiske mediehovedstaden. Egmont ser nye stor-driftsmodeller sammen med svenske,

finske og kanskje islandske interessenter – med et seerpotensial på over 25 millioner. Hva skjer så med NRKs kamp om TV-rettigheiter?

SÅ LYNTOG

Stortingets har bedt om at lyntog blir utredet – «med sikte på bygging». Enigheten er i grunnen sterkere enn tilfellet var ved TV2-vedtaket. Men dette er før tekniske utfordringer, miljøregnskap og kostnader er kjent. For uansett: Dette blir både dyrt og utfordrende! Men det har samferdsel alltid vært. Bergensbanen kostet over ett statsbudsjett for vel hundre år siden. Den åpnet innlandet mot øst og vest. Tidsgevinsten for reisende ble enorm. Banen bygde Det moderne Norge – sammen med Dovrebanen og til sist Sørlandsbanen.

Samferdsel og kompetanse er nøkkelordene der verdiskapning blir diskutert. Når samfunnet beveger seg fra vare- til kunnskapsproduksjon, blir arbeidsstyrkens kompetanse og mobilitet avgjørende. I konkurransen om høyt utdannet arbeidskraft, forventes større regioner med flere jobbmuligheter å være særdeles attraktive.

Effektiv infrastruktur er slik sett noe av den mest fornuftige investeringen fellesskapet kan foreta. Verdien av arbeidskraften vår er 84,4 prosent av nasjonalformuen vår. «Oljefondet» på godt over 3.000 milliarder kroner, utgjør 4,4 prosent. Hva betyr sykefraværet for konkurransekraften sammenlignet med vårt kollektive tidstap på grunn av nedslitte jernbaner og forsømte veier? For lyntog er hastigheten satt til minst 250 kilometer i timen, fortrinnsvis 300 kilometer i timen. Altså tog som vil bruke mellom to og 2,5 timer mellom storbyene i Sør-Norge og Oslo. Vi snakker om et reelt alternativ til dagens flyreiser – med anledning til fullverdige arbeidsmuligheter under selve reisen. Med hyppige avganger og et mindre antall stopp underveis, vil en kunne betjene innlandet å en helt ny måte. Ved å stoppe på ulike steder for hver avgang vil en kunne betjene større befolkningsområder langs linjene – om enn ikke alltid like ofte.

Våre folkevalgte og Jernbaneverket har for lengst erkjent disse mulighetene. Men merkelig nok bare for Inter City-linjene fra Oslo mot Lillehammer, Halden og Grenland. Disse må selvfølgelig bygges med tanke på lyntog – slik at de blir begynnelsen på lyntogtraseene til Trondheim, Kristiansand/Stavanger, Gøteborg/København og Vestlandsbanen til Bergen, Haugesund og Stavanger. Det er bokstavelig disse linjene som nå trekkes opp.

Lyntog representerer et paradigmeskift i norsk samferdsel. Det er kunnskaps-samfunnets reisemåte. Utdatert samferdsel er fellesskapets største tidstjuv og derfor vår største pengetjuv.

Setter vi av deler av Statens pensjonsfond utland i et nytt Framtidsfond innland – legger vi nye rammer for senere generasjoners verdiskapning. Avkastningen av Oljefondet de siste par årene har vært mindre enn den forventede investering i et nasjonalt lyntognett vil gi. I tillegg vil hele nettet være nedbetalt gjennom billett- og frakttinntekter i løpet av 30 år. Sier Deutsche Bahn. Og hvorfor skulle vi ikke sette lit til verdens fremste eksperter på baneutvikling? Og følge deres råd når vi opplevde at Oljefondet ble svekket med nærmere 700 milliarder under finanskrisen – langt over det det dobbelte av det Deutsche Bahn har priset et norsk lyntognett til. Eller de 300 milliardene i svekkelse i nåværende krise.

BÅDE BAKLENGS OG FORLENGS...

TV2 og lyntog har det til felles at de bygger det nasjonale fellesskapet tettere sammen. Derfor blir det så feil når TV2 selges til danskene slik at vår felles dagsordensetting må forventes å bli svekket og dermed noe av vår kommunikasjons-evne og -kraft. Med samhandling som mål, kjernen i enhver kultur.

Her har vi i sannhet gått forlengs inn i framtiden, men kommet baklengs ut...

Lyntog representerer et paradigmeskift. Investeringene er svære og avkastningen blir først synlig over tid. Men makter vi å tenke nasjonsbygging og økonomi, vil vi få en langt bedre avkastning av egen samferdsel enn av lån til tyske motorveier – både i rene penger og framtidig verdiskapning.

Her har vi i sannhet muligheter til å gå forlengs inn i framtiden og komme forlengs ut...

Egne feil er den beste læremester. Vi må for enhver pris unngå «TV2-syndromet» og derfor erkjenne med den danske filosofen Søren Kierkegaard at det forunderlige med livet er at det bare kan leves forlengs, men må forstås baklengs». Og det var vel nettopp slik enkel livsvisdom som lå til grunn da danske Egmont sikret seg styringen over TV2 gjennom en forkjøpsrett som en dag måtte resultere i salg av vårt TV2 til Danmark, mens danskene fortsatt kan beholde sitt TV2 – godt beskyttet av dansk eierskap og enkel dansk filosofi. Slik vårt norske TV2 var tenkt.

Hva er det ned oss nordmenn..?

Sara Rogelstad

Ansatt i lønns-avdelingen i Dataplan Regnskap

Sara Rogelstad er ansatt i lønnsavdelingen ved International Services i Dataplan Regnskap AS. Hun begynte i stillingen 21. november. Hun har studert ved Winona State University i USA.

Ingrid Kjærland

Ressurs-ansvarlig i IKM Consultants

Ingrid Kjærland er ansatt som ressursansvarlig i IKM Consultants. Hun vil i hovedsak ha ansvar for ressurser innkjøp, logistikk, material og kontoradministrative tjenester. Ingrid har en master i Strategic Marketing Management fra Handelshøyskolen BI og har tidligere jobbet som personalkonsulent i ISS Personalhuset.

Kristine Vågshaug Valheim

Regnskapsfører i Dataplan Regnskap

Kristine Vågshaug Valheim er ansatt som regnskapsfører i Dataplan Regnskap AS. Hun begynte i stillingen 1. september. Hun har studert økonomi og administrasjon ved Universitet i Stavanger.

Anne Karen Gravdal

Tilbuds-kordinator i IKM Consultants

Anne Karen Gravdal er ansatt som tilbudskoordinator i IKM Consultants. Anne Karen er utdannet som allmennlærer, og har det siste året jobbet som koordinator på kundeservice i Lærdal Medical AS.

Stian Falnes

Regnskapsfører i Dataplan Regnskap

Stian Falnes er ansatt som regnskapsfører i Dataplan Regnskap AS. Falnes begynte hos Dataplan 3. januar. Han har studert ved Universitetet i Stavanger.

Jorond S. Bryne

Jobbkonsulent i Invivo

Jorond S. Bryne (52) begynte nylig som jobbkonsulent i attføringsavdelingen i Invivo AS. Her skal hun jobbe innenfor området arbeid med bistand, som er et arbeidsmarkedstiltak hvor jobbkonsulentens oppgave er å hjelpe

personer med ulike bistandsbehov å etablere seg i ordinært arbeidsliv. Jorond Bryne er fra Stavanger og har en cand. mag.-grad innenfor personaladministrasjon, psykologi og språk. Hun har tidligere jobbet i bemanningsbransjen, hvor hun har drevet med rekruttering, oppfølgingsarbeid og opplæring. De siste årene i Proffice og tidligere i Kelly Services.

Kenneth Blåsberg

IT-konsulent i Dataplan IT Partner

Kenneth Blåsberg er ansatt som IT-konsulent i Dataplan IT Partner AS. Han kommer fra Sunndalsøra i Møre og Romsdal. Der tok han fagbrevet i IKT-Servicefaget ved Sunndal Vidaregåande Skole.

Christer Bjørnø-Husa

Løsnings-rådgiver og prosjektleder i Dataplan IT Partner

Christer Bjørnø-Husa er ansatt som løsningsrådgiver og prosjektleder hos Dataplan IT Partner AS. Han begynte i stillingen 1. september. Han kom fra ErgoGroup, der han var IT-konsulent og driftskonsulent.

Tine Klemetsen Tjensvoll

Jobbkonsulent i Invivo

Tine Klemetsen Tjensvoll (30) begynte nylig som jobbkonsulent i attføringsavdelingen ved Invivo AS. Her skal hun jobbe innenfor området arbeid med bistand, som er et arbeidsmarkedstiltak hvor jobbkonsulentens oppgave er å

hjelpe personer med ulike bistandsbehov med å etablere seg i det lokale næringslivet. Tine Klemetsen Tjensvoll har Bachelor i relasjonsledelse og coaching. Hun har bakgrunn som Key Account Manager og instruktør i ELIXIA, HR-rådgiver i bemanningsbransjen, treningskontakt i Stavanger Kommune og assistent på Coachingskolen i Stavanger.

Atle Myklebust

Ressurs-ansvarlig i IKM Consultants

Atle Myklebust er ansatt som ressursansvarlig i IKM Consultants. Han vil i hovedsak ha ansvar for ressurser innen design. Atle har en bachelorgrad innen helse- og sosialfag, samt flere fag på masternivå innen

endringsledelse. Han kommer fra stilling som avdelingsleder i Stavanger Kommune.

Angela Rausch
Prosjekt- og byggeleder i Epcon

Angela Rausch er ansatt som prosjekt- og byggeleder i Epcon AS. Rausch er utdannet arkitekt og diplomingeniør. Hun begynte i stillingen 1. januar. Hun kommer fra Tyskland, hvor hun er utdannet arkitekt med tilleggsutdannelse innen

styring av store offentlige prosjekter, hvor hun også har arbeidet noen år. Epcon er et konsulentfirma som tilbyr alle former for prosjektstyring innen bygg og anlegg og Angela vil inngå i vårt team.

Arnt Skjerve
Kjøkkensjef i Food Story

Arnt Skjerve er ansatt som kjøkkensjef i Food Story Løkkeveien. Han starter opp 15. februar. Arnt er medlem av det norske kokkelandslaget og har blant annet farts-tid fra 2. etasje på N.B. Sørensen og Palace Grill.

Marion Højris Jensen
Urban designer i LÉVA Urban Design

Marion Højris Jensen er ansatt som urban designer i LÉVA Urban Design AS. Marion har en mastergrad i Urban Design. Dette er en sivilingeniørutdannelse med kompetanse innenfor byutvikling. Marion er

utdannet ved Aalborg Universitet i Danmark.

Bjørnar Tollaksen
Konsulent i Peanuts

Bjørnar Tollaksen er ansatt som konsulent i Peanuts AS fra 1. januar. Han har lang erfaring med webutvikling på en rekke plattformen og rammeverk, og har også erfaring fra utvikling av applikasjoner for iPhone og iPad. Bjørnar skal jobbe med utviklingsoppgaver i Peanuts.

VIERDAL ADVOKATFIRMA AS

Vierdal Advokatfirma AS bistår næringsdrivende, organisasjoner og privatpersoner med rådgivning og tvisteløsning innenfor de fleste juridiske felt med hovedvekt på fast eiendoms rettsforhold, forretningsjus, bobehandling, generasjonskifte og prosedyre. Gjennom vår felles kompetanse søker vi alltid å finne den beste løsning for klienten. Firmaet har 15 medarbeidere, hvorav 11 advokater. Firmaet holder til i tidsmessige lokaler vis-à-vis Stavanger Tinghus.

Vi har gleden av å meddele at

advokat Edle Endresen

fra 01.01.2012 er opptatt som partner i Vierdal Advokatfirma AS. Edle Endresen kommer fra Kluge Advokatfirma DA hvor hun har vært ansatt siden 2004. I perioden 2005-2007 var hun dommerfullmektig i Stavanger Tingrett. Edle Endresen har kompetanse innenfor de fleste forretningsjuridiske emner, med særlig spesialisering i arbeidsrett.

Firmaet har ved Edle Endresens tiltredelse fått tilført kompetanse som på en god måte utfyller den kompetanse som allerede finnes i firmaet.

Vi ønsker gamle og nye oppdragsgivere velkommen til å ta kontakt med firmaet for juridisk bistand.

Nina W. Andersen
Daglig leder i
Interiørgulv

Nina W. Andersen er ansatt som daglig leder i Interiørgulv AS. Andersen kommer fra møbelbransjen, hvor hun har flere års erfaring fra Brunstad og sist som distriktsansvarlig i Interstil.

Trond T. Furenes
Partner og daglig leder i F5 IT Consultants

Trond T. Furenes (37 år) har gått inn som partner og daglig leder i konsultentselskapet F5 IT Consultants. F5 leverer utelukkende tung IT-kompetanse innen nettverk/infrastruktur, softwareutvikling og prosjektledelse, hovedsaklig

til olje og energisektoren. Selskapet opplever for tiden en sterk vekst. Furenes har mangeårig erfaring fra ulike lederstillinger i it-bransjen, og har en mastergrad innen økonomi og ledelse fra Universitetet i Stavanger.

Asbjørn Egir
Seniorrådgiver i
Astra North

Asbjørn Egir er ansatt som seniorrådgiver i Astra North. Der skal han ha fagansvar for Concurrent Design-prosjektgjennomføringsmodell. Gjennom bruk av planlagte og strukturerte arbeidssesjoner som

dette, oppnår man en konkret besparende effekt på både tid og økonomi. Egir kommer fra stillingen som senior konsulent Oil & Gas i Capgemini. Tidligere jobbet han som business transformation-rådgiver i IBM. Han har mastergrad innen organisasjonspsykologi og ledelse fra Handelshøyskolen BI med multidisiplinære team som kjerneområde.

Hans Erik Smedsrud
Distriktsansvarlig i
Gilje Tre

Hans Erik Smedsrud er ansatt i Gilje Tre som distriktsansvarlig for Østlandet og Midt-Norge. Hans Erik er utdannet trelasttekniker og har arbeidet med salg av byggevarer i hele karrieren. Han kommer fra

stillingen som avdelingsleder for kapitalvarer i Carlsen Fritzøe Handel AS, som er en av de største aktørene i Byggmakkerkjeden.

Jostein Olsen
Avdelingsleder i
Simex

Jostein Olsen (50) er ansatt som ny avdelingsleder for offshoreavdelingen i Simex AS. Jostein startet hos Simex AS 1. januar. Han kommer fra stillingen som økonomi- og administrasjonssjef i

1888 Værsågod! AS, som han var med å etablere i 2008. Fra tidligere har han fire års erfaring som daglig leder av Kraemer Maritime AS, og åtte år som daglig leder av Canon Norge AS, avdeling Stavanger. Han har også flere års erfaring innen bank og finans fra ulike stillinger i Oslo. Han er utdannet økonom ved Høgskolen i Lillehammer. Jostein Olsen vil ha ansvaret for en avdeling med rundt 35 ansatte. Denne avdelingen har ansvar for all offshoreaktivitet i Simex AS, og avdelingen arbeider innenfor fagfeltene elektro og HVAC.

Jostein Hansen
Avdelingsleder i
Simex

Jostein Hansen (50) er ansatt som ny avdelingsleder for røravdelingen i Simex AS. Jostein startet som avdelingsleder hos Simex 1. januar. Han kommer fra stillingen som prosjektleder og NK i avdelingen, etter å hvert ansatt i Simex i

ti år. Tidligere har Jostein arbeidet som servicesjef i NewTech AS og som rørlegger i flere lokale rørleggerfirma. Jostein Hansen skal lede og ha ansvaret for en avdeling med rundt 35 ansatte. Denne avdelingen har ansvar for all rørleggervirksomhet i Simex. Avdelingen arbeider innenfor områdene sanitær, varme, kjøling og sprinkler.

Ingrid Roth Hetland
HR/QHSE
Manager i
ApplyCapnor

Ingrid Roth Hetland er ansatt som ny HR/QHSE Manager i ApplyCapnor fra januar 2012. Hetland har en bachelor fra UiS i personalledelse og videreutdanning innen endringsledelse og styrearbeid. Hun har lang erfaring innen veiledning

og oppfølgingsarbeid, rekruttering, opplæring og kursvirksomhet. De siste årene har hun hatt ansvaret for research og analyse i Sekse&Hogstad AS.

Rosenkilden distribueres til private og offentlige virksomheter i Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Jæren og Ryfylke.

Priser 2011: (størrelser angitt med BxH)

Helside: (utfallende) 210x297 mm, 186x270 Kr. 18.000.-

Halvside: 186x134 mm (ligg) Kr. 10.600.-

Kvartside: 186x65 mm (ligg) Kr. 5.800.-

Innstikk: pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

For mer informasjon kontakt:

Ketil André Christiansen på telefon: 51 51 08 85 eller e-post: christiansen@stavanger-chamber.no

Frist for innlevering av materiell for neste nummer er 16. februar

Annonsepriser og materiellfrister se: www.rosenkilden.no

Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS

PRO
TM

VET DU
HVORDAN
DU KAN
SPARE BÅDE
TID OG
PENGER?

SpareBank
SR-BANK

PRO GJØR AT DU FÅR TID TIL DE VIKTIGE OPPGAVERNE

Visste du at om lag 75 prosent av alle bedriftene i Norge har under ti ansatte? Disse bedriftene er grunnfjellet i vår verdiskapning. 15 000 små- og mellomstore bedrifter er kunde i SpareBank 1 SR-Bank.

Derfor har vi utviklet PRO, en betalingsløsning spesielt tilpasset for små- og mellomstore bedrifter. Med PRO har vi samlet alt som trengs på en enkel og oversiktlig måte.

Bestill PRO på www.sr-bank.no/PRO i dag eller ring vårt kundesenter på telefon 02008.

**PRO gjør det
enkelt for deg!**

Lene Bø
Bedriftsrådgiver

Arne Geir Trædal
Senior bedriftsrådgiver

**Kan du tenke det,
kan vi trykke det**

Stavanger

Trykkerigården - Hillevågsveien 14 - 4016 Stavanger
Tlf: +47 51 90 66 00 - Faks: + 47 51 90 66 35

Kristiansand

Rigetjønnveien 3 - Postboks 146 - 4662 Kristiansand
Tlf: +47 38 00 30 50 - Faks: +47 38 01 43 42

www.kai-hansen.no

KAI HANSEN
TRYKKERI